

**UCHWAŁA NR XXV/193/2021
RADY MIEJSKIEJ W LIBIĄŻU**

z dnia 26 lutego 2021 r.

w sprawie: przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021 – 2026”

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 16b), art.17 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876) Rada Miejska w Libiążu uchwała:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021 – 2026” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Libiąża.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Libiążu

Bogusław Gucik

Załącznik do Uchwały
Nr XXV/193/2021
Rady Miejskiej w Libiążu
z dnia 26 lutego 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DLA
GMINY LIBIĄŻ
NA LATA 2021-2026**

OFICYNA PROFILAKTYCZNA

2 | WPROWADZENIE

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	6
1.	METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII.....	7
2.	KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	8
3.	UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	9
4.	SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	12
II.	CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
1.	POŁOŻENIE GMINY	14
2.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	15
3.	KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY	18
3.1.	<i>SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE</i>	18
3.2.	<i>RYNEK PRACY</i>	22
3.3.	<i>WYCHOWANIE I EDUKACJA</i>	24
4.	GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	27
5.	KULTURA, SPORT I REKREACJA.....	28
6.	OPIEKA ZDROWOTNA	37
7.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	38
8.	POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	39
8.1.	<i>WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI</i>	39
8.2.	<i>POMOC SPOŁECZNA</i>	43
8.3.	<i>ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH</i>	50
III.	KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	52
1.	DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO.....	53
1.1.	<i>WSPIERANIE RODZINY</i>	53
1.2.	<i>WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH</i>	66
1.3.	<i>ZDROWIE PSYCHICZNE</i>	73
1.4.	<i>PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH</i>	78
1.5.	<i>PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE</i>	94
1.6.	<i>AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW</i>	107

4 WPROWADZENIE

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.....	117
1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA.....	127
1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI.....	137
1.10. REWITALIZACJA SPOŁECZNA.....	141
2. ANALIZA SWOT.....	146
3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	151
4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	151
5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	152
6. RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	153
7. MONITORING.....	157
8. EWALUACJA.....	157
8.1. ZAKRES EWALUACJI.....	158
8.2. SPOSÓB EWALUACJI.....	158
8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI.....	158
8.4. OKRES EWALUACJI.....	158
9. OCENA RYZYKA.....	159
IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	160
V. BIBLIOGRAFIA.....	162
VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	164
1. SPIS RYSUNKÓW.....	164
2. SPIS TABEL.....	164
3. SPIS WYKRESÓW.....	166

5 WPROWADZENIE

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miejski

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

KP – Komisariat Policji

LCK – Libiąskie Centrum Kultury

MBP – Miejska Biblioteka Publiczna

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej

KIS – Klub Integracji Społecznej

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy Libiąż. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania Strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integrację społeczną seniorów,
- promocję zatrudnienia, reintegrację zawodową i społeczną osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości,
- rewitalizację społeczną.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej gminy Libiąż.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna Strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1. METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla gminy Libiąż zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

---

³Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla gminy Libiąż jest przyjęta Uchwałą Nr III/16/2014 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 18 grudnia 2014 roku *Strategia Rozwoju Gminy Libiąż na lata 2014-2020*. Jest ona dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej. Strategia Rozwoju Gminy Libiąż na lata 2014-2020 określa najogólniejszą wizję Gminy w przyszłości – pożądany obraz, do którego zmierza. Zasadniczym celem tego dokumentu jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Założeniem Strategii jest analizowanie uwarunkowań w jakich dany obszar funkcjonuje i adekwatnie do nich aktualizowanie założeń rozwoju oraz formułowanie zarówno celów krótkoterminowych jak i długookresowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju Gminy Libiąż na lata 2014-2020. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju Gminy Libiąż, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące, bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876), które w ramach zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” - dla gminy oraz opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami⁴ - na poziomie powiatu.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492),

---

⁴Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

10 WPROWADZENIE

7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35 z późn. zm.),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.),

24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),

38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833z późn. zm.).

4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż na lata 2021-2026, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu Strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji Strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programami.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i Strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych

stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. POŁOŻENIE GMINY

Gmina Libiąż to gmina miejsko-wiejska położona w województwie małopolskim, w zachodniej części powiatu chrzanowskiego, na wzgórzach Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Jej siedzibą jest miasto Libiąż. Sąsiaduje ona z gminami – Babice, Chrzanów oraz miastami – Oświęcim, Jaworzno, Chrzanów i Chełmek. Południową granicę Gminy stanowi rzeka Wisła. Geograficznie leży ona na wschodnich krańcach Wyżyny Śląskiej, na Zrębowych Pagórkach Libiąskich oraz części Pagórów Jaworznickich.

Rysunek 1. Położenia gminy Libiąż na mapie Polski

Źródło: <https://www.google.com/maps/>

Gmina Libiąż usytuowana jest w odległości około 27 km od Katowic, około 45 km od Krakowa oraz około 10 km od Oświęcimia. Charakteryzuje się dogodnym położeniem komunikacyjnym – zlokalizowana jest w połowie trasy między Katowicami i Krakowem, a przez Gminę przebiegają ponadto główne szlaki komunikacyjne z północy na południe, czyli: droga 933 Oświęcim – Chrzanów i droga 780 Tychy – Chełmek – Alwernia – Kraków.

15 CHARAKTERYSTYKA GMINY

Administracyjnie gmina Libiąż składa się z miasta Libiąż oraz dwóch sołectw – Gromiec i Żarki. Obejmuje powierzchnię 57,1 km², co stanowi 15,3% powierzchni powiatu. Największą część Gminy zajmują grunty leśne – 43,5% oraz użytki rolne – stanowiące 42,4%. Poniżej przedstawione zostało położenie Gminy na mapie powiatu chrzanowskiego.

Rysunek 2. Położenie gminy Libiąż na mapie powiatu chrzanowskiego

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Libi%C4%85%C5%BC_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Libi%C4%85%C5%BC_(gmina))

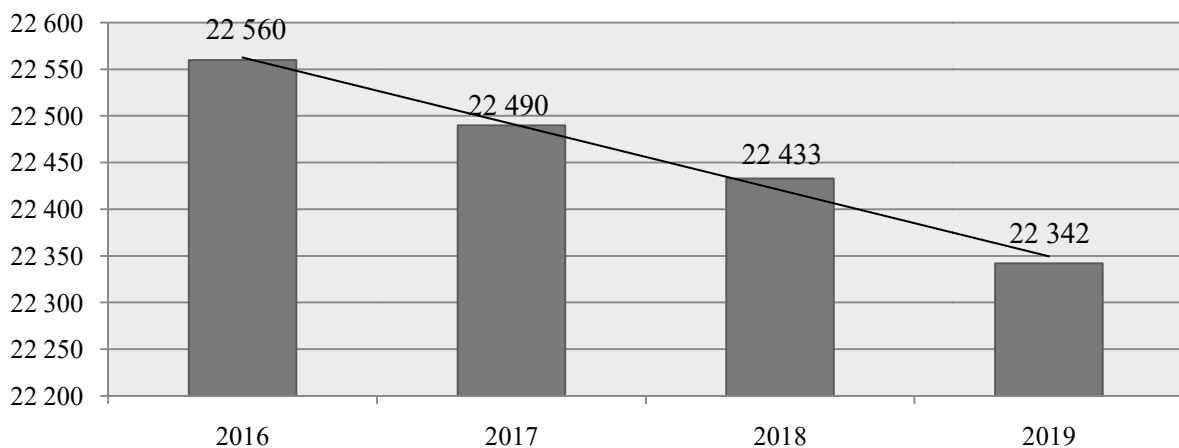
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Libiąż zamieszkują 22 342 osoby (stan na 31.12.2019 roku). W stosunku do 2016 roku liczba mieszkańców zmalała, jednak wartość spadkowa kształtuje się na poziomie zaledwie 1%. Liczba mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2016-2019 zaprezentowana została na poniższym wykresie.

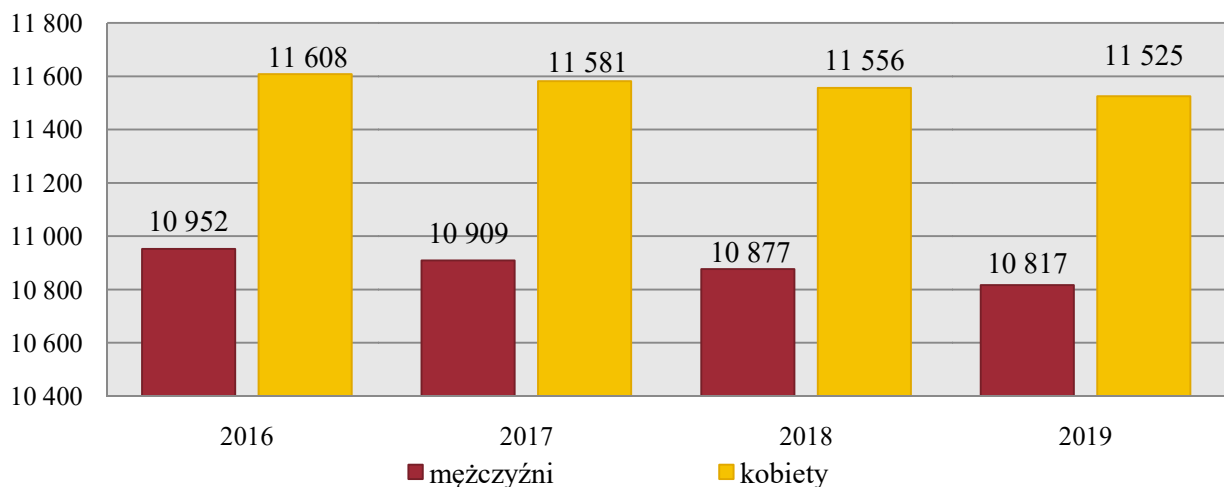

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Libiąż w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Libiąż jest nieco mniejsza niż liczba kobiet - kobiety stanowią 51,58% ogólnej liczby ludności (11 525 kobiet), natomiast mężczyźni 48,42% (10 817 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 107, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypada 107 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

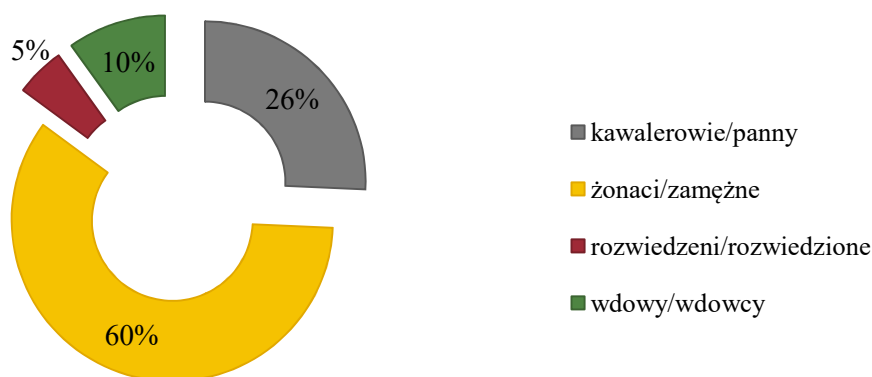
Mieszkańcy gminy Libiąż zawarli w 2018 roku 107 małżeństw co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostały zawarte 4,77 małżeństwa. W porównaniu do całej Polski jest to wartość nieco mniejsza, na terenie całego kraju wynosi bowiem 5,0. W stosunku do 2016 i 2017 roku możemy zauważyć spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności.

Stan cywilny mieszkańców Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 25,7% mieszkańców jest stanu wolnego,
- 60,1% żyje w małżeństwie,
- 4,5% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 9,6% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Libiąż według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Warto mieć na uwadze, że powyższe dane nie odzwierciedlają obecnego stanu cywilnego mieszkańców gminy Libiąż, gdyż ostatnie oficjalne dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Libiąż ujemny i wynosi -33 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -1,48 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza w porównaniu do wartości w całej Polsce, gdzie wynosi -0,9. Na przestrzeni lat 2016-2019 przyrost naturalny w gminie Libiąż był w większości ujemny. Najmniejszy odnotowany został w 2019 roku kiedy wynosił -33, natomiast największy w 2017 roku, podczas gdy wynosił 2.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	224	226	212	189
zgony	227	224	221	222
przyrost naturalny	-3	2	-9	-33

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Libiąż według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 17,2% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 60,6% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 22,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn i 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w gminie Libiąż. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast udział mieszkańców w wieku produkcyjnym spada. Intensywność zjawisko starzenia się społeczeństwa w ostatnich latach znacznie wzrosła. Jest to skutek wydłużania się ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności spowodowany jest także spadkiem udziału najmłodszych grup wiekowych w strukturze demograficznej społeczeństwa.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	17,2	17,2	17,3	17,2
wiek produkcyjny	63,2	62,3	61,4	60,6
wiek poprodukcyjny	19,6	20,5	21,4	22,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY

3.1. SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

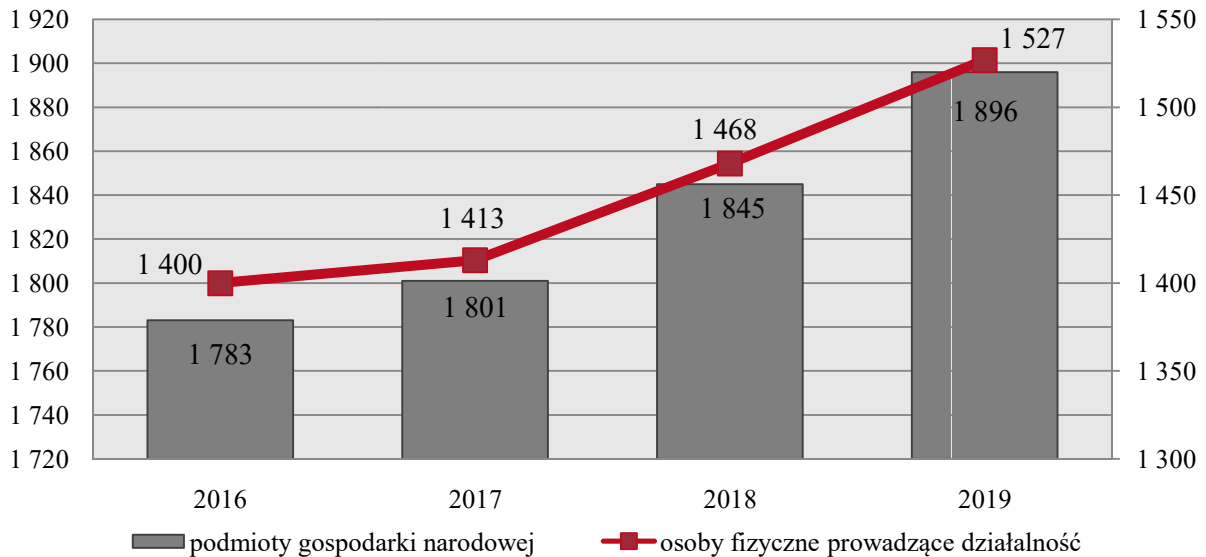
Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Libiąż na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 1 896 podmiotów gospodarki narodowej, w tym zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 1 527. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 1 468, natomiast wszystkich

19 CHARAKTERYSTYKA GMINY

podmiotów prowadzących działalność – 1 845. Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Libiąż ulegała systematycznemu wzrostowi. W stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 6%.

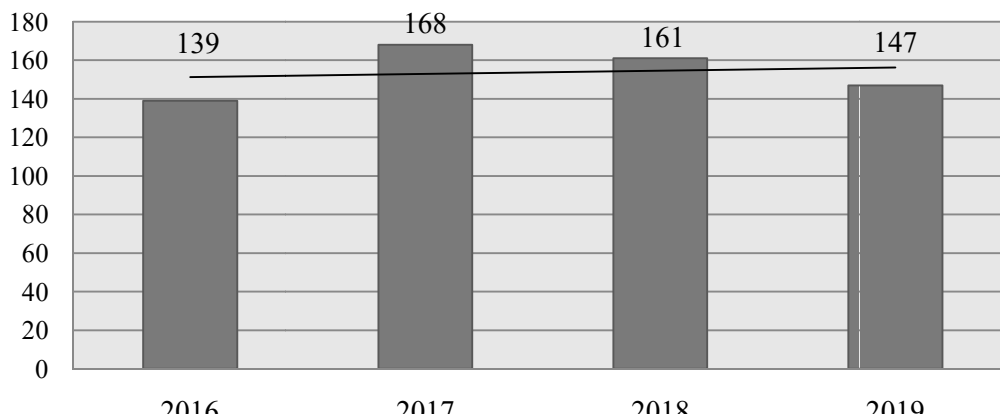
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku zarejestrowanych zostało 147 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2018 roku oznacza to spadek o 9%, natomiast w porównaniu do roku 2017 – o 13%. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2019 zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2016-2019

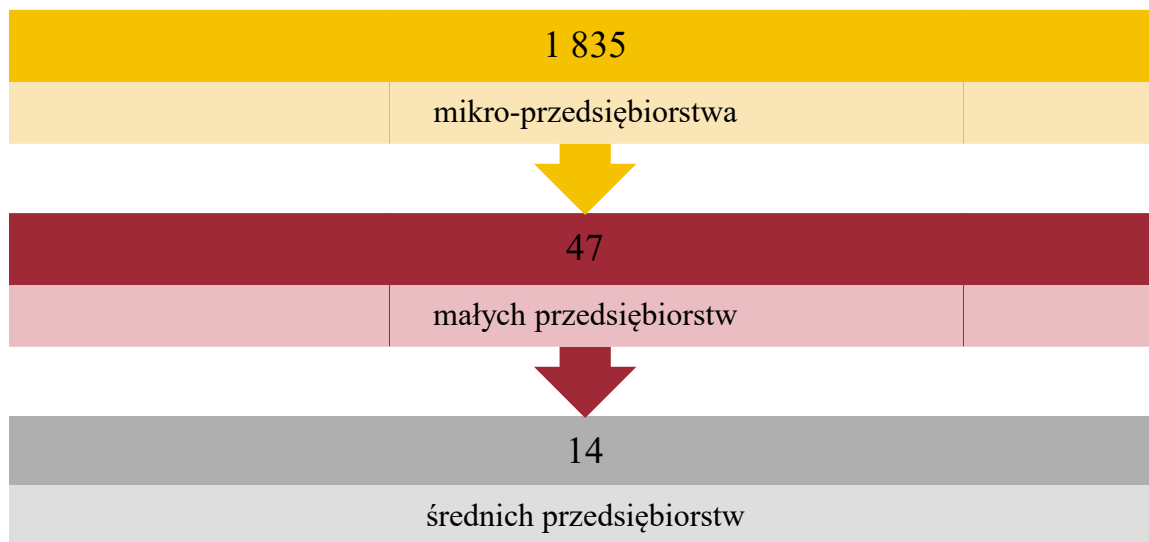
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Libiąż według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 1 835 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest

w Gminie 47. Działalność prowadzi również 14 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników.

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Libiąż według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największym podmiotem gospodarczym funkcjonującym na terenie Libiąża jest Zakład Górniczy „Janina”, który wchodzi w skład TAURON Wydobywanie S.A. Zatrudnia on około 2 400 osób.

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

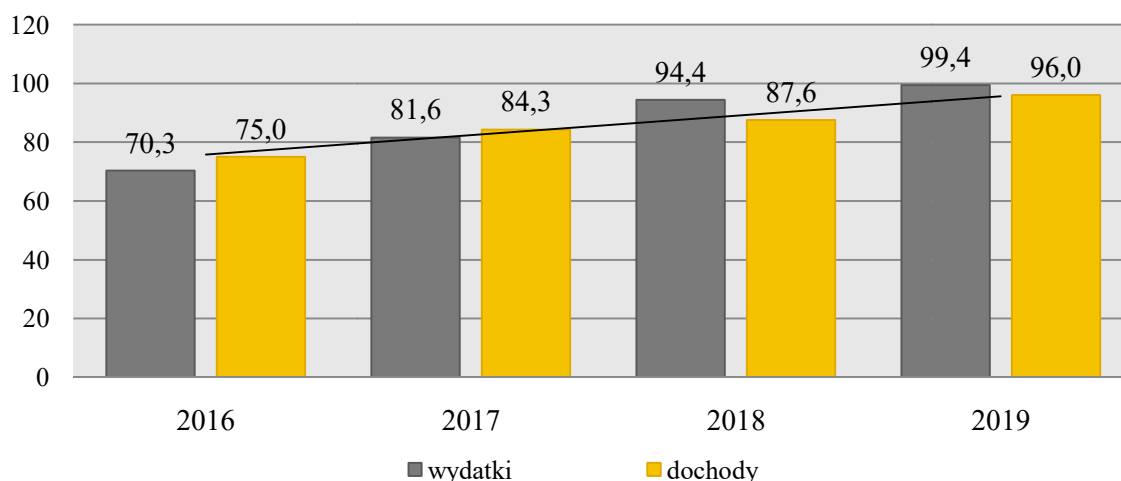
- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;

- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2016-2019 wykazuje tendencję wzrostową - od 2016 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków Gminy. Jednocześnie możemy zauważyć, że wydatki Gminy w latach 2018 i 2019 przewyższają jej dochody.

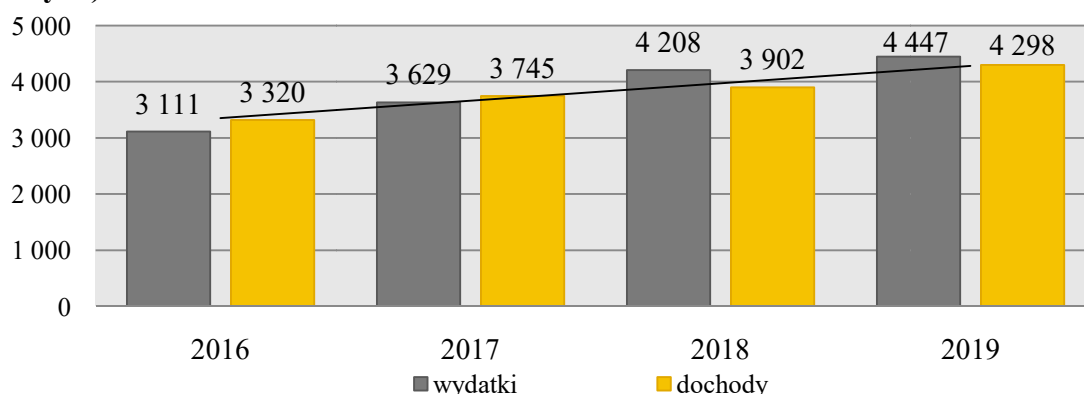
Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochody Gminy w 2019 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 4 298 złotych. Wydatki Gminy w omawianym roku, kształtowały się na wyższym poziomie – 4 447 złotych. Na przestrzeni lat 2016-2019 nastąpił wzrost zarówno dochodów, jak i wydatków Gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Poniższa tabela przedstawia wykonanie budżetu Gminy związane z projektami realizowanymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W 2019 roku dochody bieżące kształtowały na poziomie 256.420,99 zł, natomiast majątkowe 3.737.381,28 zł.

Tabela 3. Wykonanie budżetu Gminy związane z projektami realizowanymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w latach 2016-2019 (w złotych)

	2016	2017	2018	2019
dochody				
bieżące	203.209,59	203.209,59	178.329,76	256.420,99
majątkowe	350.757,94	35,52	2.602.906,30	3.737.381,28

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

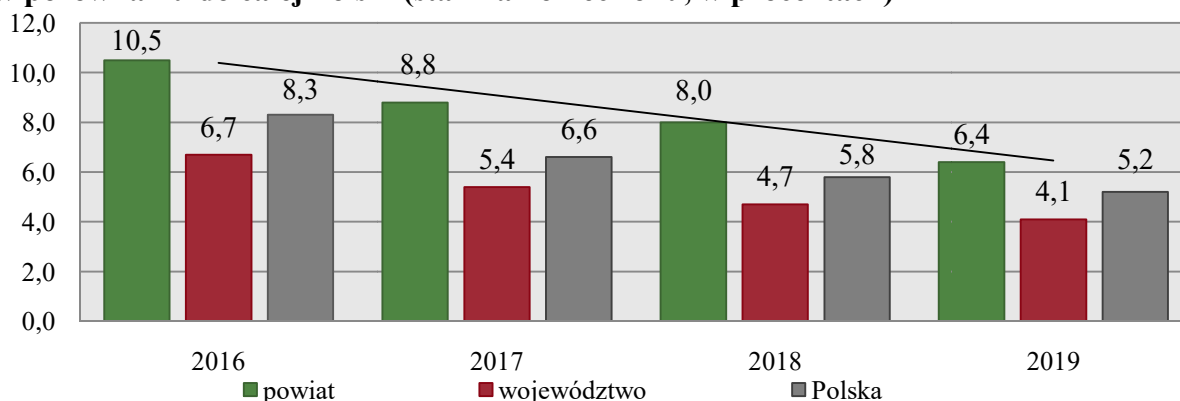
3.2. RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim. W 2019 roku kształtowała się ona na poziomie 6,4%, a więc była znacznie wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie małopolskim i w całej Polsce. Od 2016 roku stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce, uległa znacznemu zmniejszeniu. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

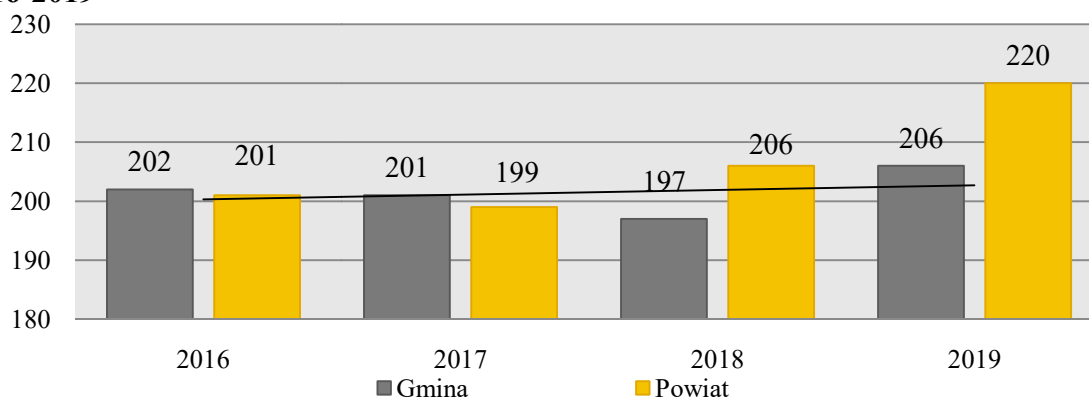
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Libiąż na 1000 mieszkańców pracowało 206 osób⁵. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 4 613. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć można zauważyć znaczną dysproporcję - odsetek pracujących kobiet jest mniejszy od odsetka mężczyzn aż o 38pp. Kobiety stanowiły bowiem 31% wszystkich pracujących (1 414 osób), natomiast mężczyźni 69% (3 199 osób).

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁵ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

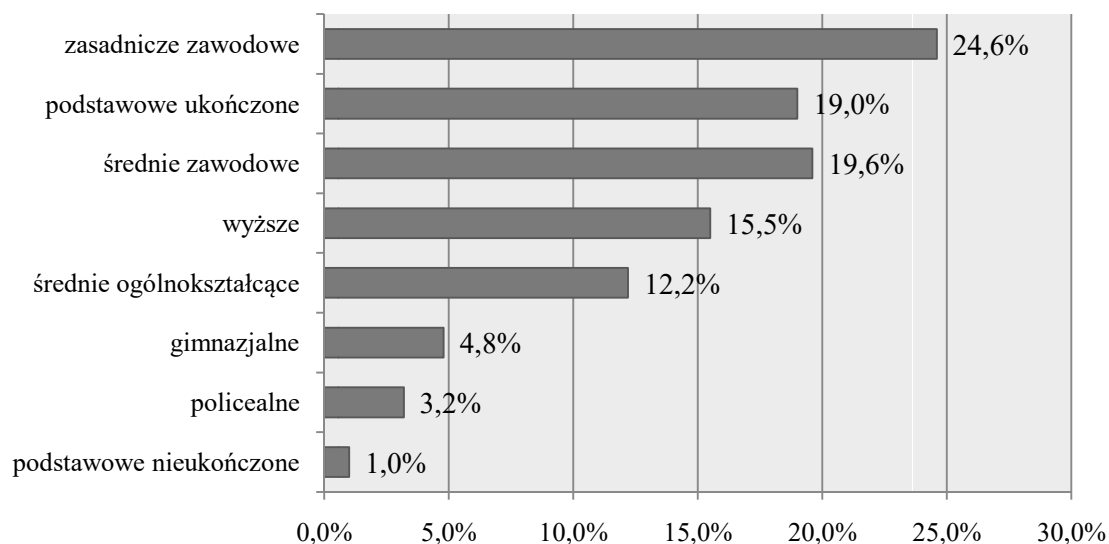
3.3. WYCHOWANIE I EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców gminy Libiąż przedstawia się następująco:

- 15,5% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 3,2% wykształcenie policealne,
- 12,2% średnie ogólnokształcące,
- 19,6% średnie zawodowe,
- 24,6% zasadnicze zawodowe,
- 4,8% gimnazjalne,
- 19,0% podstawowe ukończone,
- 1,0% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa małopolskiego, mieszkańcy gminy Libiąż mają podobny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (22,8%) oraz wyższe (17,5%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,7%) oraz średnie zawodowe (23,2%).

Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

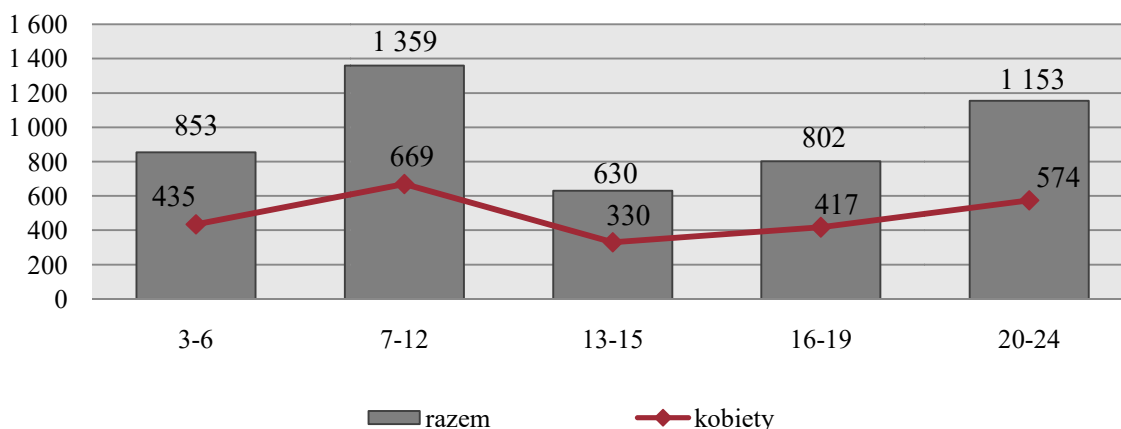
Warto podkreślić, iż dane te nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji w gminie Libiąż. Trzeba założyć, że obecnie osób z wykształceniem wyższym jest więcej – tak jak ma to miejsce w całej Polsce.

25 CHARAKTERYSTYKA GMINY

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 4797 mieszkańców gminy Libiąż. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (1 359osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (1 153osoby), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (853osoby). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

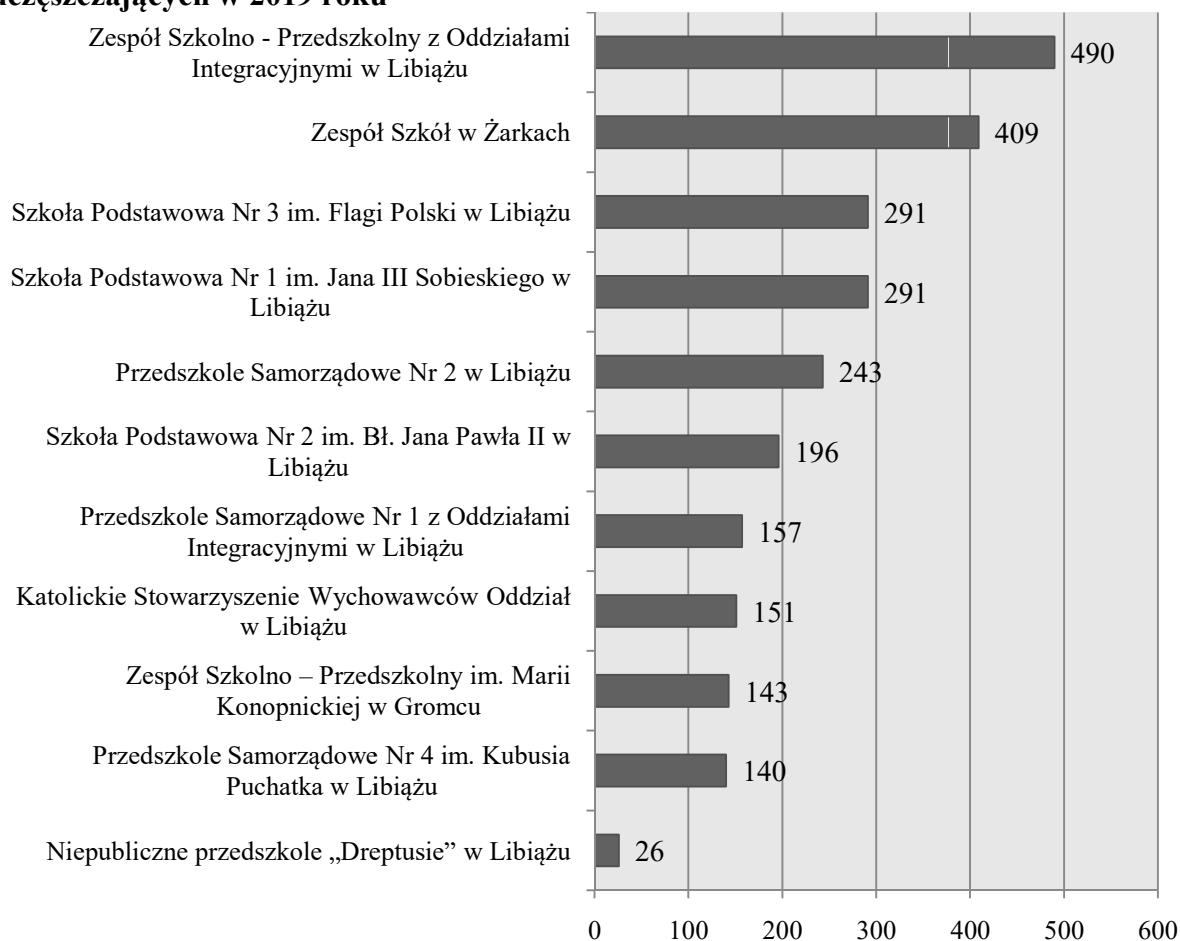
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Libiąż jest organem prowadzącym dla przedszkolnych oraz szkolnych jednostek oświatowych. W ramach realizacji zadań oświatowych gmina Libiąż prowadzi następujące przedszkola i szkoły:

- 1) Przedszkole Samorządowe Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu,
- 2) Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Libiążu,
- 3) Przedszkole Samorządowe Nr 4 im. Kubusia Puchatka w Libiążu,
- 4) Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana III Sobieskiego w Libiążu,
- 5) Szkoła Nr 2 im. Bł. Jana Pawła II w Libiążu,
- 6) Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Flagi Polski w Libiążu,
- 7) Zespół Szkolno – Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu,
- 8) Zespół Szkolno – Przedszkolny w Gromcu,
- 9) Zespół Szkół w Żarkach.

Obsługę ekonomiczno-administracyjną powyższych jednostek oświatowych prowadzi Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Libiążu. Liczba dzieci uczęszczających w 2019 do szkół i przedszkoli kształtowała się następująco:

Wykres 12. Wykaz jednostek oświatowych w gminie Libiąż oraz liczba uczniów do nich uczęszczających w 2019 roku

Źródło: Raport o stanie Gminy Libiąż za 2019 rok

Współczynnik skolaryzacji – stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych i przedszkolach do osób w wieku 3-15 lat wynosi w gminie Libiąż 83,77.

Obecnie funkcjonująca sieć placówek publicznych zapewnia dostęp do usług opiekuńczo - edukacyjnych wszystkim mieszkańcom Gminy.

Ponadto na terenie gminy Libiąż, w ramach wychowania szkolno-przedszkolnego, funkcjonują dwie niepubliczne placówki:

- 1) Katolickie Stowarzyszenie Wychowawców Oddział w Libiążu,
- 2) Niepubliczne Przedszkole „Dreptusie” w Libiążu.

Zapotrzebowanie na pobyt dzieci w żłobkach zapewniają na terenie gminy Libiąż 3 niepubliczne placówki:

- 1) Niepubliczny Żłobek Huptysie,
- 2) Niepubliczny Żłobek SMYKI Monika Bakalarz,
- 3) Żłobek Śpieszek.

W ramach wsparcia finansowego gmina Libiąż wypłaca dotację w kwocie 15 zł za każdy dzień roboczy w miesiącu, na dziecko objęte opieką żłobka zamieszkałe na terenie gminy Libiąż (kwota miesięczna wynosi ok. 300 zł na dziecko). W ramach opieki realizowane są funkcje opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna. Funkcjonujące na terenie Gminy żłobki oferują 70 miejsc, co w pełni zaspokaja zapotrzebowanie na opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Poniższa tabela przedstawia stan liczbowy mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż w ostatnich trzech latach. Jak wynika z prezentowanych danych, według stanu na koniec 2019 roku Gmina posiadała 45 lokali, w tym 20 lokali socjalnych oraz 3 lokale o obniżonym standardzie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosła liczba wszystkich lokali, natomiast liczba lokali socjalnych oraz o obniżonym standardzie utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 4. Stan liczbowy mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	30.09.2018	2019
ogółem	43	44	45
lokale socjalne	20	20	20
lokale mieszkalne o obniżonym standardzie	3	3	3

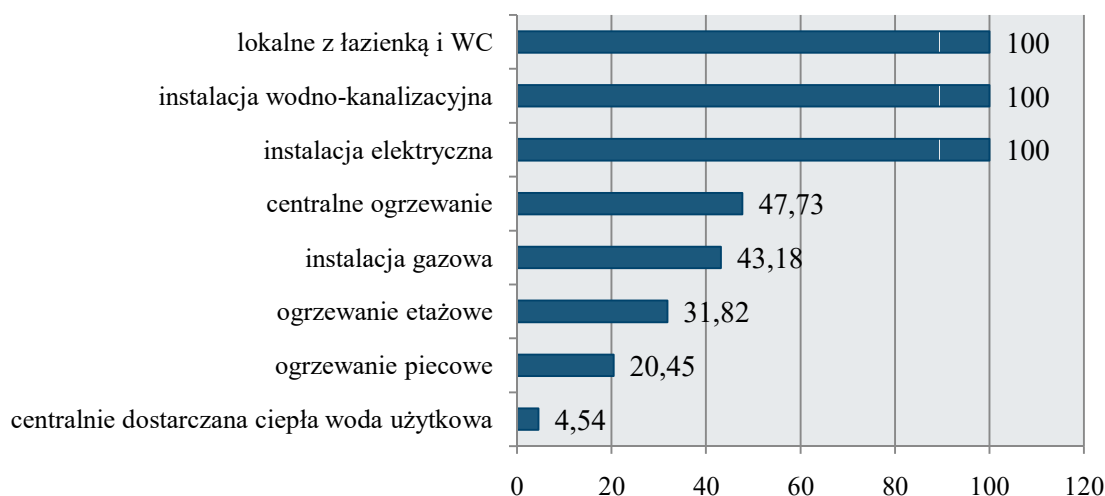
Źródło: *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Libiąż na lata 2019 - 2023*

Jak wynika z *Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Libiąż na lata 2019 – 2023*, na dzień 31.09.2018 r. na lokale z zasobu gminy Libiąż na tzw. liście oczekuje 79 rodzin (w tym 10 osób z wyrokami eksmisyjnymi). Co roku wpływa do Gminy średnio około 12 nowych wniosków na najem lokali.

Obecny stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż przedstawia się następująco: wszystkie mieszkania wyposażone są w łazienkę i WC, instalację wodno-kanalizacyjną oraz instalację elektryczną. Niecałą połowę mieszkań stanowią natomiast te wyposażone w centralne ogrzewanie oraz instalację gazową. Najmniej mieszkań posiada centralnie dostarczaną ciepłą wodę użytkową.

Wykres 13. Stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż pod koniec 2018 roku (w procentach)

Źródło: Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Libiąż na lata 2019 - 2023

5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi Libiąskie Centrum Kultury (LCK), którego zakres działania określony został w Statucie Libiąskiego Centrum Kultury zatwierdzonym uchwałą Nr XV/95/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku. Według Statutu podstawowym przedmiotem działania LCK jest: „*wykonywanie zadań gminy w zakresie kultury, w tym rekreacji i sportu oraz zapewnienie obsługi ekonomiczno-administracyjnej placówek i obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych*”⁶.

Do zadań LCK należy w szczególności:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochronę i udostępnianie dóbr kultury,
- organizowanie imprez kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych i rozrywkowych dla mieszkańców gminy Libiąż,
- tworzenie warunków rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego,
- współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami kulturalnymi i sportowo – rekreacyjnymi,

⁶Statut Libiąskiego Centrum Kultury (uchwała Nr XV/95/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku)

- prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej wśród dzieci i młodzieży, współpraca ze szkołami i organizacjami młodzieżowymi,
- opieka i wyposażenie w urządzenia użyteczności kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej przynależnych obiektów i terenów,
- zapewnienie dostępności, właściwej eksploatacji i konserwacji obiektów oraz urządzeń użyteczności kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej LCK,
- prowadzenie działalności informacyjnej i promocyjnej oraz marketingu w zakresie kultury, sportu, rekreacji i turystyki⁷.

W skład LCK wchodzi takie obiekty i placówki jak:

- Dom Kultury w Libiążu: sala widowiskowa w tym „Ale! Kino”, kawiarnia „Nisza”,
- galeria artystyczna, siłownia, sala baletowa,
- Dom Kultury w Żarkach,
- Szatnia sportowa wraz z boiskiem w Żarkach,
- Świetlica w Gromcu,
- Szatnia sportowa wraz z boiskiem w Gromcu,
- Świetlica w Kosówkach,
- Muzeum Regionalne w Libiążu im. Olgi Cygankiewicz,
- Miejski Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy im. „Solidarności 1980” w Libiążu (w skład którego wchodzi: basen letni 50m, wodny plac zabaw, korty tenisowe, boiska do siatkówki plażowej,
- park linowy, miasteczko rowerowe dla dzieci, dwa boiska trawiaste, dwie trybuny sportowe, wraz z szatniami, budynek klubowy oraz kasy biletowe),
- Ośrodek Rekreacyjny w Szykach,
- Budynek na Targowisku Miejskim - „Relaks”,
- Kaplica w Żarkach.

Jedną z form działalności LCK jest edukacja kulturalna prowadzona w ramach zajęć stałych, podczas których uczestnicy kształtują i rozwijają swoje umiejętności artystyczne i twórcze. W 2019 roku przy Libiąskim Centrum Kultury funkcjonowało ponad 20 różnego rodzaju sekcji i kół zainteresowań zrzeszających blisko 340 uczestników. W ramach

---

⁷ Tamże.

Libiąskiego Centrum Kultury działa również Ale! Kino w Libiążu oferujące mieszkańcom seanse filmowe, bajki i filmy dla dzieci również podczas wakacji i ferii oraz seanse grupowe organizowane dla placówek oświatowych gminy Libiąż. W roku 2019 odbyło się 271 seansów filmowych, a wzięło w nich udział 12 328 tys. widzów. W okresie wakacyjnym na terenie Miejskiego Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego w Libiążu uruchamiany jest basen kąpielowy, z którego w 2019 roku skorzystało 15 416 tys. osób i wodny plac zabaw z którego skorzystało ok. 7 500 tys. osób LCK jest wydawcą (od 2006 roku) miesięcznika „Kurier Libiąski” w nakładzie 8 tysięcy egzemplarzy. To ważne źródło informacji o życiu teraźniejszym jak i przeszłym gminy, stanowiące także kompendium wiedzy o niedawnych, ale i nadchodzących wydarzeniach kulturalnych i sportowych w Libiążu, Żarkach i Gromcu. Główną działalnością Libiąskiego Centrum Kultury jest organizacja imprez kulturalnych i rekreacyjnych, promocja lokalnych artystów, aktywizacja mieszkańców oraz ścisła współpraca w tym zakresie z podmiotami działającymi na terenie Gminy. W roku 2019 LCK zorganizowało i przeprowadziło ponad 200 różnego rodzaju wydarzeń, w których uczestniczyło ponad 40 tysięcy osób. Najważniejsze z nich przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 5. Zorganizowane przez Libiąskie Centrum Kultury imprezy w 2019 roku

Lp.	Nazwa imprezy	Miejsce
1.	Wieczór Trzech Króli – Gminne spotkanie Opłatkowe.	Plac przy kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Libiążu
2.	Wesołe Jasełka– w wykonaniu grupy teatralnej LCK „Pióro”.	Sala widowiskowa LCK
3.	Przeгляд Kolęd i Pastorałek w Domu Kultury w Żarkach.	Dom Kultury w Żarkach
4.	Noworoczny Koncert Kolęd pod hasłem Łączymy Pokolenia – koncert uczniów, rodziców i absolwentów Szkoły Podstawowej nr 2 w Libiążu.	Sala widowiskowa, galeria Libiąskiego Centrum Kultury
5.	1. „Odkurzanie Poezji” - cykl spotkań z artystami: „Co mi w duszy gra” – ballady, fraszki, limeryki. 2. Koncert Instrumentalny małych artystów. 3. Kulturalny Czwartek w Kawiarni Nisza – dziecięcy koncert świąteczny.	Kawiarnia LCK Nisza
6.	I Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny Libiąż`2019 pod honorowym patronatem Burmistrza Libiąża.	LCK: sala widowiskowa, galeria, sala baletowa

7.	„Karnawału czas” – warsztaty plastyczne” maski i ozdoby, zabawa karnawałowa, warsztaty plastyczne – karmniki z butelek Zajęcia ruchowe przy świetlicy. Ognisko z kiełbaskami, warsztaty „Fabryka slime”, zajęcia taneczne, Świat Cyrku – pokaz żonglerki, szczudła, zimowe hopsa sanki.	Kosówki DK Żarki Gromiec LCK
8.	Wyjazd do Stadniny Koni Huculskich.	Nielepice koło Krzeszowic
9.	Projekcja Filmu Dokumentalnego „Helenka” – upamiętnienie 2 rocznicy tragicznej śmierci Heleny Kmiec.	Sala kinowa LCK
10.	„Muzyczne Podróże” – widowisko słowno-muzyczne.	Galeria LCK
11.	Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych”.	Sala widowiskowa LCK
12.	Wiosenny Turniej Akrobatyki Sportowej o Puchar 50-lecia.	Hala sportowa
13.	Turniej Wiedzy Ekologiczne i Pożarniczej dla dzieci i młodzieży.	Galeria LCK
14.	Powiatowy Konkurs Recytatorski Młodzieży Szkolnej – etap miejsko-gminny.	Galeria LCK
15.	Wielkanocne Warsztaty Rękodziela Artystycznego, m.in. tworzenie „Mega Pisanki” na 50-lecie.	Świetlica w Kosówkach Świetlica w Gromcu
16.	„Misterium Męki Pańskiej” - spektakl teatralny.	Sala widowiskowa LCK
17.	Lokalnie na 50-lecie Kiermasz Wielkanocny z happeningiem: „50 drzewek na 50 lecie”.	Targowisko Miejskie w Libiążu
18.	Marsz Nordic Walking „50-km Pięćdziesięciolecia”- otwarty marsz Nordic Walking z okazji jubileuszu 50lecia praw miejskich Libiąża.	Teren przy LCK, ścieżki Gminy Libiąż
19.	Wielkanocne Warsztaty Plastyczne z przedstawieniem teatralnym pt.: „Dwie Dorotki” prezentowane przez aktorów grupy teatralnej LCK „Pióro”.	DK Żarki
20.	Majowe Śpiewanie.	Boisko przy świetlicy w Gromcu
21.	Wesoło w Kosówkach.	Świetlica w Kosówkach

22.	Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja Uroczystość z okazji Zakończenia II Wojny Światowej.	Kościół p. w. Św. Barbary, Pomnik Tadeusza Kościuszki, Plac Słoneczny Teren przy Pomniku, ul.1 Maja
23.	Jubileuszowy Rajd Rowerowo „Śladami historii Libiąża” – z okazji jubileuszu 50-lecia praw miejskich Libiąża.	Start: przy LCK; meta: Świetlica w Gromcu
24.	Gala sportu.	Sala widowiskowa LCK
25.	Żarecka Majówka z okazji 50-lecia uzyskania praw miejskich.	DK Żarki
26.	Kulturalna Nisza w kwietniu: „Odkurzanie Poezji” – majowa biesiada poetycko-muzyczna. „Kulturalny Czwartek” w kawiarni Nisza– muzyczne prezentacje utalentowanych dzieci.	Kawiarnia LCK Nisza
27.	Turniej Tenisa Ziemnego o puchar 50-lecia – z okazji jubileuszu 50-lecia praw miejskich Libiąża	Korty tenisowe MORS
28.	Libiąski Festiwal Tańca- „Złote Sznurwadło”.	Hala Sportowa
29.	Happening Ekologiczny- dla dzieci przedszkolnych oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych pod nazwą „Ekologiczna Fiesta”.	Galeria, sala widowiskowa LCK
30.	Piknik Rodzinny pod Jaworem.	Plac zabaw przy ul. Żeromskiego
31.	Dzień Dziecka na placu targowym w Libiążu - impreza pn. „Przemoc nie musi być tradycją” organizowana na zlecenie OPS w Libiążu.	Plac Targowy w Libiążu
32.	Dzień Dziecka - Dzień Sportu w Libiążu.	Plac Słoneczny, MORS
33.	Dzień Dziecka w Kosówkach.	Plac przy Świetlicy w Kosówkach
34.	Dzień Dziecka– Piknik rodzinny w Gromcu pod hasłem: „ Sportowe Zmagania – Lekiem na Chęć Brania” w Gromcu w ramach realizacji programu przedsięwzięć kulturalnych z zakresu profilaktyki przeciwdziałania narkomanii.	Boisko piłkarskie w Gromcu
35.	Kulturalna Nisza w czerwcu: Piknik artystyczny z cyklu Odkurzanie Poezji - „Bajkowa Nisza” w LCK Kawiarni Nisza.	Kawiarnia Nisza
36.	Dni Libiąża`2019.	MORS Plac Słoneczny

37.	Wernisaż Wystawy Filatelistycznej z okazji 30-lecia działalności Koła Filatelistycznego nr 88 w Libiążu.	Galeria LCK
38.	„Festiwal Footballu” Piknik Rodzinny – Jubileusz 10-lecia UKS Górnik Libiąż.	MORS
39.	Ekspedycja Express Misja Libiąż – gra terenowa dla mieszkańców.	Zbiórka: Libiąż Park Młodości
40.	Wakacyjne zabawy w plenerze - bańki mydlane, balony zwierzątka. Bezpieczne wakacje: spotkanie z policjantem. Zajęcia świetlicowe, teatrzyk pt.: „Zaczarowany Medalion Papy Smerfa”. Wesołe podwórko. Mali chemicy. Zajęcia eksperymentalne. Warsztaty kreatywne: tworzenie letniej biżuterii Śpiewać każdy może... Karaoke. „Kino pod gwiazdami z leżakami i foodtrackami” Wesołe podwórko. Teatrzyk pt.: „Lampa Alladyna”.	Gmina Libiąż
41.	Wakacyjny wyjazd do Wytwórni Filmów Rysunkowych oraz „Parku w Dechę” do Bielsko-Białej.	Bielsko-Biała
42.	Wakacyjny wyjazd do Doliny Będkowskiej i Jaskini Nietoperzowej.	Dolina Będkowska
43.	Wakacyjny wyjazd do ZOO w Krakowie, Smocza Jama.	Kraków
44.	Festyn Rodzinny w Gromcu.	Teren przy świetlicy w Gromcu
45.	Wakacyjny wyjazd do Muzeum Śląskiego w Katowicach oraz do Parku Miejskiego im.Kuronia w Sosnowcu.	Katowice
46.	Wakacyjny wyjazd do „Chlebowej Chaty” w Górkach Małych.	Górki Małe
47.	Wakacyjny wyjazd do „Zatorlandu” w Zatorze	Zator
48.	Dożynki Wiejskie w Żarkach Dożynki Wiejskie w Gromcu z Piknikiem Rodzinnym.	Dom Kultury w Żarkach Świetlica Gromiec
49.	„Powróćmy jak za dawnych lat” Piknik na Moczydle w stylu lat 70-tych.	Teren rekreacyjny przy OSP Moczydło
50.	Festyn Wakacyjny w Żarkach.	Plac zabaw w Żarkach – Gronówek
51.	„Żyj Kolorowo bez Przemocy” - kampania społeczna o charakterze profilaktycznym na zlecenie i we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Libiążu.	MORS

52.	XIV Dożynki Powiatu Chrzanowskiego.	Plac Słoneczny
53.	II Libiąska Rodzinada – impreza kulturalna dla mieszkańców z występami artystycznymi.	Parking przy kościele Przemienienia Pańskiego w Libiążu
54.	Pożegnanie Lata w Kosówkach.	Świetlica Kosówki
55.	„Spotkanie z Muzyką” – cykl koncertów umuzykalniających dla dzieci i młodzieży organizowanych przy współpracy z Filharmonią Śląską w Katowicach im. Henryka Mikołaja Góreckiego.	Libiąskie Centrum Kultury – sala widowiskowa
56.	Koncert Pieśni Religijnych.	Dom Kultury w Żarkach
57.	Koncert zespołu Saint Joseph Band poświęcony papieżowi Janowi Pawłowi II.	Dom Kultury w Żarkach
58.	HOLY WINS – Orszak Świętych oraz konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży.	Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego w Libiążu
59.	Ale ! Straszne Kino – w programie: konkursy dla dzieci, upiorne malowanie twarzy, zabawy plastyczne, projekcja filmu pt.: „Rodzina Adamsów”.	Galeria Sala kinowa
60.	Ekologiczny Bukiet z Życzeniami z okazji 50-tych Urodzin Miasta – w programie: działania animacyjne uhonorowanie laureatów, przedstawienie teatralne.	Sala widowiskowa LCK
61.	„Baranek Shon Farmagedon” w ALE!KINO z udziałem youtuberki z kanału Świat Matyldy z niespodziankami.	Sala widowiskowa LCK
62.	Niepodległościowy Koncert oraz spotkanie autorskie pt.: „Sprawa o zabójstwo księdza Jerzego Popiełuszki”.	Sala widowiskowa LCK
63.	VII Choinka Papieska w Libiążu – impreza kulturalna współorganizowana z Parafią p.w. Przemienienia Pańskiego w Libiążu.	Plac przy Kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Libiążu
64.	Przedświąteczny Kiermasz w Libiążu „Magia Świąt”.	Targowisko Miejskie
65.	Wystawa Lamp Górniczych	Galeria LCK
66.	Cykl Spotkań Mikołajkowych dla Dzieci w Gminie Libiąż.	Świetlica Gromiec DK Żarki Świetlica Kosówki LCK

Źródło: Libiąskie Centrum Kultury

W zakresie upowszechniania kultury na terenie Gminy działalność prowadzi również Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu, która została utworzona na mocy uchwały nr VI/32/2007 Rady Miejskiej w Libiążu o utworzeniu Miejskiej Biblioteki Publicznej z dnia

4.04.2007 r. W jej skład wchodzi Biblioteka Główna w Libiążu, filia nr 1 w Żarkach, filia nr 2 w Libiążu oraz filia nr 3 w Gromcu. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury. Do zadań realizowanych przez Bibliotekę należy w szczególności:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących gminy Libiąż i regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- współpraca z innymi bibliotekami, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej⁸.

Miejska Biblioteka w Libiążu służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, ale zajmuje się także upowszechnianiem kultury i wiedzy, poprzez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych dla dzieci, spotkań literackich w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki, wystaw w sali konferencyjnej, lekcji bibliotecznych dla dzieci i młodzieży, a także prowadzenie współpracy z organizacjami społecznymi gminy Libiąż, między innymi Polskim Związkiem Filatelistycznym, Kołem Pszczelarzy, Związkiem Kombatantów, czy też Towarzystwem Przyjaciół Libiąża. W ramach działalności Biblioteki mieszkańcy Gminy mogą brać udział również w warsztatach i kursach językowych oraz komputerowych.

W 2019 roku przez Bibliotekę Publiczną w Libiążu zostały zorganizowane następujące działania:

- wykład pt. „Spacer po Libiążu”;
- Letnia Czytelnia (cykl spotkań na placu zabaw);
- Narodowe Czytanie;
- II Jesienny Piknik z Książką;

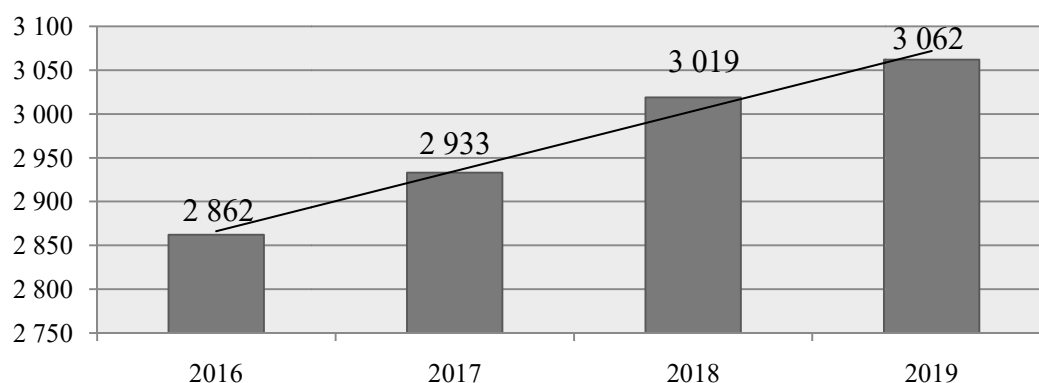
⁸Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Libiążu (uchwała Nr XV/94/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku).

- spotkanie autorskie i promocja książki „Skrzydła nad Libiążem...”.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i stanu na koniec 2019 roku, księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej w Libiążu liczył 62 999 woluminów, a ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie kształtowała się na poziomie 5 587 osób. W porównaniu dodanych województwa małopolskiego możemy zauważyć, że jest to wyższa wartość, gdyż ludność na 1 placówkę biblioteczną na terenie województwa wynosiła 4 572 osoby. Biblioteka w ciągu 2019 roku miała 3 062 czytelników. Możemy zauważyć systematyczny wzrost liczby jej czytelników na przestrzeni ostatnich 4 lat. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 14. Liczba czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Libiążu w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej należą liczne szlaki rowerowe wiodące przez tereny leśne, korty tenisowe, bieżnie lekkoatletyczne, odkryty basen, siłownie, boiska piłkarskie oraz boiska do piłki ręcznej i piłki nożnej. Przy każdej szkole podstawowej na terenie Gminy znajduje się ponadto boisko wielofunkcyjne o sztucznej nawierzchni.

Na terenie gminy Libiąż działalność prowadzą również kluby sportowe. Należą do nich między innymi:

- Ludowy Klub Sportowy „Nadwiślanin” w Gromcu,
- Ludowy Klub Sportowy „Żarki” w Żarkach,
- Uczniowski Klub Sportowy „Górnik” Libiążu,
- Uczniowski Klub Sportowy „Czwórka” przy Szkole Podstawowej nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Libiążu
- Parafialny Klub Sportowy Św. Barbara w Libiążu,

- Towarzystwo Wspierania Sportu „Sokrates”,
- Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy PMOS w Chrzanowie,
- Miejski Klub Sportowy Libiąż,
- Klub Brydża Sportowego LCK ATUT
- Polska Federacja Ju-Jitsu i Kobudo w Jaworznie,
- SKS Akademia Bokserska w Libiążu,
- Chrzanowski Klub Karate i Dalekowschodnich Sportów Walki.

6. OPIEKA ZDROWOTNA

Usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Libiąż prowadzą tylko placówki niepubliczne, do których należą: Miejskie Centrum Medyczne Sp. z o.o. przy ul. 9 Maja z przychodniami w sołectwach Żarki i Gromiec oraz ELVITA NZOZ Górniczy Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego przy ul. Górniczej, a także praktyki lekarskie. Zapewniają one mieszkańcom także opiekę specjalistyczną. Na terenie Gminy funkcjonuje ponadto 8 aptek.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Libiąż na 1 przychodnię przypadało 2 493 mieszkańców. Jest to wartość nieco większa, w porównaniu do liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosi 2 022. W ramach POZ w 2018 roku udzielono 3,7 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest mniejszą wartością w porównaniu do całego powiatu.

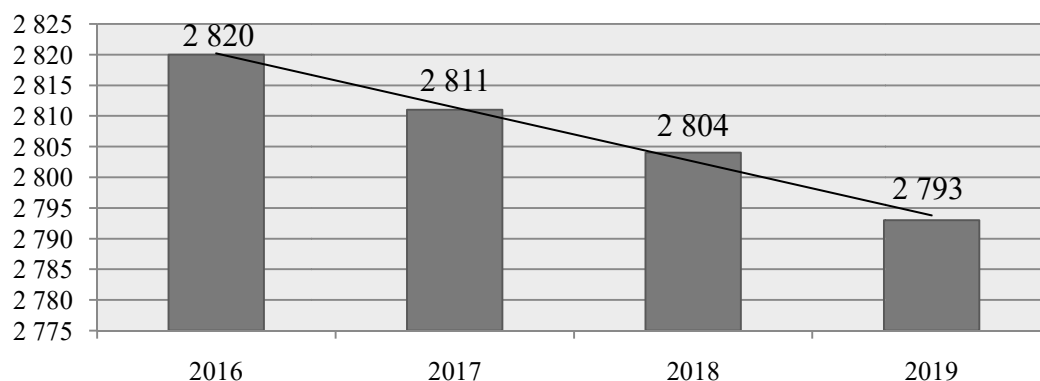
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Libiąż w porównaniu do powiatu w 2018 roku

wyszczególnienie	Powiat	Gmina
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 022	2 493
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,3	3,7

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019*

Na jedną aptekę w Gminie przypadają 2 793 osoby. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest spadek liczby ludności przypadającej na jedną ogólnodostępną aptekę. Dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 15. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Libiąż o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z Komisariatu Policji w Libiążu. Jednostka ta podlega Komendzie Powiatowej Policji w Chrzanowie. Komisariat Policji w Libiążu posiada 26 punktów z dostępem wizyjnym, z czego 16 kamer to kamery obrotowe, a 10 stacjonarnych. W Komisariacie Policji w Libiążu możliwy jest podgląd na wszystkie kamery. Biorąc pod uwagę wzrost przestępczości na terenie podległym Komisariacie Policji w Libiążu, po konsultacji z Policją zasadnym jest rozszerzenie systemu monitoringu o kolejne punkty.

Ochronę przeciwpożarową mieszkańcom gminy Libiąż zapewnia Państwowa Straż Pożarna w Chrzanowie oraz działające na terenie Gminy w formie stowarzyszeń cztery Ochotnicze Straże Pożarne:

- OSP Libiąż,
- OSP Moczydło,
- OSP Gromiec,
- OSP Żarki.

W 2019 roku jednostki uczestniczyły w 263 akcjach ratowniczo-gaśniczych, w tym 142 akcje miały miejsce w wyniku pożaru, natomiast 115 z powodu miejscowego zagrożenia. W stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost interwencji jednostek OSP o 14%.

8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

8.1. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I STOWARZYSZENIAMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁹. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej"¹⁰. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹¹.

Na terenie gminy Libiąż funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich:

1. Fundacja Ochrony Zdrowia Pracowników KWK „Jania” w Libiążu,
2. Fundacja Rozwoju Dzieci i Młodzieży – Fundacja Artura,
3. Fundacja im. Brata Alberta Warsztat Terapii Zajęciowej w Libiążu,
4. Fundacja Otwartego Serca,
5. Fundacja Społeczności Lokalnych,
6. Fundacja Thermoplast,
7. Fundacja Inicjatywa,

⁹ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹⁰J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹¹M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

8. Fundacja Ochrony Zdrowia Pracowników KWK „Jania” w Libiążu,
9. Liga Libiąska,
10. Libiąski Komitet Obywatelski „Solidarność”,
11. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Libiążu,
12. Yacht Club „Bezan” w Libiążu,
13. Ochotnicza Straż Pożarna w Libiążu,
14. Ochotnicza Straż Pożarna w Libiążu – Moczydle,
15. Ochotnicza Straż Pożarna Gromiec,
16. Ochotnicza Straż Pożarna Żarki,
17. Stowarzyszenie Przyszłych Akcjonariuszy - Pracowników Kopalni Węgla Kamiennego „Janina” w Libiążu,
18. Libiąskie Stowarzyszenie na Rzecz Trzeźwości i Wolności od Uzależnień „Przemienienie”,
19. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów w Libiążu,
20. Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „PRZYJAŹŃ”,
21. Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „ZGODA”,
22. Libiąskie Towarzystwo Przyjaciół Francji,
23. Libiąskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców,
24. Grupa Ratownictwa Specjalistycznego w Libiążu,
25. Koło Emerytów Kadra KWK „Janina”,
26. Stowarzyszenie Przyjaciół „Nie Bądź Sam”,
27. Stowarzyszenie „Uwolnij Marzenia”,
28. Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Libiążu,
29. Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Jutrzenka” w Libiążu,
30. Stowarzyszenie SINTI I ROMA,
31. Stowarzyszenie Ogrodowe na Wzgórzu,
32. Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Galicja”,
33. Szwadron Kawalerii Ochotniczej im. Rotmistrza Witolda Pileckiego,
34. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Złota Jesień Gromiec,
35. Stowarzyszenie „Iskra”,
36. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „KONTRA”,
37. Stowarzyszenie Libiąż do Śląskiego,
38. Nasza Gmina Libiąż 2000 Plus,

39. Libiąska Grupa WOPR,
40. Samodzielny Klub „Pod Wysoką” w Libiążu,
41. Chór Bel Canto,
42. Klub Przyjaciół Libiąża,
43. Memoriał Macieja Klimasa,
44. Uczniowski Klub Sportowy „Górnik” Libiąż,
45. Miejski Klub Sportowy Libiąż,
46. Ludowy Klub Sportowy „Nadwiślanin” w Gromcu,
47. Ludowy Klub Sportowy „Żarki” w Żarkach,
48. Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Libiążu,
49. Uczniowski Klub Sportowy „Czwórka” w Libiążu,
50. Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy PMOS w Chrzanowie,
51. Chrzanowski Klub Karate i Dalekowschodnich Sportów Walki,
52. Towarzystwo Wspierania Sportu „Sokrates” w Libiążu,
53. SKS Akademia Bokserska w Libiążu,
54. Stowarzyszenie Klub Sportowy Akademia Bokserska w Libiążu,
55. Liga Obrony Kraju Koło Libiąż,
56. Polska Federacja Ju-Jitsu i Kobudo w Jaworznie,
57. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło Libiąż,
58. Komenda Hufca Chrzanów – Chorągiew Śląska – Związek Drużyn w Libiążu,
59. Polski Związek Filatelistów – Koło nr 88 w Libiążu,
60. Koło Gospodyń Wiejskich w Żarkach,
61. Koło Gospodyń Wiejskich „Libiążanki”,
62. Koło Gospodyń Wiejskich w Gromcu,
63. Libiąski Klub Seniora 50+,
64. Klub Honorowych Dawców Krwi PCK przy Zakładzie Górniczym ‘Janina w Libiążu”,
65. Zespół Charytatywny przy Parafii Św. Barbary w Libiążu,
66. Zespół Charytatywny przy Parafii Przemienienia Pańskiego w Libiążu,
67. Liga Ochrony Przyrody w Libiążu,
68. Koło Nr 1 Ligi Ochrony Przyrody w Libiążu,
69. Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Krakowie-Koło Pszczelarzy w Libiążu,
70. Koło Polskiego Związku Wędkarskiego nr 90 w Libiążu,

71. Koło Polskiego Związku Wędkarskiego nr 33 w Libiążu,
72. Klub Brydża Sportowego LCK ATUT.
73. Klub „Pokolenia” przy LCK w Libiążu

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w Programie współpracy gminy Libiąż z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok zatwierdzonym uchwałą Nr XIII/102/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 22 listopada 2019 roku. Priorytetowym celem programu jest: *„kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między gminą i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu będzie wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.”*

Współpraca z organizacjami obejmować będzie zadania:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- ochrony i promocji zdrowia,
- wspierania letniego wypoczynku dzieci i młodzieży,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania magazynu przeciwpowodziowego,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- wspierania działalności związanej z podtrzymywaniem i upowszechnianiem tradycji narodowej, pielęgnowaniem polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym¹².

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania

¹²Program współpracy Gminy Libiąż z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok (uchwała Nr XIII/102/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 22 listopada 2019 roku).

inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

8.2. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Libiąż jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Według *Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu* zatwierdzonego uchwałą Nr XV/92/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku, celem jego działalności jest:

1. wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby, możliwości,
2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
3. pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez nie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
4. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem¹³.

---

¹³Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu (uchwała nr XV/92/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku).

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

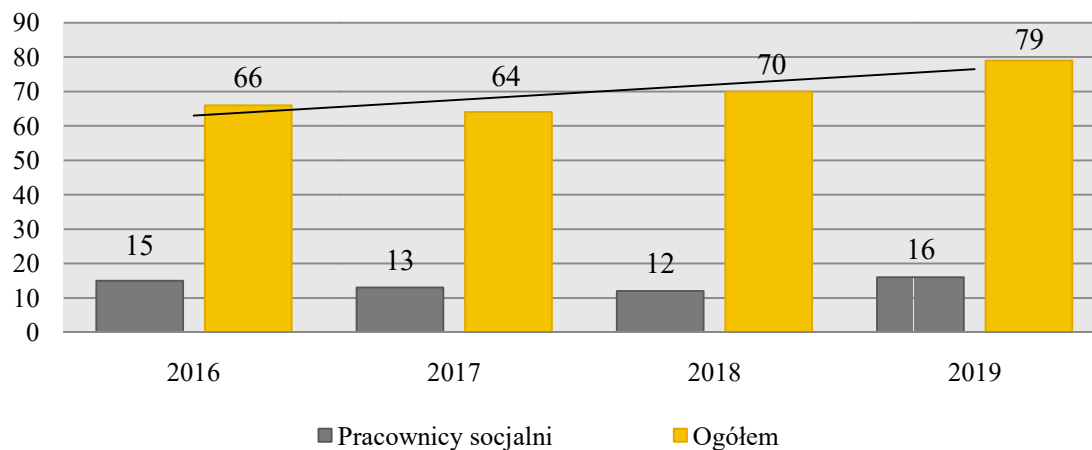
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.);
- uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r, poz. 821);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1327);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1348);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2019 roku 32 046 979,00 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 6 171 469,00 zł, co oznacza wzrost o 27,36%.

Na koniec 2019 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu zatrudnionych było łącznie 79 pracowników, w tym kierownik oraz 16 pracowników socjalnych. Spośród zatrudnionych w OPS pracowników, 52 osoby posiadają wykształcenie wyższe, natomiast 26 osoby wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 6 pracowników socjalnych. W latach 2016-2019 liczba zatrudnionych pracowników socjalnych utrzymywała się na stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

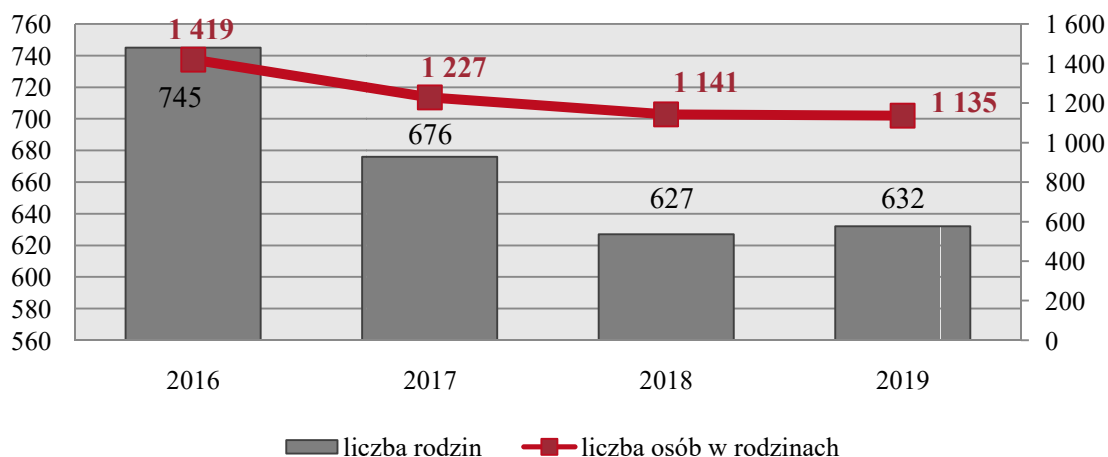
Wykres 16. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

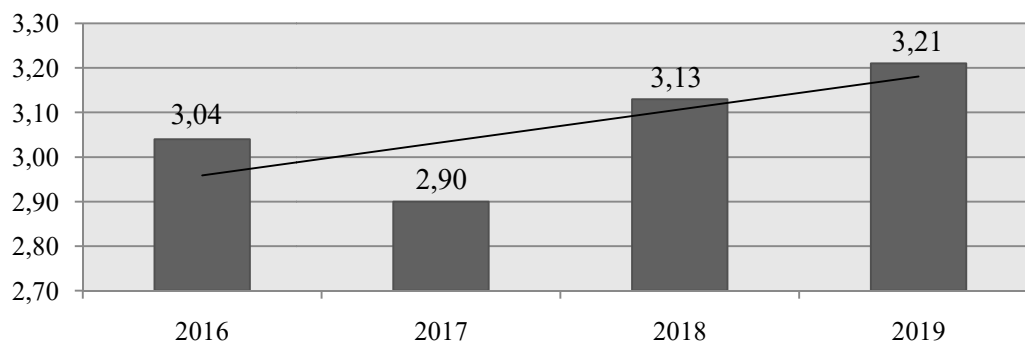
Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Libiąż uległa zmniejszeniu. W 2019 roku z pomocy skorzystały 632 rodziny – to o 1% więcej niż w 2018 roku i jednocześnie o 7% mniej niż w 2017 roku. W stosunku do 2016 roku zmalała również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Libiąż w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2016-2019 wartość tego wskaźnika uległa zwiększeniu – z 3,04% w 2016 roku, do 3,21% w 2019 roku. Wzrost nie jest zatem znaczny. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 18. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku najwięcej osób korzystających z tego typu pomocy było w wieku produkcyjnym. W omawianym roku korzystających z pomocy społecznej kobiet było tyle samo co mężczyzn - 401.

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019

wiek	2016		2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	172	82	146	78	171	83	173	79
produkcyjny	486	210	439	184	442	190	448	191
poprodukcyjny	131	102	154	119	163	122	181	131

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do roku 2016, w 2019 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmalała z 470 w 2016 roku do 443 w 2019 roku. Oznacza to spadek o 6%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku są widoczne – mężczyźni stanowili 55% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, natomiast kobiety - 45%.

Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2016-2019 w podziale na płeć

płeć	2016	2017	2018	2019
kobiety	219	204	201	201
mężczyźni	251	238	250	242
ogółem	470	442	451	443

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Libiąż była długotrwała lub ciężka choroba - z tego powodu pomoc otrzymały 332 rodziny. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się niepełnosprawność (295 rodzin), natomiast na trzecim – ubóstwo (197 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezrobocie (151 rodzin) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (77 rodzin).

Tabela 9. Powody udzielania świadczeń 2019 roku – liczba rodzin

L.P.	powód udzielenia świadczeń	liczba rodzin
1	ubóstwo	197
2	bezrobocie	151
3	niepełnosprawność	295
4	długotrwała lub ciężka choroba	332
5	alkoholizm	47
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	41
7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	77
8	narkomania	1
9	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7
10	przemoc w rodzinie	14
11	bezdomność	16

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2016-2019. W 2018 roku przeprowadzono je z 572 rodzinami, natomiast w 2019 roku z 752 rodzinami, co oznacza wzrost o 31,5%. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni ostatnich czterech lat wykazuje tendencję wzrostową.

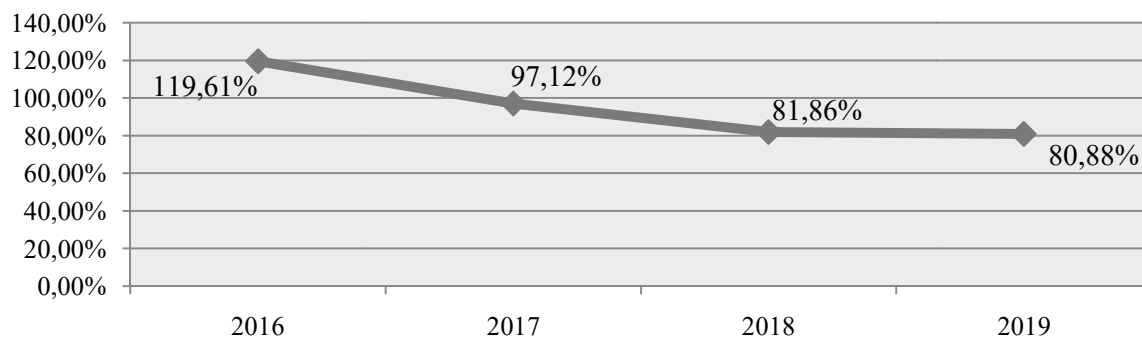
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób ogółem	697	670	582	762
liczba rodzin	583	652	572	752
liczba osób w rodzinach	1 052	1 278	1 041	1 350

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 80,88%. W stosunku do roku 2016, wskaźnik ten znacznie zmalał – różnica kształtuje się na poziomie 38,73 pp.

Wykres 19. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu udziela pomocy socjalnej poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, w tym pomoc prawną. Pracownicy socjalni wspierani są przez konsultantów: prawnika i psychologa. Konsultant prawnik prowadzi poradnictwo z zakresu prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, prawa cywilnego, a w szczególności prawa rodzinnopiekuńczego, natomiast konsultant psycholog prowadzi pracę z rodzinami, w których występują konflikty, z młodzieżą i rodzicami w zakresie trudności wychowawczych, przeprowadza badania dzieci, które mają trudności w nauce i udziela porad dla rodziców.

Gmina Libiąż realizuje działania środowiskowe za pomocą Centrum Aktywności Lokalnej oraz Punktu Aktywności Obywatelskiej. Działanie to polega na aktywizowaniu i integrowaniu społeczności lokalnej, tak aby dochodziło do samoorganizowania się w celu rozwiązywania problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym. W ramach działalności CAL, Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował wiele istotnych działań na rzecz rodzin. Celem jego działalności jest promowanie przedsięwzięć integrujących, prospołecznych, prozdrowotnych, edukacji nieformalnej poprzez informację o uprawnieniach, debaty społeczne oraz spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin. W działającym przy OPS Punkcie Aktywności Obywatelskiej w 2019 roku miały miejsce różnego rodzaju przedsięwzięcia takie jak:

- bezpłatne korepetycje dla uczniów szkół podstawowych;
- zajęcia cykliczne (artystyczne, fitness, relaksacyjne);
- spotkania środowiskowe.

Z działań środowiskowych w ramach Punktu Aktywności Obywatelskiej w 2019 roku łącznie skorzystało 455 osób. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje również Klub Wolontariusza, który w omawianym roku:

- udzielał bezpłatnych korepetycji dzieciom i młodzieży;
- prowadził zajęcia rękodzieła artystycznego;

- brał udział w kampanii środowiskowym o charakterze profilaktycznym – „Żyj kolorowo bez przemocy”,
- brał udział w zbiórce żywności „Podziel się sercem”.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje także Punkt Mediacyjny, który jest czynny w każdy wtorek, a mieszkańcy Gminy mogą uzyskać pomoc w Punkcie bezpłatnie. W 2019 roku do Punktu Mediacyjnego zgłosiły się 74 osoby. Przeprowadzono 34 postępowania.

Ośrodek Pomocy Społecznej stale współpracuje ze wszystkimi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Gminie. Ponadto występuje również ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem, Prokuraturą, Policją, szkołami, przedszkolami, Kościołem, grupami charytatywnymi oraz służbą zdrowia.

8.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Libiąż. Należą do nich:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miejski,
- Policja,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Świetlica Środowiskowa,
- placówki służby zdrowia,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin,
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Libiąskie Centrum Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu,
- Filia poradni psychologiczno-pedagogicznej z siedzibą w Libiążu,

51 ■ CHARAKTERYSTYKA GMINY

- Punkt Mediacyjny,
- Klub Integracji Społecznej,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skali problemu i działań interwencyjnych),
- analiza SWOT¹⁴,
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania międzydziedzinowe z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez gminę Libiąż.

W oparciu o wnioski wynikające z diagnoz, sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

¹⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Cel strategiczny:

Sprawni i odpowiedni do potrzeb, system rozwiązywania problemów społecznych w gminie Libiąż.

POPRZEZ

- podejmowanie interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców w Gminie,

TAK, ABY

- interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

1. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

1.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się

szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2019 roku zostało przyznanych łącznie 1 918 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 812 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 817 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 1 007 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku

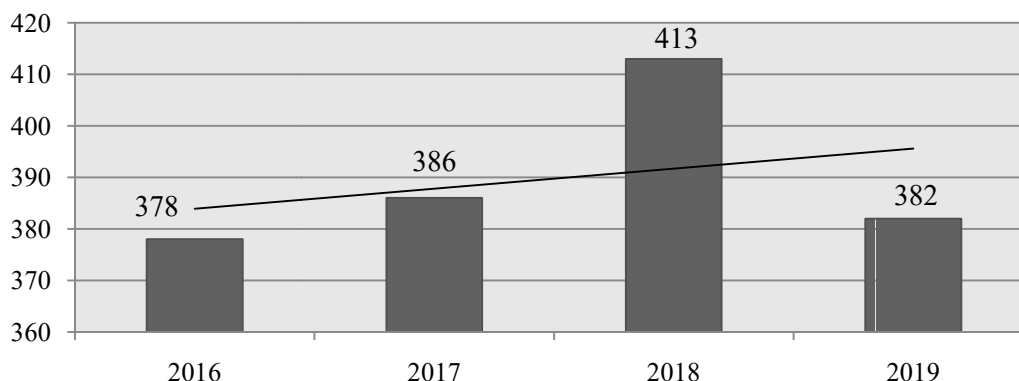
typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	1 653	265	1 918
dwoje dzieci	709	103	812
troje dzieci	764	53	817
czworo i więcej dzieci	876	131	1 007

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystały średnio 382 rodziny, czyli o 8% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 1% mniej niż w roku 2017. W latach 2016-2019 dostrzegalna jest utrzymująca się na względnie stałym poziomie średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, z wyjątkiem roku 2018, gdzie odnotowano nieco większą liczbę rodzin.

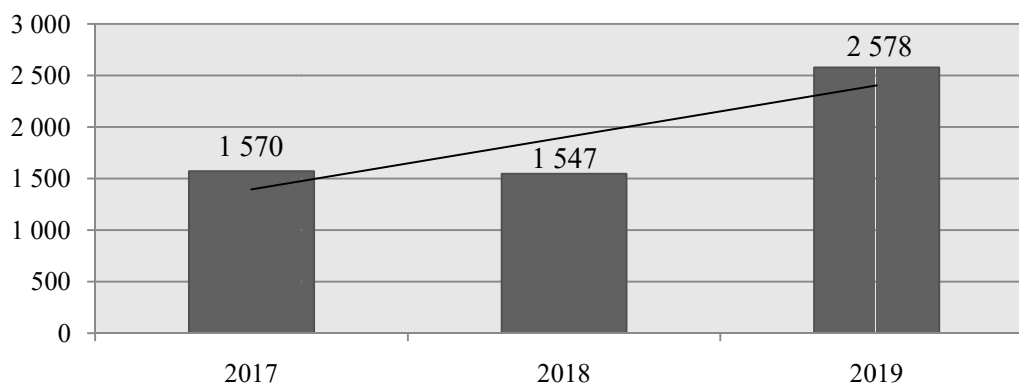
Wykres 20. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ skorzystało 1 570 rodzin, w 2018 roku – 1 547 rodzin, natomiast w 2019 roku – 2 578 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2019 średnia liczba rodzin, pobierających to świadczenie nieznacznie wzrosła.

Wykres 21. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku. Nowym zadaniem było ustalenie prawa i wypłata świadczeń Dobry Start, które przysługują w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20. roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2019 roku ze świadczenia „Dobry Start” skorzystały 1 893 rodziny, w tym 2 529 dzieci, natomiast w 2018 roku 1 879 rodzin oraz 2 544 dzieci.

Tabela 12. Liczba rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia „Dobry Start” w latach 2018 i 2019

wyszczególnienie	2018	2019
liczba rodzin	1 879	1 893
liczba dzieci	2 544	2 529

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

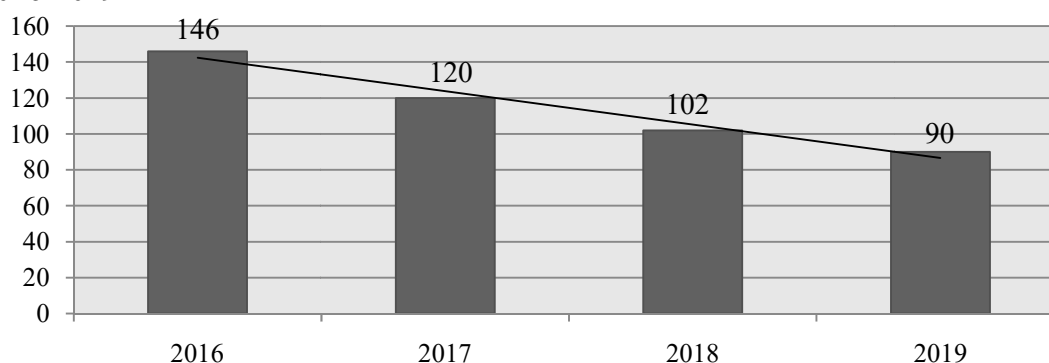
Rodziny z gminy Libiąż korzystają również z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. KDR oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Od 1.01.2019 r. zmieniły się przepisy prawne dotyczące KDR. Prawo do posiadania KDR przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. W związku z tym zwiększyła się liczba osób uprawnionych do KDR.

Tabela 13. Liczba rodzin i dzieci korzystających z Karty Dużej Rodziny na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	46	27	288
liczba dzieci	89	78	119

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystało 90osób, co oznacza spadek w stosunku do 2016 roku o 38%. Obserwowalna jest ogólna tendencja spadkowa w tym zakresie, co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

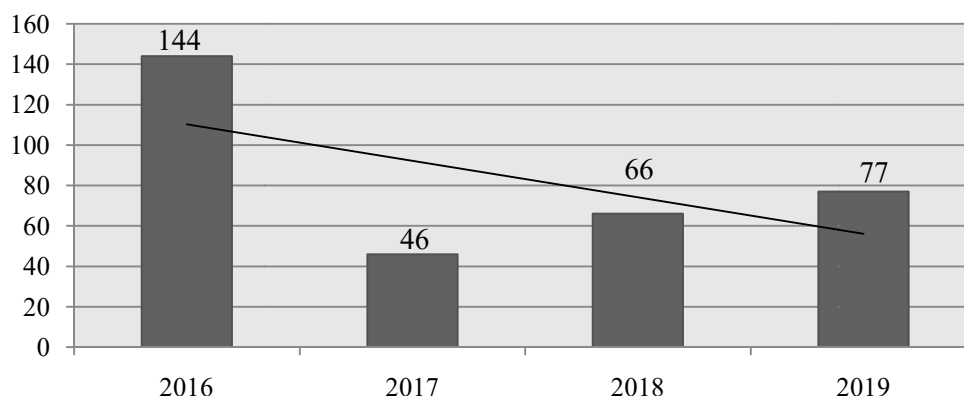
Wykres 22. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ulegała wahaniom. W stosunku do 2016 roku, w 2017 roku liczba rodzin znacznie spadła (o 68%), z kolei w następnych latach nastąpił wzrost, z 46 rodzin w 2017 roku, do 77 w 2019 roku, a więc aż o 67%. Znacząca różnica we wskaźnikach dotyczących spadku liczby rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym objętych pomocą w latach 2016-2017 nie świadczy o fakcie, że rodziny te nie pozostawały w systemie pomocy społecznej. W dużej mierze spadek wskaźnika powodu przyznania pomocy jakim jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych należy przypisać szeroką ofertą pomocy OPS w Libiążu na rzecz tej kategorii klientów pomocy społecznej, tj. objęcie asystentem rodziny, udział w spotkaniach grupy samopomocowej dla osób z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, socjalnego) oraz udzielanie przez uczniów i emerytowanych pedagogów (szkół średnich) szeroko zakrojonych korepetycji szkolnych dla dzieci z deficytem wiedzy w zakresie szkoły podstawowej. Ponadto działalność innych instytucji oferujących różnego rodzaju usługi dla rodzin dotkniętych problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej niewątpliwie skutkowało zmniejszeniem liczby rodzin korzystających ze wsparcia i pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczych. Spadek liczby rodzin wynika również z powstania w rodzinie innego dominującego powodu uprawniającego do otrzymania pomocy w ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej takich jak niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie itp.

Wykres 23. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

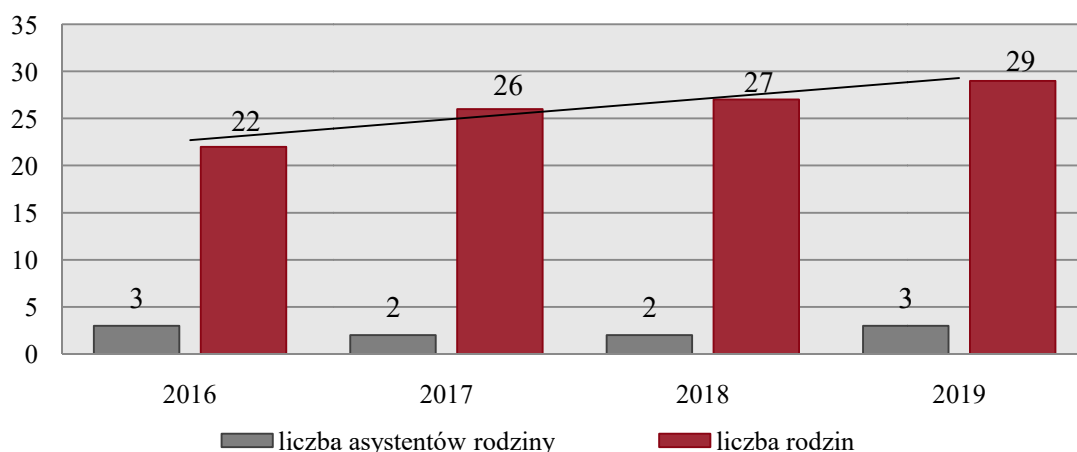
Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Libiąż realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2019 roku w OPS w Libiążu zatrudnionych było 3 asystentów rodziny, a z ich usług skorzystało 29 rodzin. Obserwowana jest tendencja wzrostowa w zakresie liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Ich liczba zwiększyła się z 22 w 2016 roku do 29 w 2019 roku, co oznacza wzrost o 32%. Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. W ramach dotacji z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny:

- 30 godzin tygodniowo w ramach dotacji – umowa o pracę – 0,75 etatu,
- 40 godzin tygodniowo w ramach dotacji – umowa o pracę 1 etat.

Trzeci asystent rodziny został zatrudniony w ramach umowy zlecenie – 5 godzin tygodniowo.

Wykres 24. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019

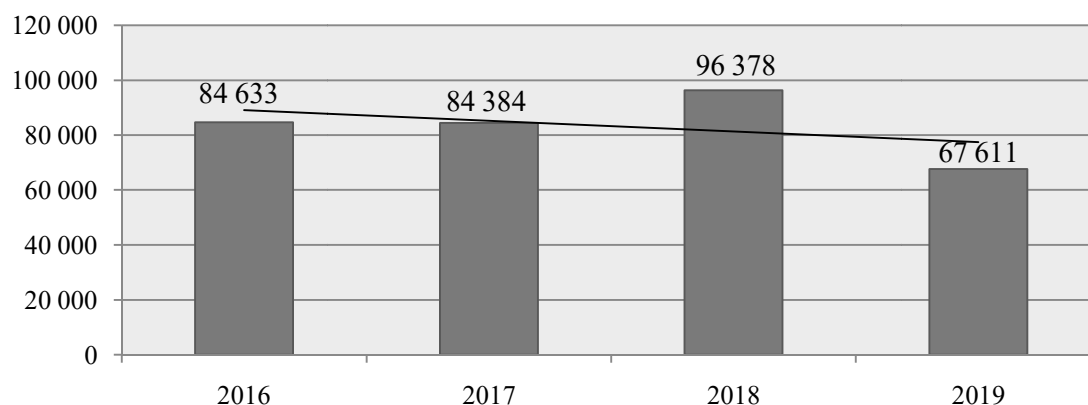
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Libiąż nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W 2019 roku współfinansowano pobyt 15 dzieci w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w 2017 roku 15 dzieci, a w 2018 roku 13 dzieci). Ośrodek Pomocy Społecznej w omawianym roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 67 611 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do 2016 roku uległa spadkowi.

Wykres 25. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Uczniom z terenu Gminy udzielane jest wsparcie w postaci stypendiów. W 2019 roku na stypendia i zasiłki szkolne przeznaczono kwotę 4 669,79 zł. W omawianym roku przyznano pomoc materialną łącznie 34 uczniom.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy poprzez różnego rodzaju konsultacje i poradnictwo specjalistyczne. Działania pracowników socjalnych są wspierane przez konsultantów: prawnika i psychologa. W 2019 roku objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym zostało 170 rodzin (422 osoby w rodzinach). W stosunku do roku poprzedniego liczba rodzin otrzymujących tego typu wsparcie uległa zwiększeniu (118 rodzin w 2018 roku), natomiast w porównaniu do 2017 roku, ich liczba kształtuje się na podobnym poziomie (164 rodziny).

Tabela 14. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym w latach 2017-2019

2017 rok		2018 rok		2019 rok	
liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
164	446	118	336	170	422

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

Istotnym wsparciem dla rodzin z gminy Libiąż jest również funkcjonowanie grupy samopomocowej dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. W 2019 roku odbyło się 14 spotkań tej grupy. Odbywały się one dwa razy w miesiącu i trwały po dwie godziny. Tematem spotkań były trudności związane z wychowywaniem dzieci, natomiast celem tych spotkań jest przede wszystkim zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych uczestników grupy.

Działania na rzecz rodzin podejmowane są w gminie Libiąż również przez Świetlicę Środowiskową, która jest samodzielną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej Gminy. Celem zajęć jest zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, kształtowanie umiejętności współżycia i współdziałania w grupie, poprawnego zachowania i wzajemnej życzliwości. Świetlica Środowiskowa w Libiążu kieruje swoją ofertę do dzieci z terenu gminy Libiąż, w wieku od 6 do 16 roku życia. Zajęcia organizowane są od poniedziałku do piątku, również w czasie ferii i wakacji. W roku szkolnym dzieci mogą skorzystać z oferty świetlicy od godziny 12.00. do 18.00, natomiast w dni wolne od nauki od 10.00. do 16.00. Zadania związane z kwalifikacją dzieci zrealizowano w oparciu o wizyty w szkołach, instytucjach wspierających rodzinę oraz na podstawie rozmów z rodzicami. W trakcie roku przeprowadzono liczne konsultacje z nauczycielami, wychowawcami, pedagogami, kuratorami, asystentami rodzinnymi i innymi specjalistami, pod opieką, których pozostają rodziny. Na bieżąco była również prowadzona równoległa praca z rodzicami, która miała charakter instruktażowy, konsultacyjny oraz edukacyjny. Dzieci kwalifikowane są na zajęcia na wniosek rodziców, w oparciu o obowiązującą dokumentację świetlicy, za zgodą dyrektora świetlicy.

W ramach działań opiekuńczo-wychowawczych dzieci skorzystały z zajęć: plastycznych, muzycznych, komputerowych, artystycznych oraz sportowych, które odbywały się na terenie świetlicy lub w plenerze. Na bieżąco pomagano wychowankom w odrabianiu zadań domowych i przygotowaniu się do lekcji. Szczególną pomocą dydaktyczną objęte zostały dzieci, które otrzymały niedostateczną ocenę semestralną z danego przedmiotu.

Działania te były elementem współpracy ze szkołą. Miały zapobiec powtarzaniu klasy, zmotywować ucznia do systematycznej nauki oraz podnieść jego samoocenę. W pracy z dziećmi wykorzystywano indywidualne, a także grupowe formy działalności.

Przez cały rok prowadzone jest dożywianie dzieci na terenie Świetlicy. Pracownicy starają się, aby posiłek był zdrowy, pożywny i urozmaicony. W trakcie roku pracownicy Świetlicy na bieżąco podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w konferencjach, szkoleniach, konsultacjach oraz studiach podyplomowych.

Poniższy wykres przedstawia liczbę miejsc dostępnych w Świetlicy Środowiskowej oraz liczbę osób uczestniczących w jej zajęciach. W latach 2017-2019 w zajęciach uczestniczyło 72 młodych mieszkańców Gminy. Frekwencja dzienna uczestników w zajęciach wynosi od 60% do 80%, co stanowi nieprzekraczającą ilość miejsc. Aktualnie ilość miejsc dostępnych w Świetlicy Środowiskowej w Libiążu zabezpiecza potrzeby oraz oczekiwania mieszkańców Gminy Libiąż i jest zgodna z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wykres 26. Liczba miejsc w Świetlicy Środowiskowej oraz liczba osób korzystających w latach 2017-2019

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

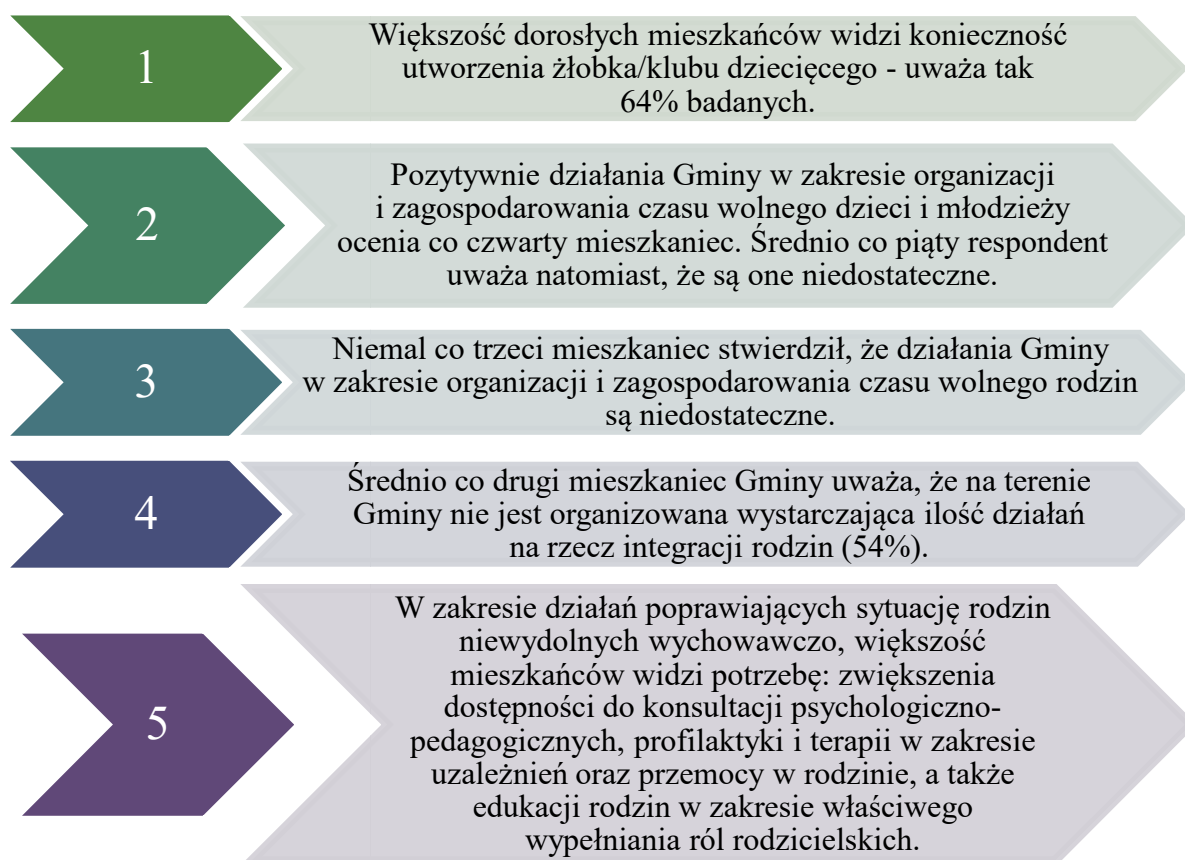
Od kwietnia do maja 2020 roku na terenie gminy Libiąż przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych, w ramach której badaniem ankietowym objęto:

- 210 dorosłych mieszkańców,
- 256 uczniów,
- 15 sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Celem przeprowadzonych badań była identyfikacja i analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie Gminy. Zakres prac badawczych odnosił się do następujących kwestii: problemu alkoholowego, problemu narkotykowego, problemu nikotynowego, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, rynku pracy, niepełnosprawności, ubóstwa i wykluczenia społecznego, osób starszych, zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa publicznego oraz wspierania rodziny.

WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE ZE WSPIERANIEM RODZINY

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich oraz znaczny odsetek mieszkańców oceniających działania Gminy na rzecz organizacji i zagospodarowania czasu wolnego oraz integracji rodzin niedostatecznie.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **edukacja** (w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu ich dzieci i młodzieży);
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** (jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem);
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** (szczególną uwagę należy zwrócić na rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, które spotykają się z wieloma ograniczeniami i trudnościami w codziennym życiu);
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych** (uzależnienie jednego z członków rodziny prowadzi do występowania dysfunkcjonalności rodziny i problemów wszystkich ich członków).

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1-zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewycięzania sytuacji kryzysowych rodzinom, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie oraz współfinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
2	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny.
3	Funkcjonowanie rodzin wspierających.	Liczba osób objętych pomocą rodziny wspierającej.
4	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.

5	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
6	Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną.
7	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
8	Organizowania różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
9	Rozpowszechnianie informacji na temat podejmowanych działań mających na celu integrację rodzin.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
10	Wspieranie rodziny poprzez działalność Świetlicy Środowiskowej.	Liczba działań wspierających rodzinę realizowanych przez Świetlicę Środowiskową.
11	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
12	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez prowadzenie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
13	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
14	Zapewnianie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
15	Utworzenie kolejnego żłobka/klubu dziecięcego w Gminie.	Liczba miejsc dostępnych w żłobkach/klubach dziecięcych, liczba dzieci ubiegających się o przyjęcie do żłobka.
16	Kontynuowanie i rozszerzanie działań środowiskowych promujących rodzinną integrację w ramach CAL.	Liczba zrealizowanych działań promujących rodzinną integrację w ramach CAL, liczba uczestników tych działań.
17	Rozwiązywanie konfliktów rodzinnych w ramach działalności Punktu Mediacyjnego.	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na organizowaniu sieci wsparcia umożliwiającej pomoc rodzinie zagrożonej problemami wychowawczo-opiekuńczymi na jak najwcześniejszym etapie problemu, zarówno poprzez działania profilaktyczne, jak i interwencyjne. Zapewniona zostanie lepsza dostępność i promocja dostępnych usług oraz zostanie wzmocniona zdolność reagowania właściwych podmiotów na wszelkie informacje o możliwości występowania problemów w rodzinach z dziećmi. Istotną rolę w realizacji celu mają pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do zadań tych dwóch grup zawodowych należy diagnozowanie sytuacji, zarówno problemów, jak i zasobów rodziny – możliwości ich rozwiązywania, a następnie, wspólnie z rodziną kreowanie drogi do wyjścia z sytuacji problemowej. Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych z wykorzystaniem wsparcia pozamaterialnego, w szczególności: zajęć wyrównawczych prowadzonych w placówkach oświatowych, zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań (np. zajęcia w świetlicach środowiskowych oraz placówkach oświatowych, rozwój oferty pomocowej w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcie rodziców w edukowaniu ich dzieci). Istotne wydają się szkolenia/warsztaty dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich. Szkolenia prowadzone powinny być w nurcie strategii edukacyjnej. Równie ważne jest inicjowanie zajęć integrujących rodziny, a więc warsztatów dla rodzin, czy wspólnych zajęć. Nie bez znaczenia pozostaje edukacja dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	Placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, LCK, MBP, NGO, PCPR.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

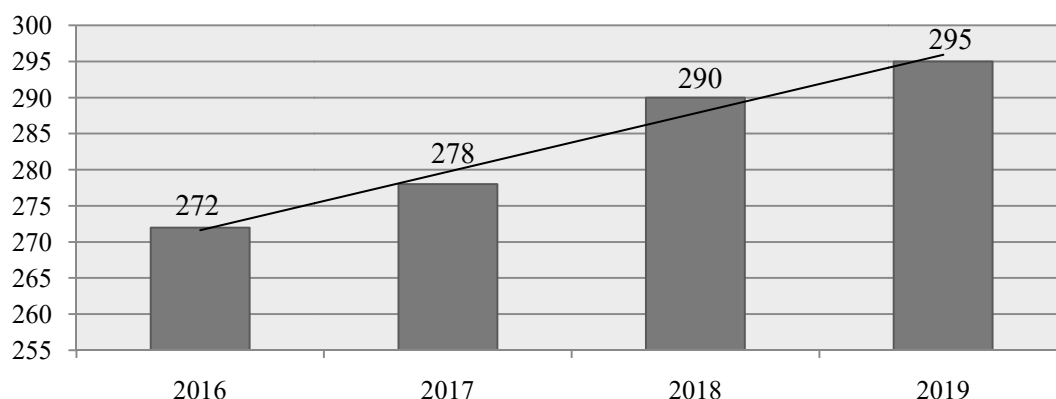
Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

Do zasobów w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym na terenie gminy Libiąż należą między innymi:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnym w Libiążu,
- Fundacja im. Brata Alberta – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Libiążu,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „NADZIEJA” w Libiążu,
- Wspólnota „WIARA I ŚWIATŁO”.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 295 rodzin. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Gminie w 2019 roku. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa zwiększeniu. W stosunku do 2016 nastąpił wzrost 9%.

Wykres 27. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. W 2017 roku przyznano 947 świadczeń na łączną kwotę 144 891,00zł, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 1 035 na kwotę 163 602,00zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 1 202 świadczeń na kwotę 227 233,00zł. Na przestrzeni ostatnich czterech lat, liczba przyznanych świadczeń ulegała systematycznemu zwiększeniu – w stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost aż o 63%.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	738	947	1 035	1 202
kwota świadczeń (zł)	112 914,00	144 891,00	163 602,00	227 233,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ciągu ostatnich czterech lat liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W 2016 roku przyznano 1 849 świadczeń, w 2017 roku – 1 906, w 2018 roku – 1 867, natomiast w 2019 roku – 1 828.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	1 849	1 906	1 867	1 828
kwota świadczeń (zł)	282 897,00	291 618,00	295 203,00	346 043,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2016 roku przyznano 2 248 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, w 2017 roku – 2 028 świadczeń, w 2018 roku – 1 902, natomiast w 2019 roku – 1 869. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalne jest stopniowe zmniejszanie się liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie. W porównaniu do 2016 roku nastąpił spadek o 17%.

Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba świadczeń	2 248	2 028	1 902	1 869
kwota świadczeń (zł)	343 944,00	310 284,00	300 809,00	354 484,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2017 roku orzeczenia o niepełnosprawności wydane zostały 29 osobom, w 2018 roku – 37 osobom, natomiast w 2019 roku 38 osobom. Na przestrzeni ostatnich lat wśród osób, którym zostały wydane orzeczenia, większość stanowili mężczyźni. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w podziale na płeć na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
kobieta	9	12	9
mężczyzna	20	25	29
ogółem	29	37	38

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2017 roku wydano łącznie 159 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w 2018 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 166 orzeczeń, natomiast w 2019 roku na poziomie 223. W 2019 roku najwięcej orzeczeń dotyczyło znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Tabela 19. Ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
stopień znaczny	45	57	86
stopień umiarkowany	82	73	88
stopień lekki	32	36	49
ogółem	159	166	223

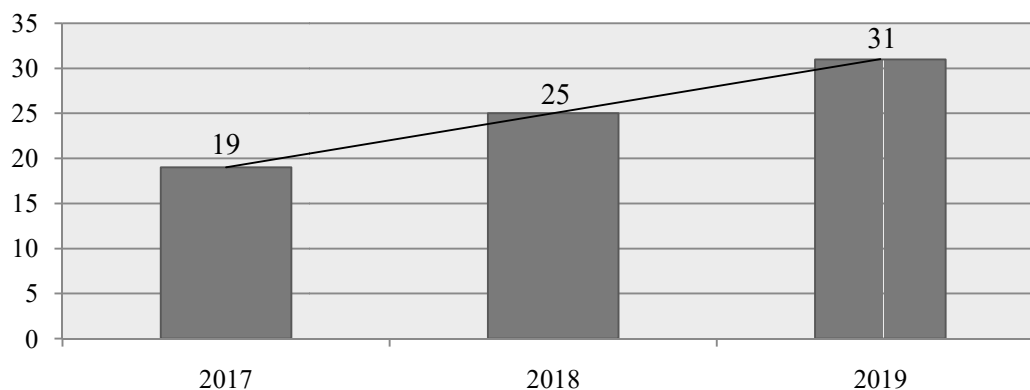
Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

Pomoc dla osób niepełnosprawnych realizowana jest również poprzez dowozy uczniów do szkół. W okresie od stycznia do czerwca 2019 roku dowożono do szkół 27 uczniów, natomiast od września do grudnia – 29 uczniów. W 2018 roku dowożono łącznie 27 uczniów, natomiast w 2017 roku – 30.

Wczesnym wspomaganie rozwoju obejmowane są dzieci niepełnosprawne oraz ich rodziny od chwili stwierdzenia u dziecka niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole. Podstawą do objęcia dziecka jest opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydana przez zespół orzekających działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. W ostatnich latach wzrosła liczba dzieci w gminie Libiąż objętych wczesnym wspomaganie rozwoju. W 2017 roku objętych było 19 osób, w 2018 roku 25 uczniów, natomiast w 2019 roku – 31. W stosunku do 2016 roku oznacza to wzrost o 63%.

Wykres 28. Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju w latach 2017-2019

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia także na umowę zlecenie rehabilitanta świadczącego usługi rehabilitacyjne dla dzieci niepełnosprawnych i chorych. W 2017 roku z tych form pomocy skorzystało 2 dzieci, w 2018 roku 3 dzieci, natomiast w 2019 roku – 3 dzieci.

Na terenie gminy Libiąż funkcjonują Warsztat Terapii Zajęciowej w Libiążu i Świetlica Terapeutyczna zajmujące się rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych prowadzone przez Fundację im. Brata Alberta. Głównym celem Warsztatu Terapii Zajęciowej jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości. Terapia zajęciowa prowadzona jest w pięciu profilowanych pracowniach terapeutycznych: gospodarstwa domowego, ogrodniczej,

stolarsko-introligatorskiej, krawieckiej i hafciarskiej. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie gminy Libiąż prowadzą Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Libiążu oraz Fundacja im. Brata Alberta Warsztaty terapii Zajęciowej w Libiążu.

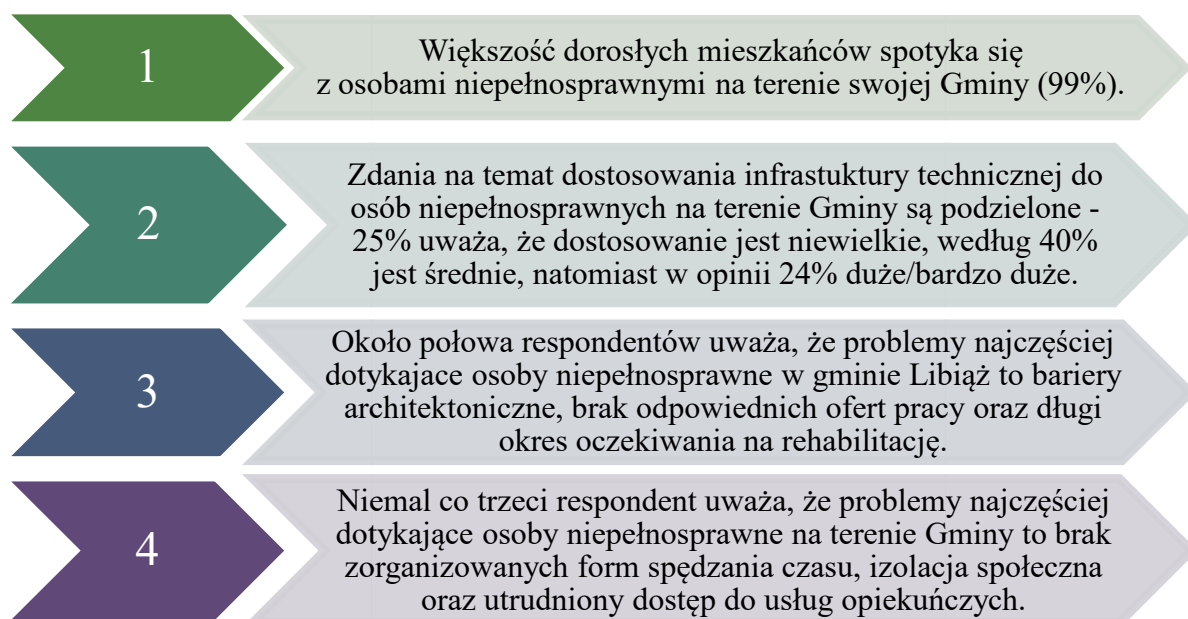
Tabela 20. Środki finansowe przekazane w 2019 roku poszczególnym organizacjom pozarządowym realizującym zadanie w zakresie promocji zdrowia psychofizycznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym – zajęcia dla osób niepełnosprawnych umysłowo i ruchowo

Lp.	Nazwa organizacji	Przyznana kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja” w Libiążu	10.000,-
2.	Fundacja im. Brata Alberta Warsztaty terapii Zajęciowej w Libiążu	2.000,-
Razem:		12.000,-

Źródło: dane przesłane przez Wydział Spraw Obywatelskim Urzędu Miejskiego w Libiążu

W 2019 roku odbyło się na terenie gminy Libiąż spotkanie edukacyjno-informacyjne pn. „Przeciwdziałanie przemocy wobec osób niepełnosprawnych”. Uczestnikami spotkania byli opiekunowie osób niepełnosprawnych ze Stowarzyszenia „Nadzieja” w Libiążu.

WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE ZE WSPARCIEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych; działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1- zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych.	Liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym lub turystycznym dla osób niepełnosprawnych, liczba osób biorących w nich udział.
2	Organizowanie przedsięwzięć mających na celu promowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych oraz umacnianie tolerancji i akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych.	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć.
3	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
4	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług opiekuńczych.
5	Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych – zapewnienie pomocy materialnej i niematerialnej.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą materialną i niematerialną.
6	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób, którym zostało przyznane dofinansowanie.
7	Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury gminnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
8	Rozwój systemu teleopieki i poszerzenie liczby osób objętych takim wsparciem.	Liczba osób objętych wsparciem teleopieki.
9	Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, w tym pracowników Urzędu Miejskiego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
10	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
11	Organizowanie transportu osób niepełnosprawnych.	Liczba niepełnosprawnych uczniów dowożonych do szkoły.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na integracji osób niepełnosprawnych muszą być komplementarne w trzech płaszczyznach: integracji osobistej (uwzględniającej ograniczenia wynikające z barier osobistych występujących u osób niepełnosprawnych), integracji społecznej oraz integracji funkcjonalnej (ograniczającej bariery funkcjonalne, w różnych aspektach życia). Dla zapewnienia warunków integracji w sferze osobistej szczególne znaczenie ma przezwyciężenie barier związanych m.in. z niskim poczuciem wartości, ograniczonym poczuciem sprawczości i wpływu na życie oraz poczuciem zależności od innych. Istotne znaczenie ma również zapewnienie dostępu do aktualnych informacji na temat usług i wsparcia kierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Dla zapewnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych konieczne jest zapewnienie warunków umożliwiających pełnienie przez nich ról społecznych oraz funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Integracja na tych dwóch płaszczyznach wiąże się z koniecznością ograniczania oraz likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	PCPR, NGO, LCK, MBP, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, KIS, PUP.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

1.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan

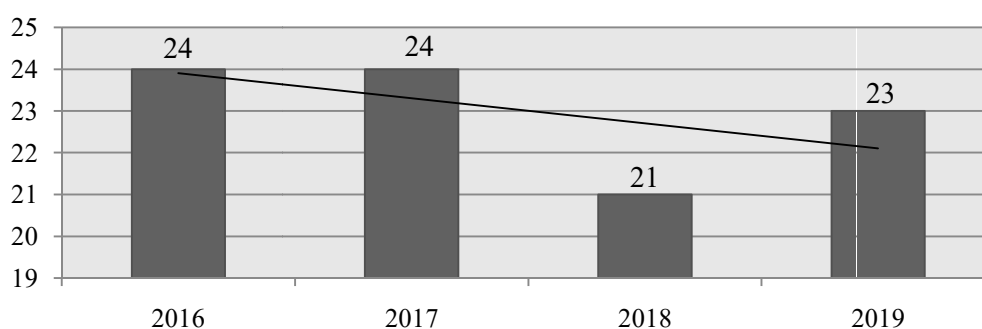
dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁵.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez Gminę, należy organizacja i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione, oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

W 2019 roku z usług specjalistycznych opiekuńczych skorzystały 23 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób korzystających z takich usług utrzymuje się na względnie stałym poziomie, co zostało zaprezentowane na poniższym wykresie.

Wykres 29. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2016-2019

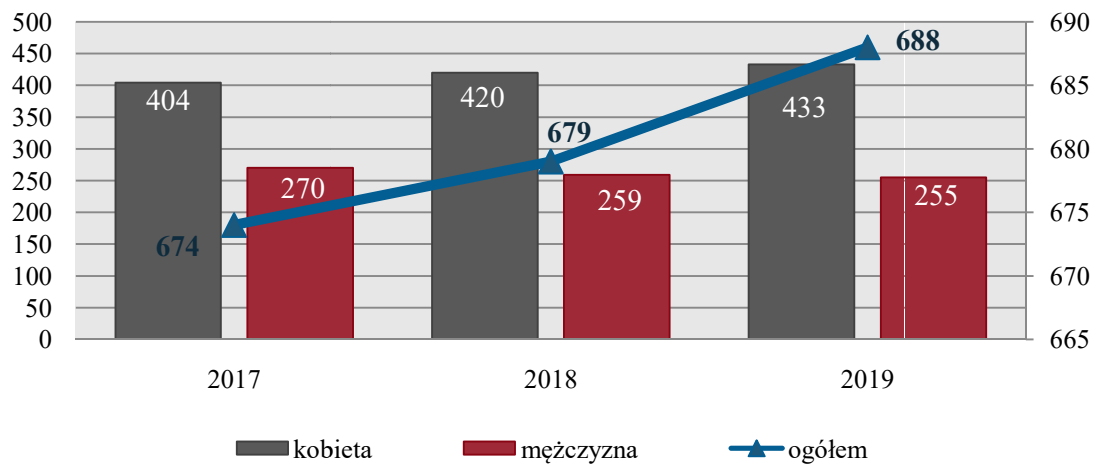
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

¹⁵www.psychiatriapolska.pl

Na przestrzeni lat 2017-2019 obserwowany jest wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Libiąż. Jednocześnie dostrzegalne są znaczne dysproporcje w zakresie płci osób z zaburzeniami psychicznymi – odsetek kobiet kształtował się w 2019 roku na poziomie 63%, natomiast odsetek mężczyzn na poziomie 37%.

Wykres 30. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi w podziale na płeć na przestrzeni lat 2016-2019

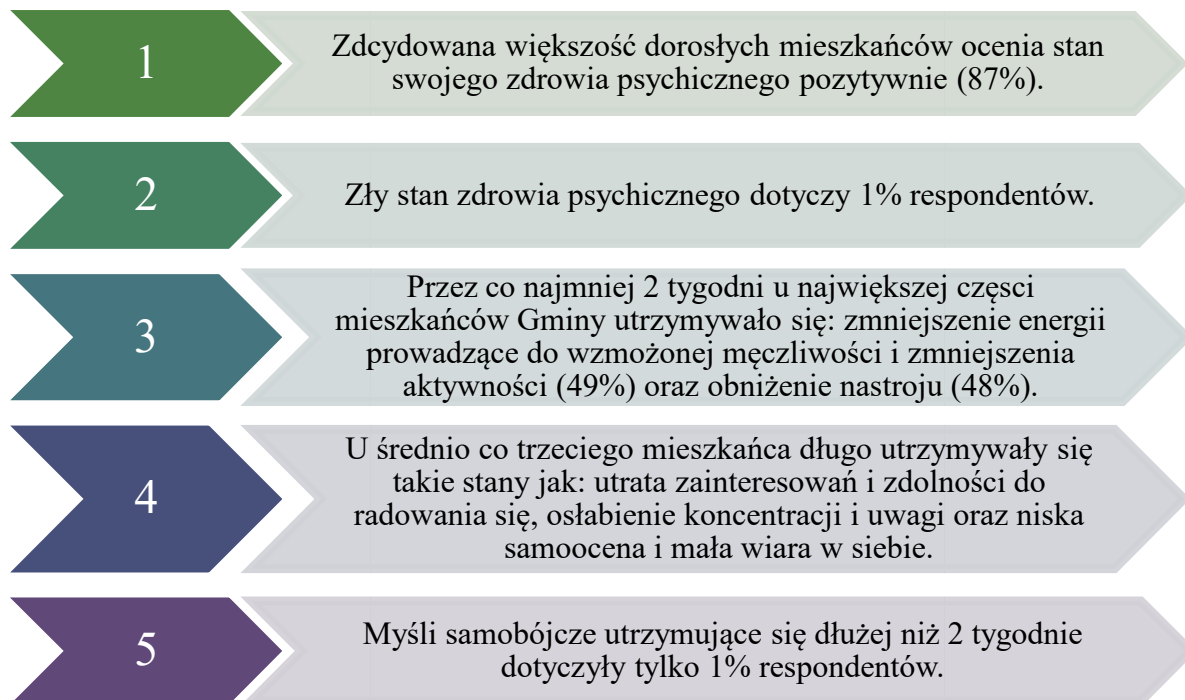
Źródło: Danez Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

Na terenie gminy Libiąż znajdują się następujące ośrodki, gdzie można leczyć zaburzenia psychiczne:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego w „Miejskim Centrum Medycznym” w Libiążu

WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE ZE ZDROWIEM PSYCHICZNYM

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi oraz utrzymujące się u znacznej części mieszkańców: zmniejszenie energii prowadzące do wzmożonej męczliwości i zmniejszenia aktywności oraz obniżenie nastroju.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego;
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności

pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego;

- **ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym. Długotrwałe ubóstwo powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej;
- **zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- **przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz zapewnienie dostępności do pomocy osób z zaburzeniami psychicznymi.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.
2	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.	Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.
3	Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.
4	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5	Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Liczba uczestników warsztatów.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na zwiększaniu dostępności do placówek wsparcia zdrowia psychicznego będą wynikać przede wszystkim z holistycznego pojęcia „zdrowie psychiczne”, często związanego z tematyką uzależnień, czy też występowania przemocy w rodzinie. Należy pamiętać jednak, że stan zdrowia psychicznego to również wszelkiego rodzaju choroby i zaburzenia dotyczące jednostkę: depresja, zaburzenia maniakalno-obsesyjne, zaburzenia z pogranicza (borderline), schizofrenia, wszelkiego rodzaju nerwice np. nerwica natręctw i wiele innych. Należy uświadamiać mieszkańców, że zaburzenia psychiczne przyjmują miano jednostki chorobowej – a co za tym idzie – można je efektywnie leczyć i przeciwdziałać im nawrotom. Takie działania mają szansę zmniejszyć poczucie osamotnienia i niezrozumienia, którego często doświadczają osoby na skraju załamania psychicznego. Pierwszym krokiem powinno być uświadomienie społeczności lokalnej jaka jest istota zaburzeń psychicznych i w którym momencie oraz gdzie należy się zgłosić o pomoc.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	Placówki ochrony zdrowia, NGO, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, PCPR, PUP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany

patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁶. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XXII/167/2020 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 listopada 2020 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Libiąż na 2021 rok*. Głównym celem Programu jest „zapobieganie i zmniejszanie rozmiarów problemów alkoholowych na terenie gminy Libiąż oraz zwiększanie zasobów służących ich rozwiązywaniu”. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z problemem alkoholowym, uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i ich rodzinom, a także dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP i ich rodzinom;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla mieszkańców gminy Libiąż, w szczególności dla dzieci, młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

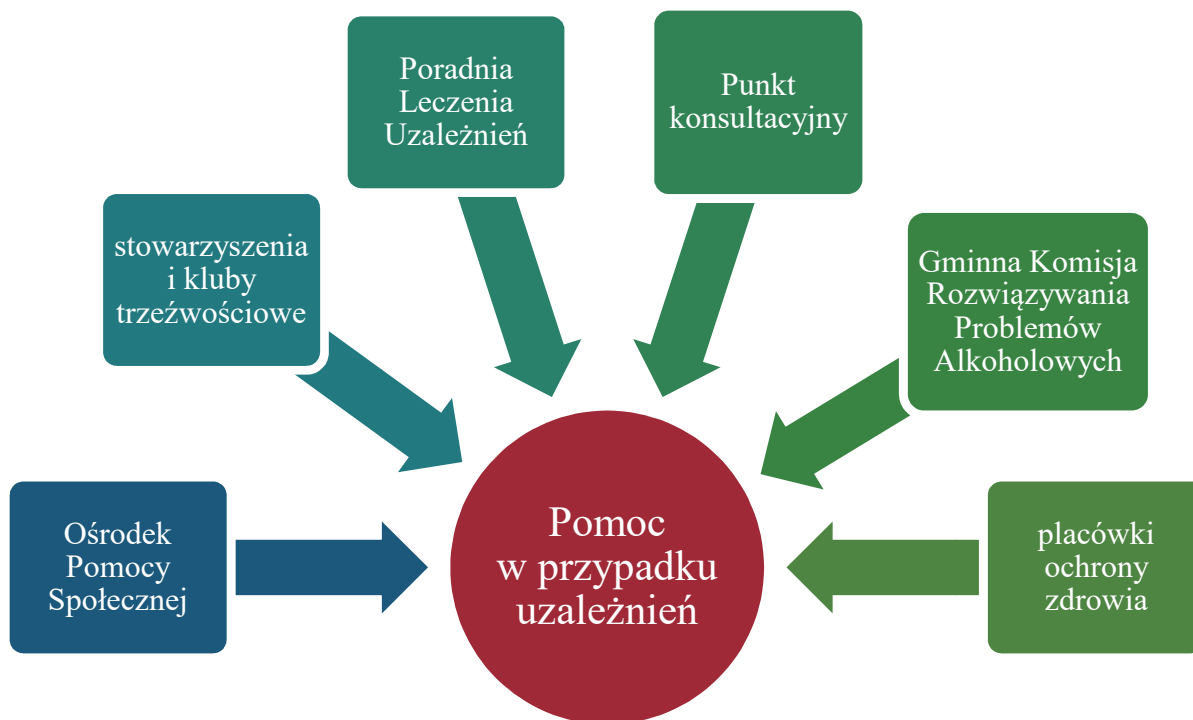
¹⁶Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego¹⁷.

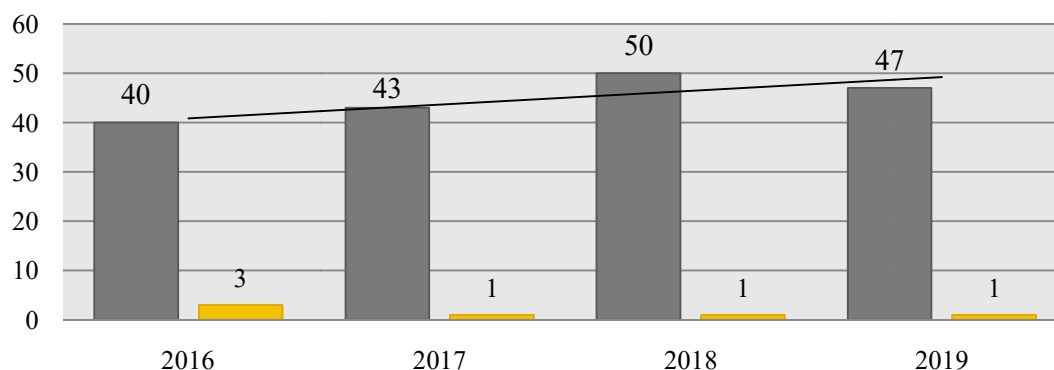
Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Libiąż mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

W 2019 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 47 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na szóstym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2018 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu wykazuje tendencję wzrostową, natomiast w stosunku do 2018 roku, w 2019 roku nastąpił spadek w zakresie liczby rodzin o 6%. W latach 2017-2019 tylko 1 rodzina korzystała z pomocy i wsparcia OPS z powodu narkomanii.

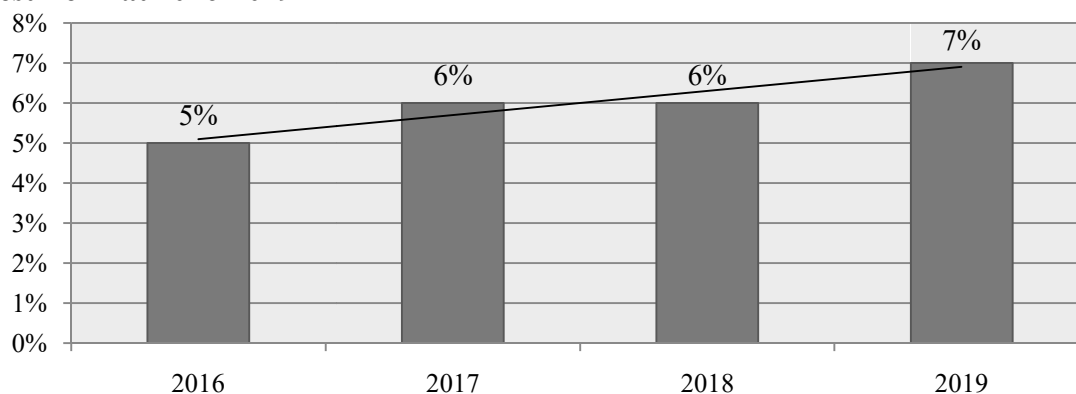
¹⁷Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Libiąż na 2021 rok (uchwała NR XXII/167/2020 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 listopada 2020 roku).

Wykres 31. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z powodu uzależnienia od alkoholu oraz narkomanii pomoc i wsparcie otrzymało 7% rodzin, spośród wszystkich rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest negatywna - wzrostowa tendencja - w zakresie udziału rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia OPS.

Wykres 32. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu, w ramach przysługujących jej uprawnień, działania.

Do końca października 2019 roku do GKRPA w Libiążu wpłynęły 62 wnioski o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu – w porównaniu do poprzednich lat, liczba wniosków nieco wzrosła. Jednocześnie w omawianym roku Komisja odbyła

52 posiedzenia, rozpatrzyła 207 spraw o leczenie oraz skierowała 45 osób do biegłego sądowego w celu przeprowadzenia badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Liczba osób skierowanych do biegłego sądowego na przestrzeni ostatnich lat zmalała – z 74 w 2017 roku do 45 w 2019 roku. Dane dotyczące działań GKRPA w Libiążu w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

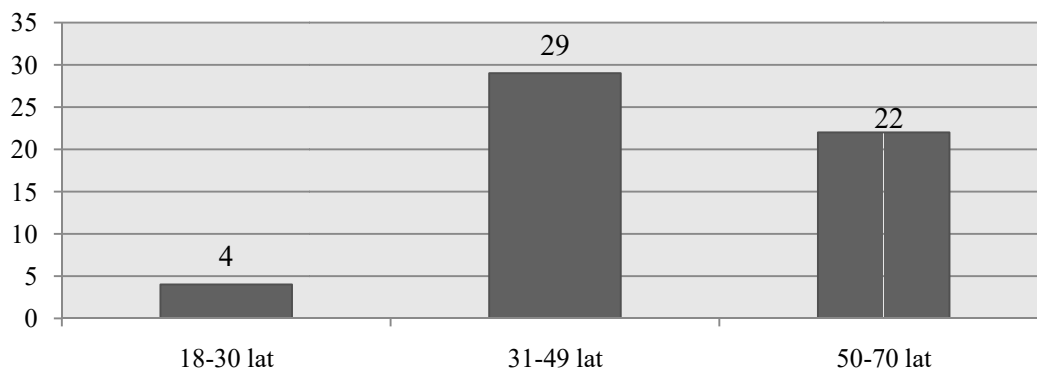
Tabela 21. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
ilość wniosków, które wpłynęły o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu	57	49	62
ilość odbytych posiedzeń komisji	56	56	52
rozpatrzonych spraw o leczenie	239	205	207
ilość osób skierowanych do biegłego sądowego w celu przeprowadzenia badania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	74	45	45

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu

W 2019 roku do GKRPA zgłoszonych zostało łącznie 55 osób, wśród których większość miała 31-49 lat – 29 osób, 22 osoby miały 50-70 lat, natomiast 4 osoby 18-30 lat. Zdecydowaną większość osób zgłoszonych do GKRPA stanowili mężczyźni – było ich 76%.

Wykres 33. Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu

Mieszkańcy gminy Libiąż po pomoc i wsparcie w zakresie problemu uzależnienia mogą udać się do Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy domowej. Celem działania punktu jest udzielanie wszelkich informacji osobom nadużywającym alkoholu i ich rodzinom o możliwości podjęcia leczenia odwykowego, o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy psychologa, a także kierowania i informowania osób doznających przemocy do odpowiednich służb zajmujących się tego rodzaju sprawami.

W punkcie mieszczącym się przy ul. Makowej 2 w Libiążu, dyżur pełni przewodniczący GKRPA w każdy wtorek i czwartek tygodnia w godz. od 8.30 do 10.30 lub od godz. 14.30 do godz. 16.30

W trzeci wtorek każdego miesiąca w punkcie konsultacyjno-informacyjnych odbywają się spotkania dla osób z problemem narkotykowym i członków ich rodzin. Celem działania punktu jest udzielanie pomocy przede wszystkim osobom eksperymentującym z narkotykami, środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi.

W zakresie pomocy osobom uzależnionym w gminie Libiąż funkcjonuje również grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doznających przemocy. Celem funkcjonowania grupy wsparcia jest udzielanie pomocy przede wszystkim osobom, które mają w rodzinie kogoś, kto nadużywa alkoholu oraz osobom doznającym przemocy domowej. Spotkania w grupie mają na celu uświadomić istnienie problemu współuzależnienia, zmienić aktywność życiową współuzależnionych skupioną wyłącznie na sposobie picia partnera i jego zachowaniu, na aktywność służącą zaspokajaniu własnych potrzeb życiowych i potrzeb dzieci. Osoby te otrzymują wsparcie i nabywają umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Spotkania grupy odbywają się z certyfikowanym terapeutą uzależnień w każdy poniedziałek miesiąca w godz. od 08.00 do godz. 11.00, oraz w drugi poniedziałek miesiąca w godz. 15.00 do godz. 17.00, w budynku stanowiącym siedzibę GKRPA w Libiążu przy ul. Makowej 2.

Działalność prowadzi również grupa edukacyjno-terapeutyczna skierowana do osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem. Alkoholizm to choroba, która rozwija się latami niepostrzeżenie, tocząc organizm i psychikę człowieka oraz rujnując jego życie. Sygnały świadczące o tym, że picie alkoholu staje się problemem pojawiają się dużo wcześniej. Zadaniem prowadzącego grupę jest informowanie uczestników o chorobie alkoholowej i jej symptomach, uświadamianie istnienia problemu alkoholowego, identyfikacja z chorobą alkoholową, udzielanie informacji o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego. Spotkania grupy odbywają się z certyfikowanym terapeutą uzależnień w każdy wtorek miesiąca w godz. od 17.00 do godz. 19.00, w budynku stanowiącym siedzibę GKRPA w Libiążu przy ul. Makowej 2.

Osoby uzależnione od alkoholu z długoletnią abstynencją otrzymują wsparcie w grupie dalszego zdrowienia, tj. zajęciach psychoterapii zaawansowanej dla osób uzależnionych od alkoholu z długoletnią abstynencją. Celem funkcjonowania grupy jest udzielanie pomocy osobom, które ukończyły podstawowy etap terapii i chcą pogłębiać swoją

wiedzę i praktyczne umiejętności niezbędne do satysfakcjonującego, trzeźwego życia oraz chęcią poszerzyć swoje kompetencje w zakresie asertywności, rozpoznawania oraz zdrowego reagowania w sytuacji nawrotu choroby, a także radzenia sobie z emocjami i trudnymi życiowymi sytuacjami. Spotkania grupy odbywają się z certyfikowanym terapeutą uzależnień w pierwszą i trzecią środę każdego miesiąca w godz. od 17.00 do godz. 19.30, w budynku stanowiącym siedzibę GKRPA w Libiążu przy ul. Makowej 2.

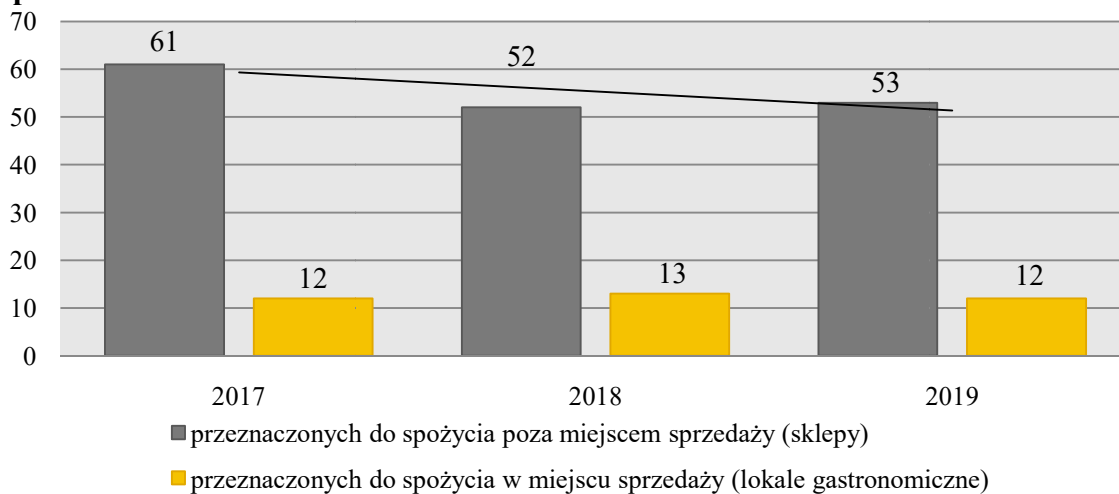
Istotnym zasobem w zakresie przeciwdziałania problemom uzależnień na terenie Gminy jest również Punkt konsultacyjno-informacyjny dla osób z problemem narkotykowym i członków ich rodzin, oraz prowadzenie indywidualnej terapii z osobami nadużywającymi substancji psychoaktywnych przez specjalistę terapii uzależnień. Celem działania punktu jest udzielanie pomocy przede wszystkim osobom eksperymentującym z narkotykami, środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi. Spotkania odbywają się w trzeci poniedziałek każdego miesiąca w godz. od 15.00 do godz. 17.00, w budynku stanowiącym siedzibę GKRPA w Libiążu przy ul. Makowej 2.

Prężnie działającą organizacją pozarządową na terenie gminy Libiąż jest Libiąskie Stowarzyszenie na Rzecz Trzeźwości i Wolności od Uzależnień „Przemienienie”. Stowarzyszenie to zrzesza osoby pragnące wyjść z uzależnienia i współzależenia oraz integruje środowisko abstynenckie z terenu Gminy.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

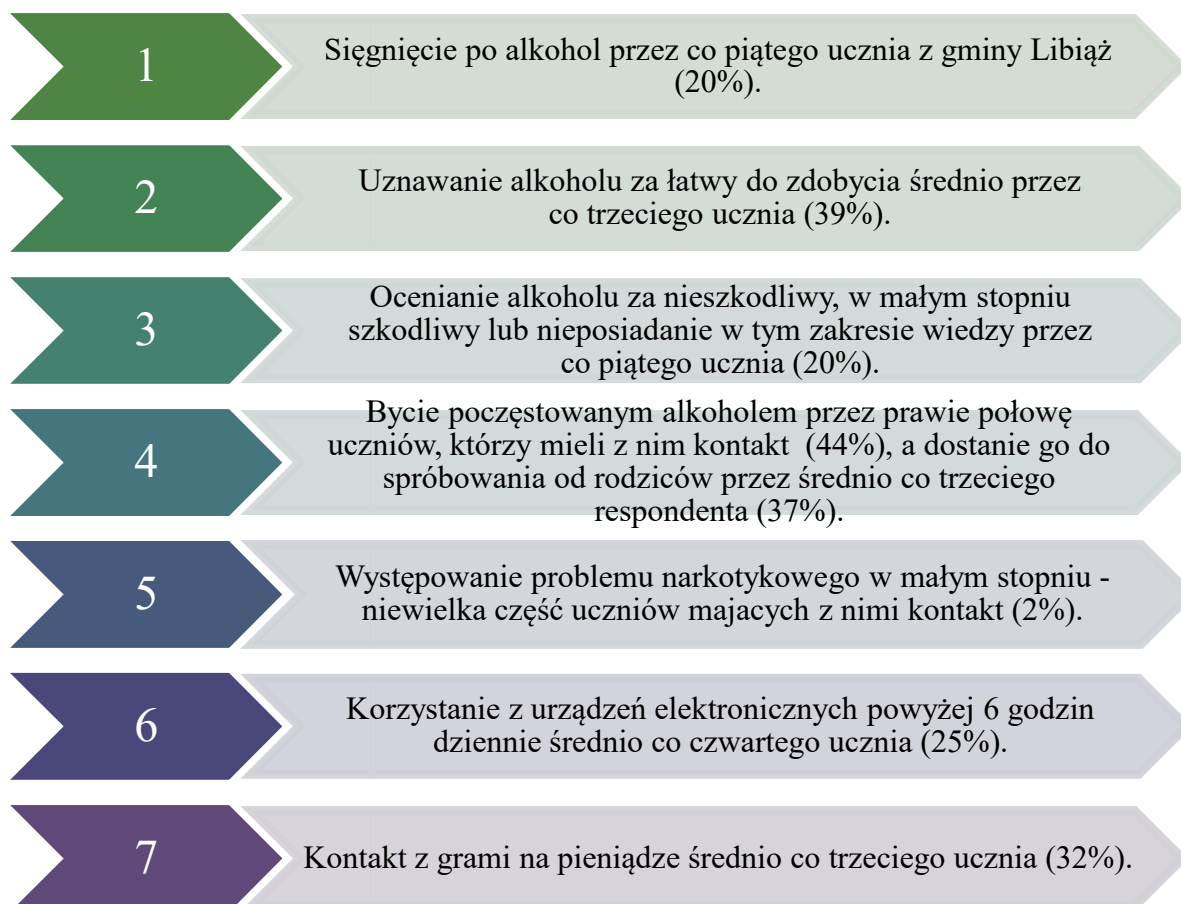
W 2019 roku (stan na 31.01) na terenie gminy Libiąż znajdowało się łącznie 65 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 53 przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 12 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba lokali gastronomicznych prowadzących sprzedaż alkoholu pozostaje na względnie stałym poziomie, spadła natomiast liczba prowadzących sprzedaż alkoholu sklepów – z 61 w 2017 roku do 53 w 2019 roku.

Wykres 34. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

WYNIKI DIAGNOZYPRZEPROWADZONEJ WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIAMI

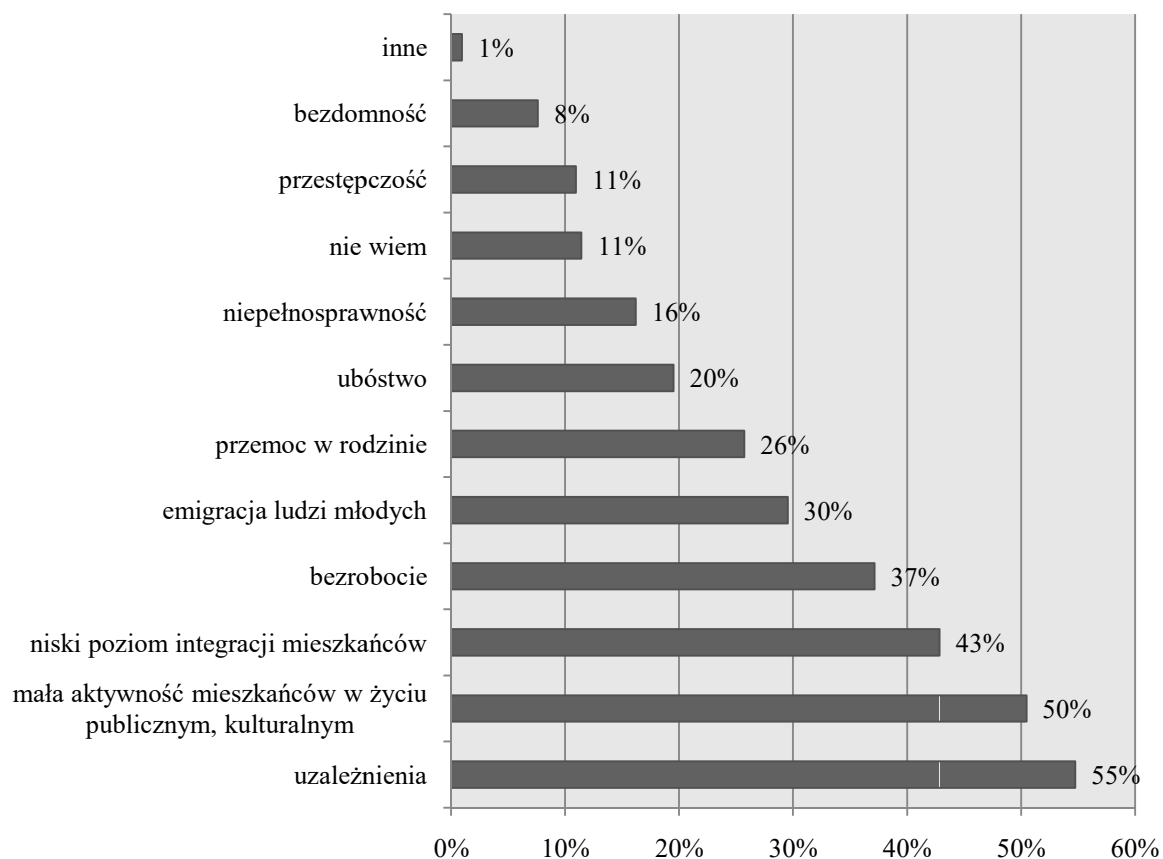

WYNIKI DIAGNOZY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIAMI

O skali problemu uzależnień w gminie Libiąż świadczą również odpowiedzi respondentów na pytanie o najważniejsze problemy społeczne w Gminie. Według większości mieszkańców najważniejszym problemem w Gminie są uzależnienia. Odpowiedziało tak ponad połowa badanych, tj. 55%.

Wykres 35. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy społeczne gminy?

Źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie gminy Libiąż

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- dostępność alkoholu dla dużej części młodych mieszkańców Gminy i brak świadomości znacznego odsetka uczniów na temat szkodliwości alkoholu;
- występowanie problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży,
- korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 6 godzin przez znaczną część uczniów.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne,
- **ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej,
- **promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia,
- **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie dostępności do terapii oraz grup samopomocowych dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.
2	Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna.
3	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, udzielanie pomocy prawnej socjalnej oraz psychologicznej osobom z problemem uzależnienia i ich rodzinom.	Liczba udzielonych porad dla osób uzależnionych i ich rodzin.
4	Organizowanie na terenie Gminy grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA).	Liczba członków grup samopomocowych funkcjonujących na terenie Gminy.
5	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin w obszarze leczenia uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze leczenia uzależnień.
6	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.
7	Organizowanie szkoleń, warsztatów i innych form doskazywania dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
8	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
9	Kierowanie osób potrzebujących pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia uzależnień.	Liczba osób skierowanych do wyspecjalizowanych placówek.

10	Wspomaganie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich – prowadzenie współpracy oraz wsparcie finansowe i organizacyjne.	Liczba podjętych działań mających na celu wsparcie działalności stowarzyszeń oraz klubów abstynenckich.
11	Udzielanie pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.	Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i reintegracji.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na zapewnieniu warunków do podjęcia leczenia osobom doświadczającym szkód oraz uzależnionym od substancji psychoaktywnych oraz diagnozowaniu występujących na terenie Gminy problemów związanych z uzależnieniami.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	UM, Punkt Konsultacyjny, placówki ochrony zdrowia, poradnia leczenia uzależnień, NGO, grupy AA.	Środki własne, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 2 - budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie i finansowanie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień od alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.
2	Organizowanie i finansowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień od alkoholu oraz uzależnień behawioralnych.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.
3	Organizowanie wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem socjoterapeutycznym i profilaktycznym.

4	Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.
5	Wspieranie działalności Świetlicy Środowiskowej.	Liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowo-rekreacyjnych oraz w zajęciach prowadzonych przez świetlice.
6	Organizowanie i wspieranie różnorodnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, których celem jest profilaktyka uzależnień oraz promowanie zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu wspierania różnorodnych form spędzania czasu wolnego.
7	Zwiększenie dostępności do form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą środowiskową i socjoterapeutyczną.
8	Organizowanie działań promujących wśród dzieci i młodzieży zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.	Liczba uczestników działań promujących zdrowy styl życia i życie wolne od uzależnień.
9	Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.
10	Organizowanie i finansowanie dla pracowników placówek oświatowych i Świetlicy Środowiskowej działań podnoszących kwalifikacje i wiedzę w zakresie uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.	Liczba pracowników biorących udział w działaniach podnoszących kwalifikacje i wiedzę.

Strategia realizacji celu

Kluczowym elementem działania będzie systemowe podejście do problematyki uzależnień, integracja działań instytucji i służb oraz partnerstwo z organizacjami realizującymi zadania własne Gminy – mające na celu budowanie sieci współpracujących i wzajemnie uzupełniających się w swoich działaniach instytucji pomagających dzieciom i młodzieży oraz ich rodzicom. Ze względu na specyfikę wieku dorastania konieczne są kompleksowe działania, związane z pomocą psychologiczną, medyczną, prawną, społeczną a nawet socjalną skierowaną do całej rodziny. Tworzony na terenie Gminy system wczesnej

pomocy młodzieży używającej substancji psychoaktywnych ma stać się formą zintegrowanych działań służących jak najwcześniejszej pomocy młodemu człowiekowi i jego rodzinie, zapobieganiu oraz leczeniu uzależnień. Cele profilaktyki problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami odnoszą się do:

- zapobiegania i zmniejszania aktualnie występujących szkód;
- zapobiegania przyszłym szkodom, które mogą się pojawić po dłuższym zażywaniu;
- zmniejszania szkód wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji przez inne osoby z otoczenia młodych ludzi.

Nowoczesna profilaktyka powinna przebiegać równolegle w wielu środowiskach, tj.: szkoła, rodzina, społeczność lokalna, globalne środowiska kulturowo-społeczne realizujące się za pomocą globalnych przekazów kulturowych, medialnych, generacyjnych, itp.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	NGO, UM, LCK, placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna, Świetlica Środowiskowa.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie, NFZ.

CEL OPERACYJNY NR 3 - wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, czy też kampanie profilaktyczne.	Liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych.
2	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia.

3	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
4	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
5	Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców Gminy mających na celu uświadomienie negatywnych konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych, liczba uczestników.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji międzyinstytucjonalnej wymiany doświadczeń, promowaniu dobrych praktyk oraz podejmowaniu wspólnych działań na rzecz budowania wiedzy dotyczącej możliwości zapobiegania wystąpieniu zjawiska uzależnienia, a także na zwiększeniu świadomości mieszkańców na temat konsekwencji nadużywania alkoholu oraz możliwych form pomocy w przypadku występowania tego problemu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	NGO, UM, LCK, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, poradnia leczenia uzależnień.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

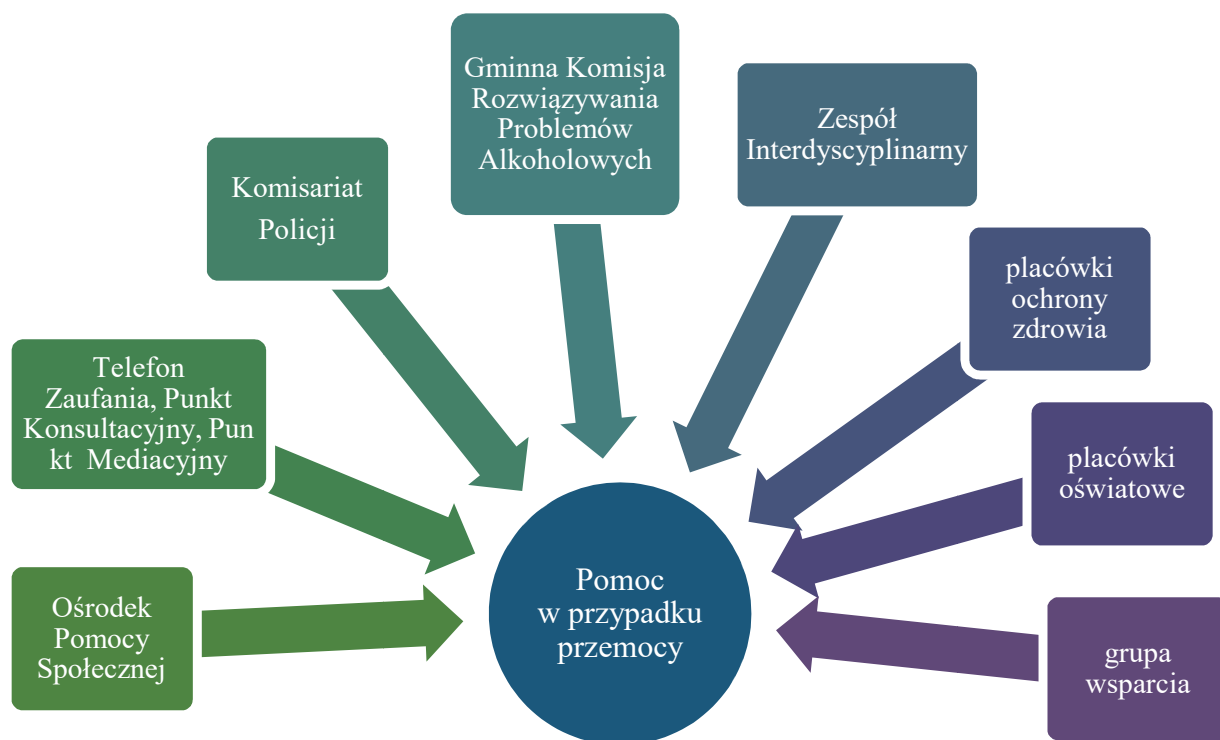
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Libiąż zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonujący od 29 października 2010 roku. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- kuratora sądowego,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów działających w tej dziedzinie, m.in. w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Libiąż mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017- 2020* przyjętym uchwałą nr XXVII/187/2017 z dnia 31 marca 2017 roku. Głównym celem Programu jest „przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób doznających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.” Do celów szczegółowych zawartych w Programie należą:

1. zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Libiąż;
2. podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
3. podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
4. zwiększenie dostępności oraz poprawa skuteczności ochrony i pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie;

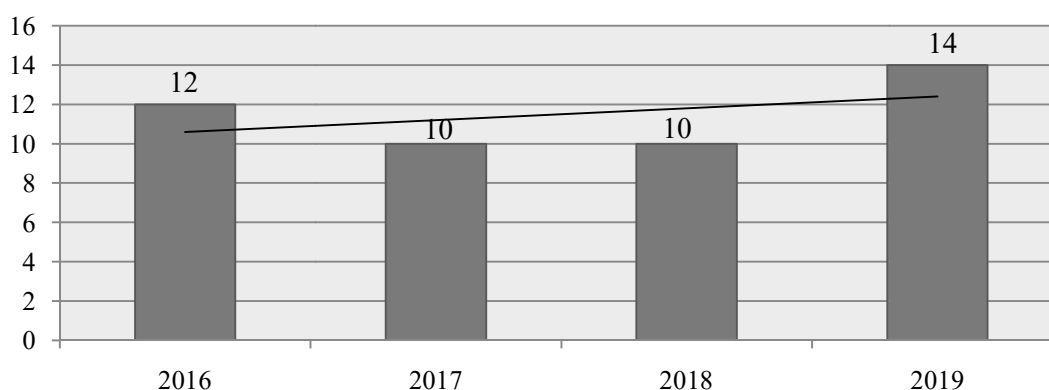

5. wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Libiąż¹⁸.

Z powodu przemocy w rodzinie pomoc i wsparcie z Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku otrzymało 14 rodzin. W latach 2017-2019 liczba rodzin otrzymujących pomoc z tego powodu utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Jak wynika z przedstawionych danych, w 2019 w stosunku do 2016 roku nastąpił niewielki wzrost liczby rodzin otrzymujących wsparcie w tym zakresie – o 2 rodziny, natomiast w stosunku do 2017 i 2018 roku o 4 rodziny.

Wykres 36. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

¹⁸Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017- 2020(uchwała nr XXVII/187/2017 z dnia 31 marca 2017 roku).

Jak wynika z zebranych danych, w 2019 roku rodzin dotkniętych przemocą było 75, co oznacza spadek w stosunku do 2017 roku o 37% i wzrost w porównaniu do 2018 roku o 4%. Wśród osób doznających przemocy w rodzinie zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 66. Odnotowano również 6 mężczyzn dotkniętych przemocą oraz 27 dzieci. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w tym liczba kobiet, mężczyzn i dzieci na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
kobiety	80	71	66
mężczyźni	42	1	6
dzieci	27	23	27
łączna liczba rodzin	119	72	75

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

W 2019 roku objętych procedurą „Niebieskie Karty” było 39 rodzin, w których 37 osób to kobiety, 5 osób – mężczyźni, natomiast 5 – dzieci. Na podstawie zebranych danych obserwowany jest wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. W stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost o 50%, natomiast w porównaniu do 2018 roku o 8%. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest również wzrost liczby wszczętych procedur – w 2017 roku rozpoczęto 26 procedur, w 2018 roku – 33, natomiast w 2019 roku – 47. Liczba zakończonych procedur utrzymuje się na zróżnicowanym poziomie, w 2017 roku zakończono 34 procedury, w 2018 – 27, z kolei w 2019 - 36.

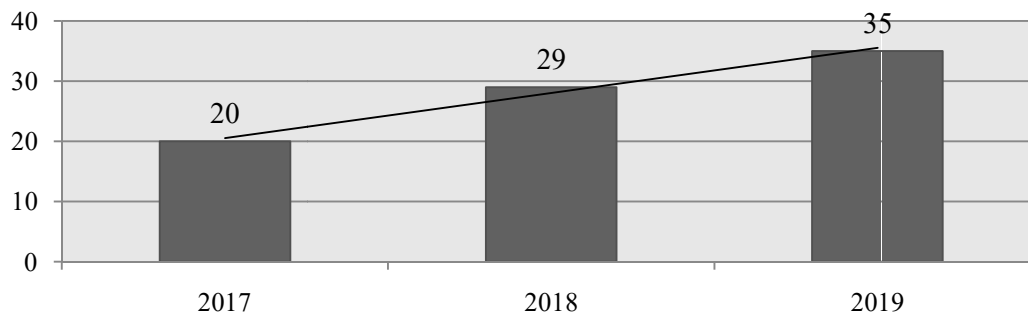
Tabela 23. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych procedurą	26	36	39
liczba wszczętych procedur	26	33	47
liczba zakończonych procedur	34	27	36

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu

Poniższy wykres przedstawia liczbę interwencji Policji oraz działań związanych z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019. W ostatnich latach widoczna jest tendencja wzrostowa jeśli chodzi o omawiane dane. W 2019 roku odnotowano 35 interwencji, tj. o 75% w stosunku do 2017 roku i o 21% w porównaniu do 2018 roku.

Wykres 37. Liczba interwencji Policji i działań związanych z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Komisariat Policji w Libiążu

Ośrodek Pomocy Społeczny prowadzi ścisłą współpracę z innymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy. Osoby i rodziny doświadczające przemocy, na terenie gminy Libiąż mogą liczyć na szeroką i profesjonalną pomoc. Poniżej przedstawione zostały działania realizowane przez poszczególne podmioty w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Szkolno-Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi w Libiążu

Edukacja wychowawczo-profilaktyczna, warsztaty profilaktyczno-wychowawcze, zajęcia profilaktyczno-wychowawcze, poradnictwo indywidualne dla rodziców, pedagogizacja rodziców.

Szkoła Podstawowa Nr 3 w Libiążu

Działania informacyjno-edukacyjne, treningi umiejętności społecznych, programy psychoedukacyjne i profilaktyczne, mediacje w rodzinie i w relacjach rówieśniczych „Bez przemocy”, grupy socjoterapeutyczne.

Szkoła Podstawowa Nr 1 w Libiążu

Programy profilaktyczne, wychowawcze, współpraca z rodzicami.

Szkoła Podstawowa Nr 2 w Libiążu

Programy profilaktyczne i edukacyjne, wychowawcze, warsztaty profilaktyczne, spotkania edukacyjne skierowane do rodziców.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gromcu

Warsztaty profilaktyczne, programy profilaktyczne i wychowawcze, grupy socjoterapeutyczne.

Zespół Szkół w Żarkach

Programy profilaktyczne, spektakle profilaktyczne, zajęcia prorodzinne o tematyce związanej z przemocą, warsztaty dotyczące konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu

Prowadzenie rozmów informacyjnych i edukacyjnych z osobami dotkniętymi przemocą.

Świetlica Środowiskowa w Libiążu

Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez warsztaty edukacyjne oraz pogadanki: „Warsztaty z projekcji filmu „Owce w sieci” - cyberprzemoc, „Odpowiedzialność i świadome korzystanie z Internetu - media społecznościowe jako zagrożenie” - „Czym jest mowa nienawiści?”, „Granica między zabawą, a przemocą - gdzie się kończy zabawa, a zaczyna przemoc?”, „Zatrzymać przemoc”, „Niebieska Karta - komu można powiedzieć gdy dzieje się coś złego”.

Komisariat Policji w Libiążu

Działania profilaktyczne poprzez spotkania w placówkach oświatowych, pogadanki, edukowanie, informowanie. Przeprowadzone działania informacyjno-edukacyjne to: „Bezpieczeństwo w sieci”, „Program przedsięwzięć dotyczący przeciwdziałania propagowaniu faszyzmu i innych ustrojów totalitarnych”, „Oszustwa na osobach starszych”, „Narkotyki i dopalacze zabijają - szkoda Ciebie na takie patoklimaty”, „Narkotyki i dopalacze, bezpieczeństwo w okresie wakacyjnym. Przemoc rówieśnicza”, spotkanie ze społeczeństwem w ramach „Bezpieczne wakacje 2019 na terenie basenu MORS w Libiążu”.

Zespół Interdyscyplinarny

W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny zorganizował dwa szkolenia wewnętrzne dla członków ZI i Grup roboczych: „Syndrom dziecka krzywdzonego - procedura odebrania dziecka” oraz „Nieletni jako ofiara/sprawca przemocy”. Ponadto Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z Punktem Aktywności Obywatelskiej działającym przy OPS w Libiążu zorganizowali Piknik Rodzinny o charakterze profilaktycznym „Przemoc nie musi być tradycją”.

Ośrodek Pomocy Społecznej

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu zorganizowali w 2019 roku 8 spotkań edukacyjno-informacyjnych o charakterze profilaktycznym dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- spotkanie edukacyjne „Prawa i obowiązki dzieci”;
- „Prawa i obowiązki uczniów w kontekście agresji i przemocy szkolnej”;
- spotkanie edukacyjne „Rola kobiet i mężczyzn we współczesnym świecie. Przemoc ma płęć”;
- spotkanie edukacyjno-informacyjne „Zagrożenia XXI wieku. Alkoholizm, narkomania, niktynizm, przemoc. Rola kobiet i mężczyzn we współczesnym świecie”;
- spotkanie edukacyjno-informacyjne „Stop przemocy rówieśniczej w szkole”;
- spotkanie edukacyjno-informacyjne „Przeciwdziałanie przemocy wobec osób niepełnosprawnych”;
- warsztaty edukacyjne „Sieciaki na wakacjach”;
- spotkanie edukacyjno-informacyjne „Przeciwdziałanie przemocy wobec seniorów. Instytucjonalne formy wsparcia w Gminie Libiąż”.

W omawianym roku zamówiono materiały promocyjne dotyczące profilaktyki przeciwdziałania przemocy. Materiały zostały wydrukowane w Libiążskim Centrum Kultury. Rozpowszechnili je pracownicy socjalni OPS w Libiążu. Aktualne materiały (plakaty, ulotki, wizytówki, informatory) rozpowszechnione zostały m.in. w placówkach oświatowych, GKRPA, Komisariacie Policji w Libiążu, Świetlicy Środowiskowej, w Sądzie Rejonowym w Chrzanowie oraz w trakcie posiedzeń ZI, GR oraz w trakcie Kampanii profilaktycznej o charakterze integracyjnym „Żyj kolorowo bez przemocy”. Mediatorzy OPS w Libiążu przeprowadzili natomiast warsztaty profilaktyczne „Stop przemocy rówieśniczej” w placówkach oświatowych na terenie gminy Libiąż.

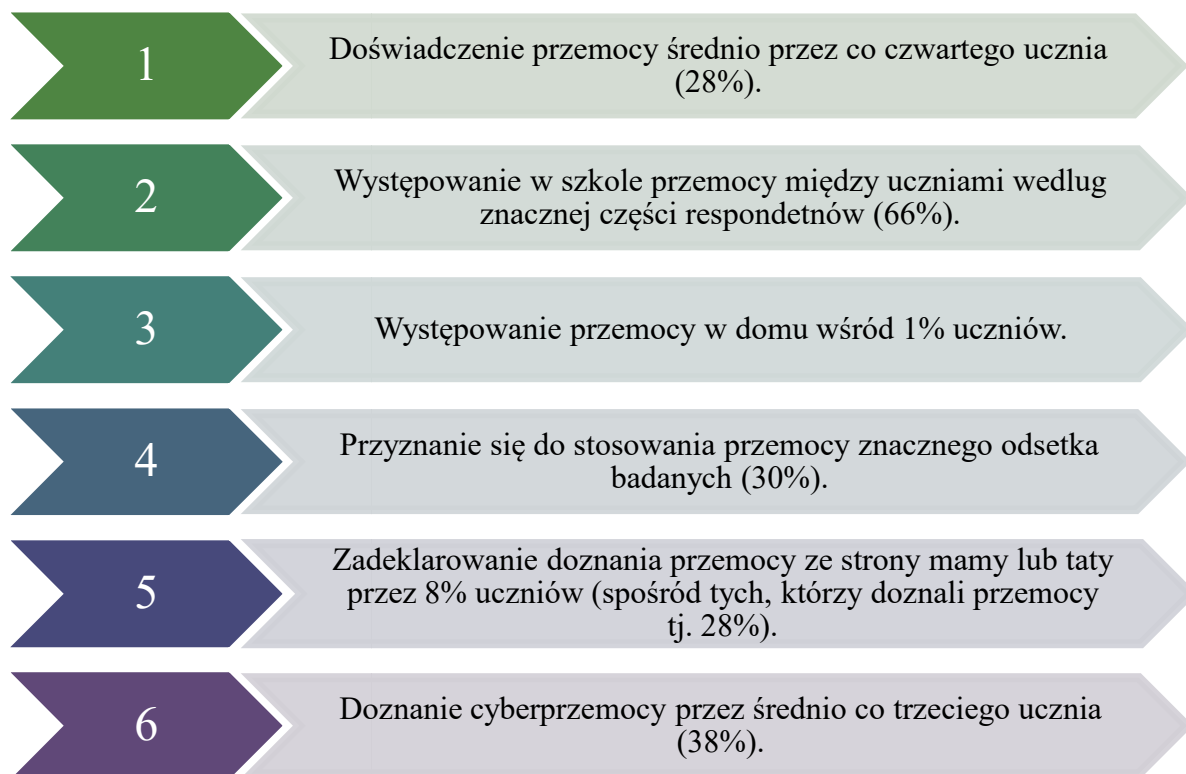
Punkt Aktywności Obywatelskiej w Libiążu

Punkt Aktywności Obywatelskiej w Libiążu po raz trzeci zorganizował piknik edukacyjny „Sieciaki na wakacjach”. Organizatorem akcji jest Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę z siedzibą w Warszawie, która prowadzi projekt „Sieciaki.pl”. Uczestnikami pikniku były dzieci z terenu gminy Libiąż. Celem pikniku była edukacja dzieci i młodzieży w zakresie

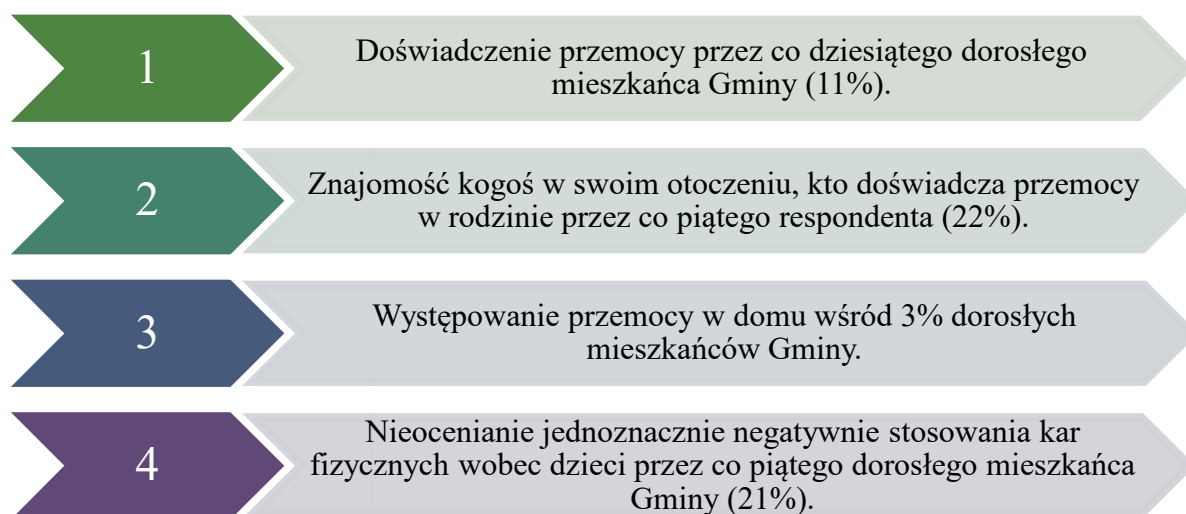

bezpiecznego poruszania się w Internecie oraz przeciwdziałanie wszelkiego rodzaju zagrożeniom występującym w cyberprzestrzeni.

WYNIKI DIAGNOZY ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ RÓWIEŚNICZĄ, PRZEMOCĄ W RODZINIE I CYBERPRZEMOCĄ WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

WYNIKI DIAGNOZY ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ W RODZINIE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczna część dzieci i młodzieży deklarująca występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami oraz doświadczenie i stosowanie przemocy;
- brak świadomości części dorosłych mieszkańców Gminy na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usługi asystenta rodziny, oddziaływań profilaktycznych wpływają wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu, powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku

wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.

- **edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskają wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1- zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.

4	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.
7	Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dotyczących przemocy/agresji – realizacja warsztatów psychoedukacyjnych.	Liczba uczestników warsztatów psychoedukacyjnych w szkole.
8	Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemocy rówieśniczej w placówkach oświatowych.	Liczba uczestników programów rekomendowanych w szkołach.
9	Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach, liczba zorganizowanych warsztatów.

Strategia realizacji celu

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadczają się przemocy lub jest się jej świadkiem.

W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców w celu zapobiegania stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Istotne jest również objęcie działaniami profilaktycznymi w zakresie przemocy i agresji dzieci i młodzieży ze szkół z gminy Libiąż. Działania informacyjne i edukacyjne kierowane powinny być zarówno do mieszkańców

społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie. Działania edukacyjne mają także na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci, natomiast warsztaty psychoedukacyjne na zmniejszenie problemu przemocy rówieśniczej w szkołach.

Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UM, KP, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa.	Środki własne, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 - poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”.
3	Organizacja szkoleń dla pracowników ochrony zdrowia oraz placówek oświatowych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.

4	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
5	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6	Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	Liczba osób dotkniętych przemocą, objętych grupową formą wsparcia.
7	Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób stosujących przemoc, skierowanych do udziału w programach edukacyjno-korekcyjnych.
8	Prowadzenie Telefonu Zaufania oraz Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób, którym udzielona została pomoc i wsparcie.
9	Prowadzenie programów korekcyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy w rodzinie.	Liczba osób uczestniczących w programach, liczba prowadzonych programów.
10	Motywowanie osób stosujących przemoc do zaprzestania stosowania przemocy oraz informowanie o konsekwencjach prawnych tego zachowania.	Liczba działań podjętych w celu motywowania osób stosujących przemoc oraz informowania ich o konsekwencjach prawnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja zadań skupiona zostanie na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielania adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, w tym możliwość udzielenia pomocy przez instytucje zobowiązane do pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, przez podjęcie działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze

przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”. W tym celu ważne są również szkolenia dla pracowników oświaty oraz ochrony zdrowia w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, gdyż procedurę tą instytucje te wszczynają zdecydowanie najrzadziej.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie poprzez wzmacnianie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie Gminy i towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnej sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny oraz uświadomienie konieczności refleksji i pracy nad stosowanymi zachowaniami oraz wspieranie osoby w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany, w tym motywowania do uczestnictwa w grupie korekcyjno-edukacyjnej lub kontynuowania uczestnictwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, Zespół Interdyscyplinarny.	NGO, GKRPA, UM, KP, placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia, PCPR, Sąd Rejonowy.	Środki własne, budżet państwa.

1.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

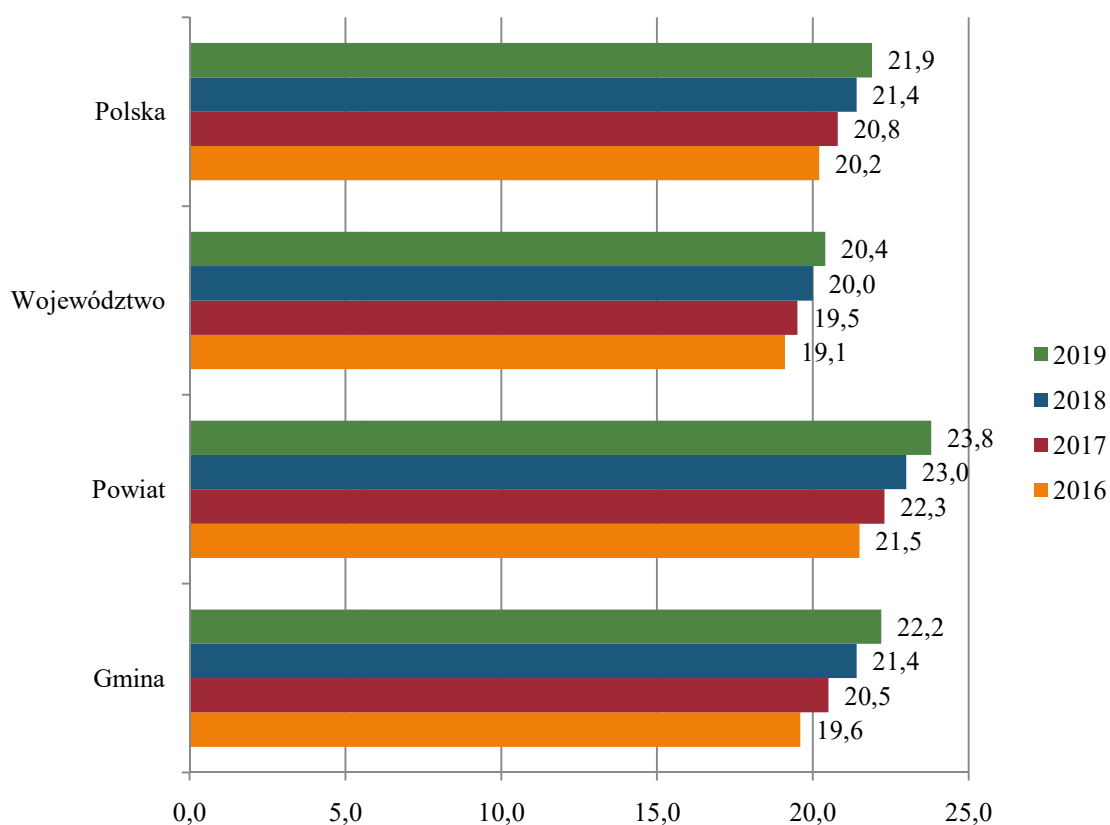
Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób

starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w gminach, powiatach oraz województwach w całej Polsce. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 22,2% wszystkich mieszkańców gminy Libiąż, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku o 2,6 pp. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie jest nieco większy niż w całej Polsce. Najmniej osób w wieku poprodukcyjnym jest w województwie małopolskim, gdyż stanowią one 20,4% ludności, natomiast najwięcej w powiecie chrzanowskim – 23,8%.

Wykres 38. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Libiąż, powiecie chrzanowskim, województwie małopolskim i Polsce na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku gminę Libiąż zamieszkiwało 875 osób w sędziwym wieku, tj. osób powyżej 80 roku życia. Stanowili oni w przedmiotowym roku 4% ogólnej liczby ludności. Z roku na rok obserwowalny jest także wzrost liczby osób mających 80 lat lub więcej, co zostało zaprezentowane w tabeli poniżej.

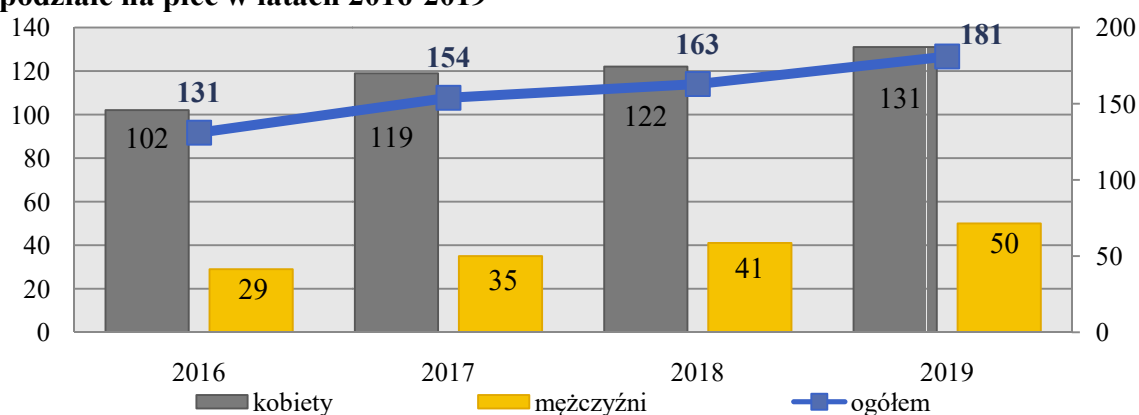
Tabela 24. Liczba osób w sędziwym wieku, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba kobiet	600	605	607
liczba mężczyzn	250	259	268
ogółem	850	864	875

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku - 181. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 131, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 50. W 2019 roku ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do lat poprzednich uległa zwiększeniu – w porównaniu do 2016 roku nastąpił wzrost o 38%.

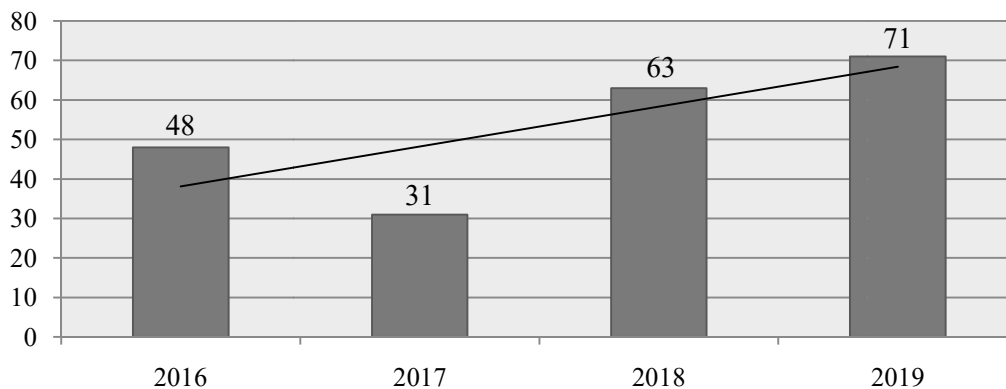
Wykres 39. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

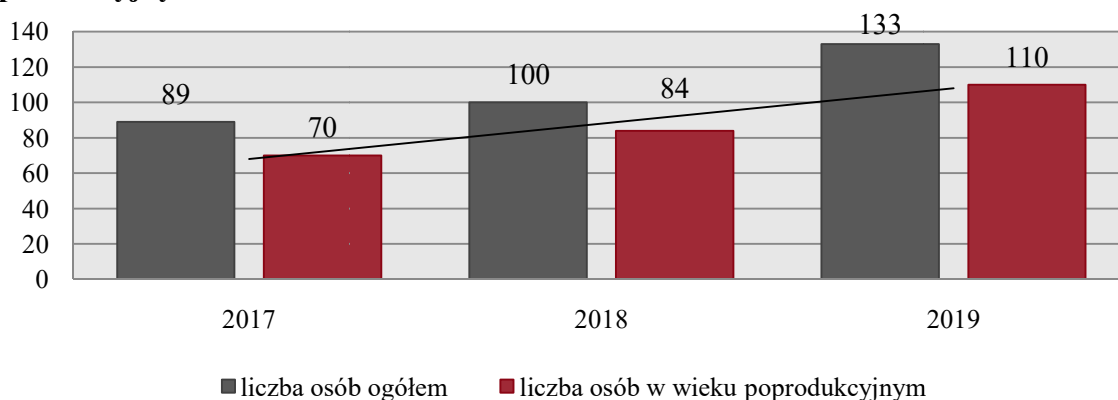
W 2019 roku udzielonych zostało 71 świadczeń mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W porównaniu do lat poprzednich dostrzegalny jest wzrost liczby przyznanych świadczeń w tym zakresie – w stosunku do 2016 roku wzrost kształtuje się na poziomie 48%.

Wykres 40. Zasilki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

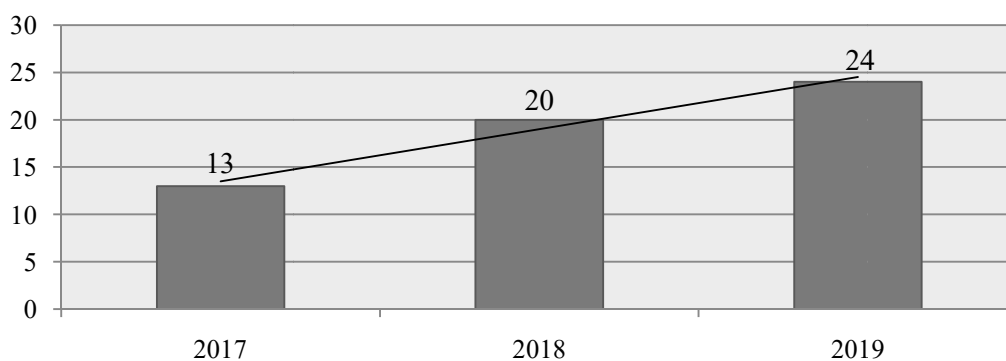
Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje dobrze rozwiniętą ofertą usług opiekuńczych. Zatrudnia opiekunki domowe świadczące zarówno usługi podstawowe, jak również specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zatrudnia także 1 osobę na umowę zlecenie świadczącą usługi rehabilitacyjne. W 2019 roku z usług opiekuńczych skorzystały 133 osoby, wśród których większość stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Z danych źródłowych wynika, że wśród mieszkańców gminy Libiąż występuje zapotrzebowanie na tego typu usługi – z roku na rok liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulega zwiększeniu. W stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 57%.

Wykres 41. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, w tym liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2017-2019

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

O wzroście zapotrzebowania na usługi opiekuńcze świadczy również wzrost liczby opiekunów osób starszych na przestrzeni ostatnich lat. W 2019 roku było 24 opiekunów świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 11 osób.

Wykres 42. Liczba opiekunów osób starszych na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu otrzymał dotację z Programu "Opieka 75+". W ramach pozyskanych środków wykonano łącznie 9357 godzin usług opiekuńczych. Z programu tego skorzystało 41 osób, w tym 15 osób korzystających z usług w 2018 w ramach Programu "Opieka 75+" oraz 26 osób, które wcześniej nie były objęte pomocą w formie usług opiekuńczych.

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁹.

Na terenie Gminy nie ma Domu Pomocy Społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu w 2019 roku, poniósł odpłatność za pobyt 22 mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej znajdującym się poza terenem Gminy, na łączną kwotę 626 387 zł. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019 znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że OPS z roku na rok ponosi odpłatność za pobyt w DPS podobnej liczby osób.

¹⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

Tabela 25. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba osób	24	26	23	22
kwota świadczeń (zł)	457 300	515 665	571 083	626 387

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W gminie Libiąż prężnie działa Uniwersytet Trzeciego Wieku funkcjonujący w ramach Stowarzyszenia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Chrzanowie. Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Libiąskim Centrum Kultury, zwany dalej „UTW”, został utworzony Zarządzeniem Dyrektora LCK nr 5/2017 z dnia 23.01.2017 roku jako forma kształcenia i rozwoju kulturalnego osób dorosłych, które pragną poszerzać swoje zainteresowania i poszukują najlepszych dla siebie możliwości rozwoju intelektualnego i fizycznego. UTW nosi nazwę: Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Libiąskim Centrum Kultury i stanowi sekcję Działu Merytorycznego działającą w strukturach LCK. Podstawowymi formami działalności UTW przy Libiąskim Centrum Kultury są:

- wykłady otwarte dla słuchaczy UTW,
- konferencje i seminaria,
- zajęcia fakultatywne w ramach sekcji tematycznych (kursy, szkolenia, warsztaty, zajęcia ruchowe itp.),
- wyjazdy edukacyjne i kulturalne.

Do podstawowych zadań UTW należy:

- upowszechnianie inicjatyw edukacyjnych, aktywizacja intelektualna, psychiczna, społeczna i fizyczna osób starszych,
- propagowanie wiedzy, kultury i zdrowia oraz idei kształcenia przez całe życie,
- umożliwienie miłego, twórczego i ciekawego spędzenia czasu wolnego,
- poszerzanie wiedzy i umiejętności seniorów,
- angażowanie słuchaczy w aktywność na rzecz otaczającego ich środowiska,
- podtrzymywanie więzi społecznych i komunikacji międzyludzkiej wśród seniorów.

W ubiegłym roku odnotowano 153 słuchaczy UTW, którzy brali udział w wykładach, uroczystościach, zajęciach dydaktycznych z czego największą popularnością cieszyły się zajęcia jogi (75 osób uczestniczących). Dla seniorów organizowane były też warsztaty i wyjazdy krajoznawcze i kulturalne.

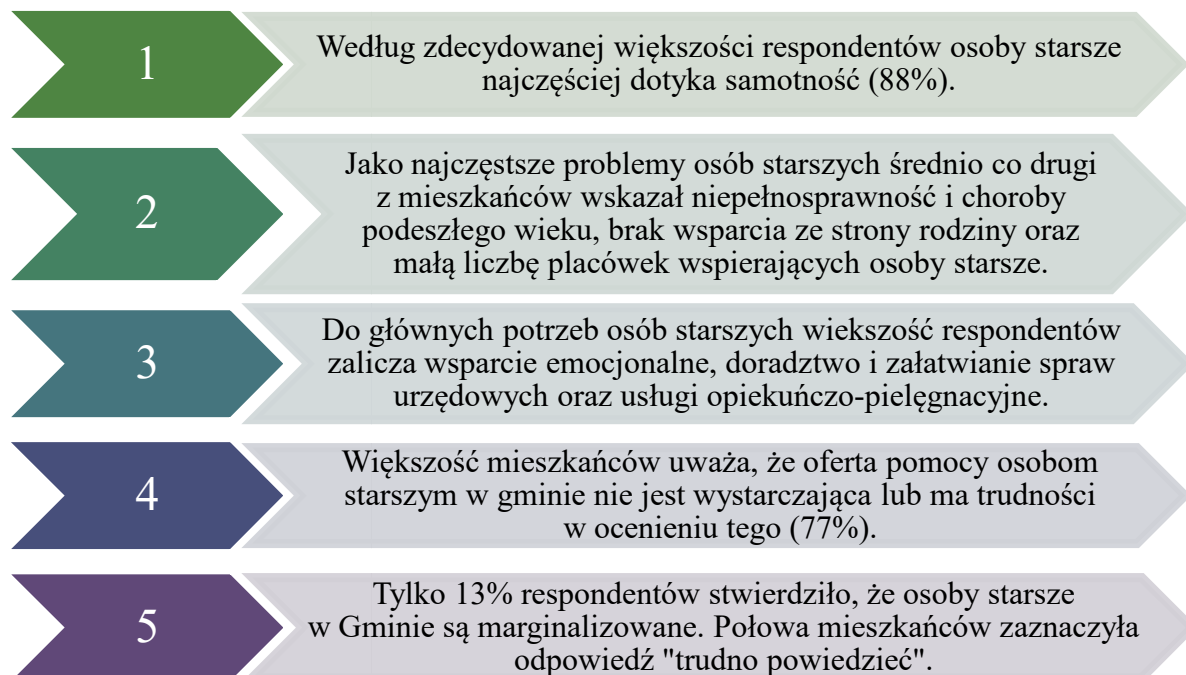

Odpowiedzią na zmiany demograficzne jest przebudowa budynku byłego Dworca PKP na potrzeby Dziennego Domu „Senior+”. Przebudowa została zrealizowana w ramach projektu Kontynuacja rewitalizacji przestrzeni publicznej miasta Libiąża wzdłuż ulic: Piłsudskiego, 1 Maja i Górniczej. Pozyskano dofinansowanie na wyposażenie i rozpoczęcie działalności Dziennego Domu „Senior+” z Wieloletniego Programu „Senior +” na lata 2015-2020. Od 1 października 2020 roku z usług Dziennego Domu „Senior+” mogą korzystać seniorzy nieaktywni zawodowo w wieku 60 plus z gminy Libiąż skierowani na podstawie wydanej decyzji administracyjnej. Ponadto działania Domu są skierowane do rodzin uczestników, opiekunów, sąsiadów oraz społeczności lokalnej mającej wpływ na funkcjonowanie seniorów. Na terenie Domu funkcjonuje Punkt Informacji dla Seniora, który umożliwia wszystkim zainteresowanym mieszkańcom Gminy nabycie wiedzy z zakresu uprawnień wynikających z wieku senioralnego. Dzienny Dom współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami w celu rozszerzenia oferty na usługi świadczone poza siedzibą. Rekrutację uczestników prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w sposób ciągły, zgodnie z przyjętym Regulaminem ustanowionym przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu. Dzienny Dom „Senior+” oferuje:

- zajęcia edukacyjne rozwijające zainteresowania oraz umożliwiające nabywanie nowych umiejętności,
- zajęcia ruchowe utrzymujące i rozwijające sprawność psychofizyczną,
- działania integracyjne wewnątrz i międzypokoleniowe,
- terapię zajęciową zwiększającą zakres samodzielności i zaradności życiowej,
- dostęp do oferty kulturalnej, artystycznej i krajoznawczej,
- pomoc socjalną i psychologiczną,
- transport z miejsca zamieszkania,
- zapewnia gorący posiłek.

WYNIKI DIAGNOZY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓDDOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z AKTYWNOŚCIĄ I INTEGRACJĄ SENIORÓW

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp., wskazane są działania realizowane we współudziale z placówkami

ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.

- **zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku, a poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.
- **wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach edukacyjnych.
2	Organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych o charakterze integrującym dla osób starszych.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach rekreacyjno-sportowych oraz kulturalnych.
3	Wspieranie i rozwijanie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone są różnorodne aktywności dla osób starszych (UTW, Libiąski Klub Seniora 50+).	Liczba przeprowadzonych form aktywności wspierających seniorów, liczba uczestników, liczba dostępnych miejsc, liczba działań wspierających i rozwijających miejsca przyjazne seniorom.
4	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
5	Zacieśnianie i rozwijanie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.

6	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez organizowane zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży dotyczących starzenia się i starości.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych.
7	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.
8	Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach pięciu głównych obszarów: wspieranie aktywności edukacyjnej, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej, budowanie aktywności społecznej promującej integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie wolontariatu i partycypacji społecznej seniorów. Tworzenie płaszczyzn współpracy osób starszych z młodzieżą w szkołach i poza nią będzie kompensacją braku rodzin wielopokoleniowych, wzbogaci życie osób starszych oraz przygotuje młodzież do lepszego funkcjonowania na rynku pracy w związku z nabyciem kompetencji potrzebnych do współpracy z osobami starszymi. Realizowane działania budować także będą aktywność społeczną osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, UM.	NGO, UTW, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa, LCK, MBP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 2 - zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej osobom w wieku poprodukcyjnym.	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objęta pomocą materialną i niematerialną.
2	Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla osób starszych.	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi.

3	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
4	Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.
5	Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów.
6	Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior +”.	Liczba miejsc dostępnych dla osób starszych w Dziennym Domu „Senior +”.

Strategia realizacji celu

Działania na rzecz osób starszych, których stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna nie determinuje konieczności umieszczenia w placówce całodobowej opieki, będą nakierowane na to aby system wsparcia osób starszych umożliwiał tym osobom możliwość jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Aby podtrzymywać kondycję psychiczną i zwalczać osamotnienie osób starszych, istotne będzie funkcjonowanie dziennego domu pobytu dla osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	UM, NGO, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

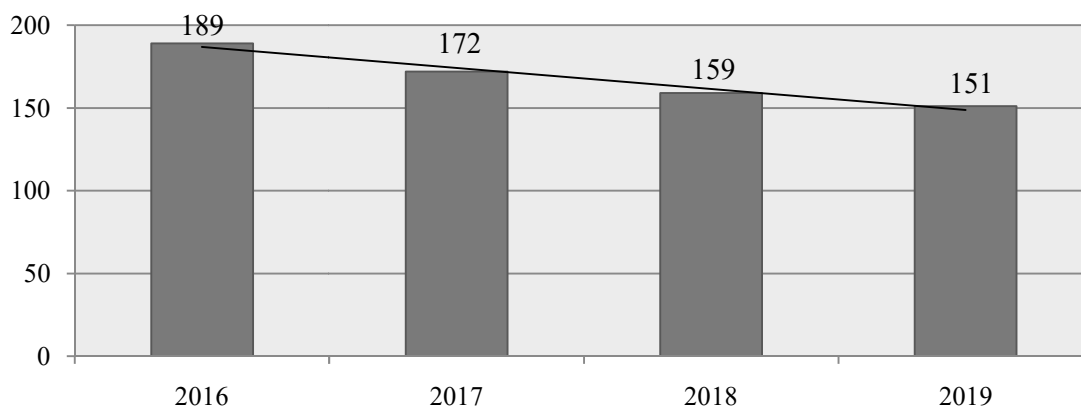
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja

społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 151. Na przestrzeni lat 2016-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. O skali problemu bezrobocia świadczy między innymi to, że bezrobocie jako powód udzielenia pomocy i wsparcia w 2019 roku, znalazło się na czwartym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

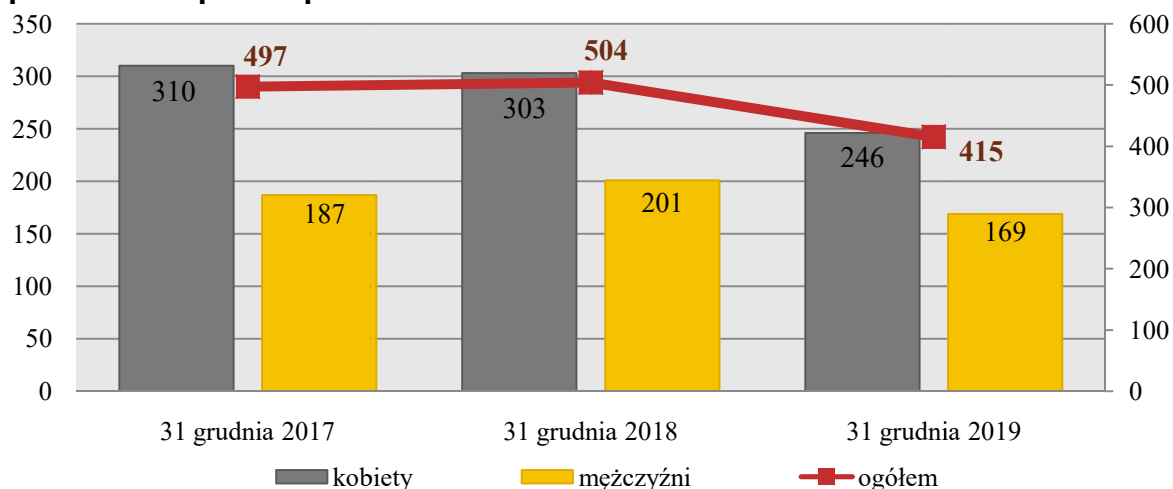
Wykres 43. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie zarejestrowanych było łącznie 415 mieszkańców gminy Libiąż. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 18%, natomiast w porównaniu do roku 2017 o 17%. Pod względem płci widoczna jest znaczna dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet jest więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 246, liczba mężczyzn – 169).

Wykres 44. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2016 roku nastąpił spadek zarówno udziału osób do 25 roku życia, jak i mających 55-59 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Niewielki wzrost udziału dostrzegalny jest w przypadku osób w wieku 60 lat i więcej. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Libiąż w latach 2017-2019 z podziałem na wiek

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	497	100	504	100	415	100
18-24	49	10	62	12	36	7
25-34	142	29	154	31	125	30
35-44	119	24	122	24	103	25
45-54	109	22	87	17	89	21
55-59	60	12	53	11	34	8
60 lat i więcej	18	4	26	5	28	7

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie zamieszkujących gminę

Libiąż będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W stosunku do 2017 roku obserwowalny jest niewielki wzrost udziału osób posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia oraz niepełnosprawnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Udział osób długotrwanie bezrobotnych w przeciągu ostatnich lat uległ zmniejszeniu. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt, że osoby długotrwanie bezrobotne, pomimo spadku, stanowią znaczny odsetek spośród wszystkich osób bezrobotnych.

Tabela 27. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Libiąż będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2019

wyszczególnienie	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	497	100	504	100	415	100
posiadający co najmniej 1 dziecko co 6 roku życia	76	15	96	19	74	18
niepełnosprawni	28	6	35	7	36	9
długotrwanie bezrobotni	245	49	237	47	175	42
bez kwalifikacji zawodowych	107	22	129	26	100	24

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Mieszkańcy gminy Libiąż korzystają z pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w postaci różnych form aktywizacji zawodowej. W 2019 roku najwięcej osób skorzystało ze staży (69 osób), na drugim miejscu pod względem liczby osób znalazły się prace interwencyjne (31 osób), natomiast na trzecim szkolenia (24 osoby).

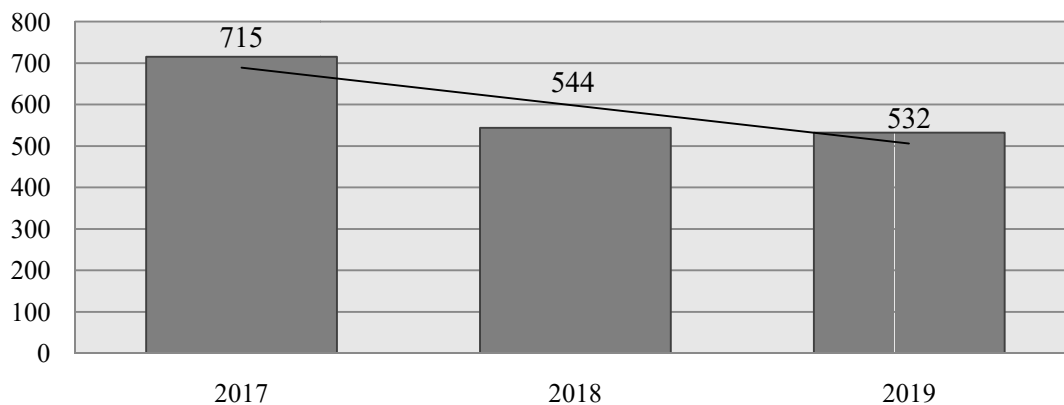

Tabela 28. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Libiąż biorących udział w formach aktywizacji zawodowej na przestrzeni 2017-2019

Forma aktywizacji	2017	2018	2019
prace interwencyjne	23	26	31
roboty publiczne	0	1	3
podjęcia działalności gospodarczej	31	20	12
podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	15	18	17
podjęcia pracy poza miejscem zatrudnienia w ramach bonu na zasiedlenie	0	2	1
podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1	0	0
podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	3	0	0
szkolenia	42	19	24
staże	105	73	69
prace społecznie użyteczne	16	18	12

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

W 2019 roku do Urzędu wpłynęły 532 oferty pracy, w 2018 roku 544 oferty, natomiast w 2017 roku 715. Oznacza to na przestrzeni ostatnich lat spadek liczby wpływających ofert.

Wykres 45. Liczba ofert pracy wpływających do Urzędu z terenu gminy Libiąż w latach 2017-2019

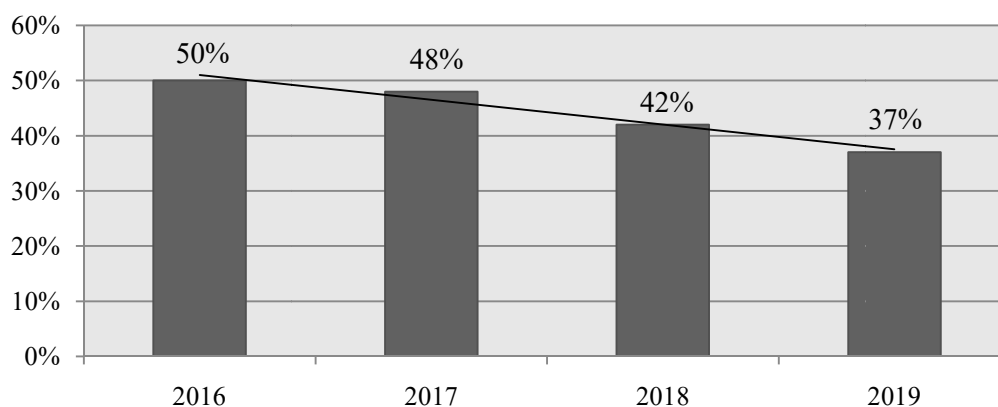
Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Dostrzegalna jest pozytywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich, w 2019 roku obserwowany jest jego spadek – z 50% w 2016 roku do 37% w 2019 roku. Jednocześnie

należy zwrócić uwagę na to, że wskaźnik ten pomimo spadku od 2016 roku, utrzymuje się na przestrzeni ostatnich lat na stosunkowo wysokim poziomie.

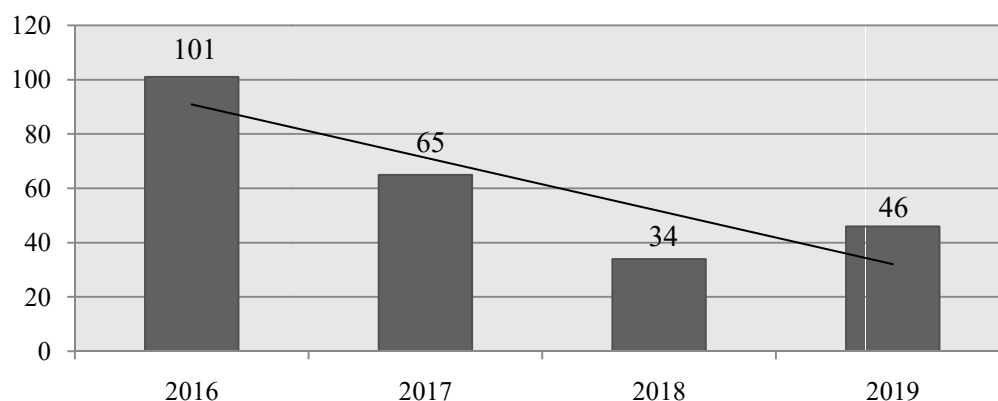
Wykres 46. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2016-2019

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

Instrumentem do przetrwania trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Umowa ma mobilizować osobę korzystającą ze świadczeń z pomocy społecznej do podjęcia aktywności zawodowej np. zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Z danych źródłowych wynika, że liczba osób objętych kontraktami socjalnymi na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu – w 2016 roku objętych było nim 101 osób, natomiast w 2019 roku dwukrotnie mniej, tj. 46. Tendencja malejąca w zakresie liczby objętych kontraktami socjalnymi osób, przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wykres 47. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym na przestrzeni 2016-2019

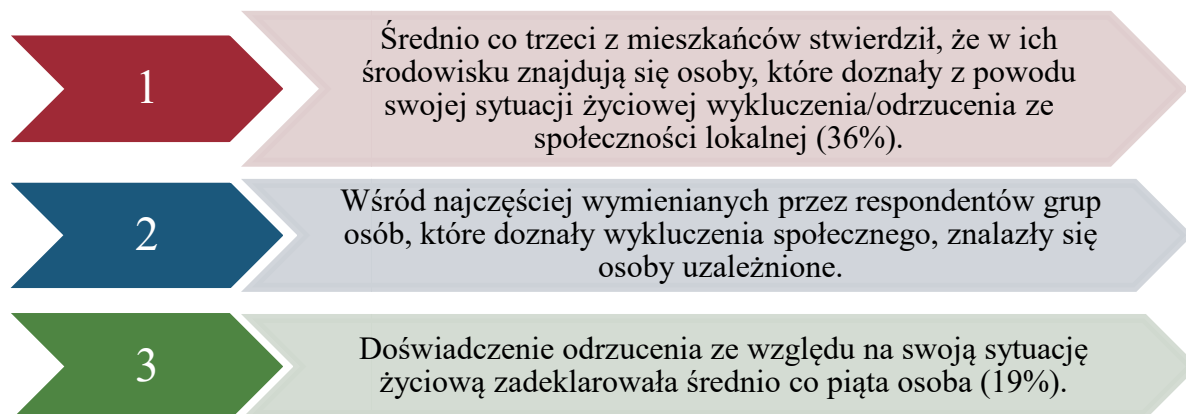
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2019 rok

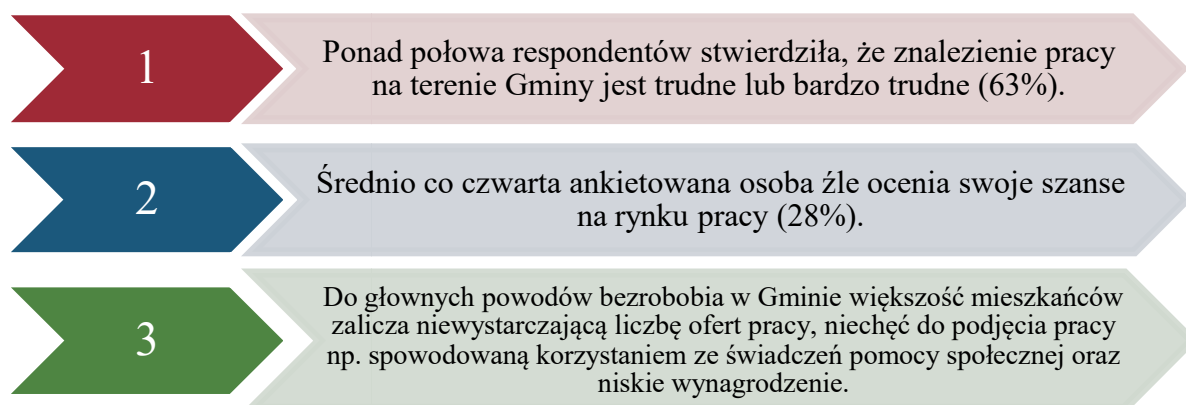
Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. Celem jego działalności jest udzielanie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub miejscu pracy oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. W KIS podejmowane są działania sprzyjające integrowaniu się grup osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Podstawowym celem KIS jest świadczenie takich usług, które wpisują się w pojęcie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

WYNIKI DIAGNOZY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

WYNIKI DIAGNOZY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z RYNKIEM PRACY

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- utrzymujący się znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz trudności ze znalezieniem pracy na terenie Gminie;
- obserwowany na terenie Gminy problem wykluczenia społecznego przez znaczną część mieszkańców.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę, skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny, utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności, a ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb; opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach;

- **ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową; podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa, brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb;
- **wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych;
- **profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia;
- **zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne;
- **edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego, jako czynników zapobiegających utracie pracy oraz mających wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1- aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Podnoszenie statusu zawodowego poprzez dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.	Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów innych form podnoszących status zawodowy oraz liczba osób biorących w nich udział.
2	Objęcie pomocą materialną i niematerialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.	Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną.
3	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat.

4	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.
5	Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Liczba podjętych działań informacyjnych.
6	Prowadzenie poradnictwa zawodowego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz uczniów.	Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym.
7	Realizacja warsztatów/szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach.
8	Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.
9	Prowadzenie reintegracji zawodowej w Klubie Integracji Społecznej.	Liczba osób, którym udzielono porad w KIS, liczba osób uczestniczących w warsztatach organizowanych przez KIS.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania kierowane są do najliczniejszej grupy osób bezrobotnych. Są to osoby nie potrafiące samodzielnie poradzić sobie z problemami utrudniającymi podjęcie pracy. Planuje się realizację zadań dotyczących poprawy funkcjonowania społecznego tych osób jak i podniesienia ich możliwości dla funkcjonowania zawodowego. Działania o charakterze aktywizacji społecznej skoncentrowane zostaną na podniesieniu kompetencji osobistych w tym: w odniesieniu do pełnionych ról społecznych w rodzinie i pozostałych środowiskach funkcjonowania, wspieraniu motywacji do poszukiwania pracy, podnoszeniu kompetencji w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz kompetencji zawodowych. Wykorzystane zostanie przy tym narzędzie pracy socjalnej w postaci kontraktu socjalnego, który określa uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej danej osoby lub rodziny. Ważne jest również doradztwo zawodowe osób młodych, które niedługo wkroczą na rynek pracy. Zakłada się również podejmowanie działań o charakterze promocyjnym, służących wspieraniu społecznej odpowiedzialności biznesu oraz rozwój wsparcia rodziców w powrocie na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz wsparcie w utrzymaniu pracy, w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Konieczny

jest rozwój form opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz rozwój form opieki na uczniami w dni wolne od nauki realizowane m.in. przez placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	PUP, UM, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

1.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

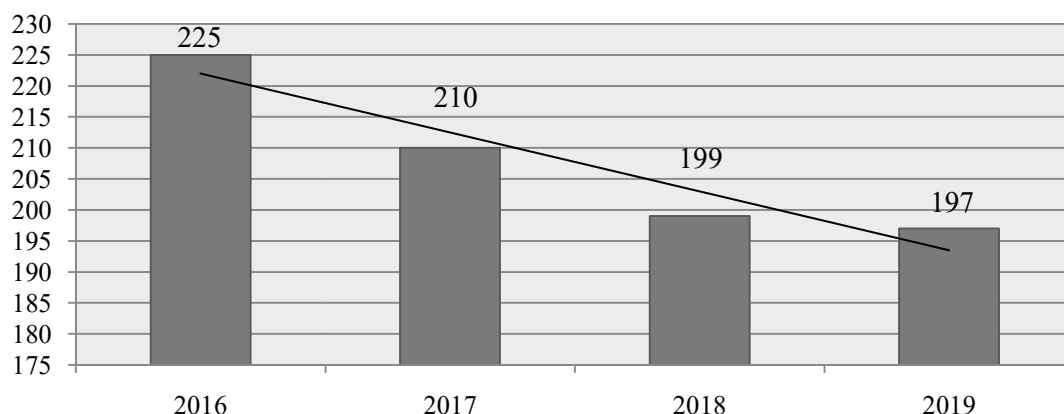
Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia. Z tego powodu wsparcie otrzymało 197 rodzin.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2016-2019 spadkowi. W 2016 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 225 rodzin, w 2017 roku - 210, w 2018 roku – 199, natomiast w 2019 roku – 197. W stosunku do 2016 roku oznacza to spadek o 12%.

Wykres 48. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierały 82 osoby, tj. o 7% więcej niż w 2018 roku i 5% mniej w stosunku do 2017 roku. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 191 – co oznacza wzrost o 3% w stosunku do roku 2018 i spadek o 5% w stosunku do roku 2017. Zasiłki celowe pobierało natomiast 559 osób i jest to niewielki wzrost o 1% w porównaniu do roku poprzedniego i wzrost o 9% w stosunku do roku 2017.

Tabela 29. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2016-2019

rodzaj zasiłku	2016		2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	87	441 195	86	423 046	77	413 278	82	449 669
zasiłek okresowy	161	349 941	201	463 331	185	404 897	191	405 748
zasiłek celowy	510	397 337	511	555 500	555	587 741	559	524 433

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Mieszkańcy gminy Libiąż do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku,

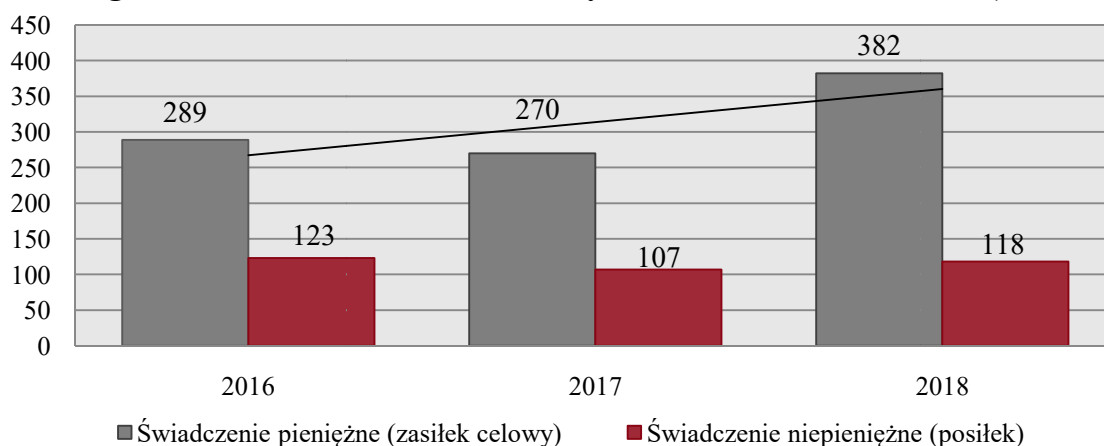

chorych lub osób niepełnosprawnych. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych²⁰.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 382 mieszkańców to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 118 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne uległa wzrostowi w stosunku do 2016 roku 32%.

Wykres 49. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)

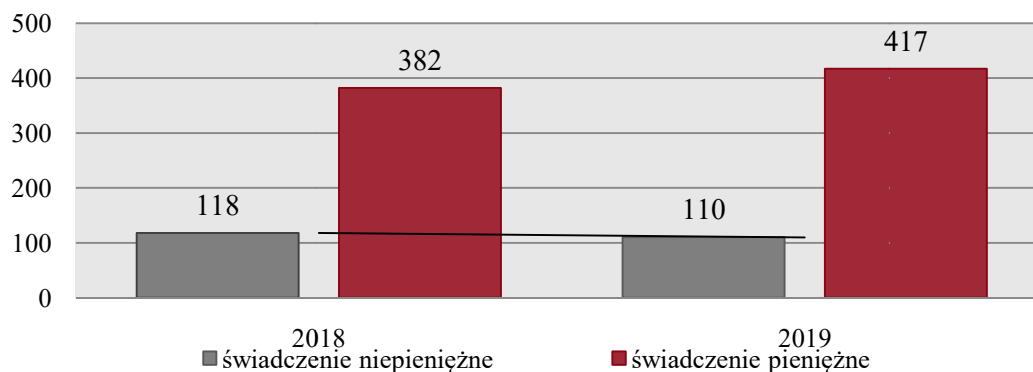
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017 i 2018 rok

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 417 osobom, tj. 35 osobom więcej niż w roku poprzednim. Świadczenie niepieniężne w formie posiłku otrzymało 110 osób, czyli o 8 osób mniej niż w roku 2018.

²⁰ www.gov.pl/web/rodzina

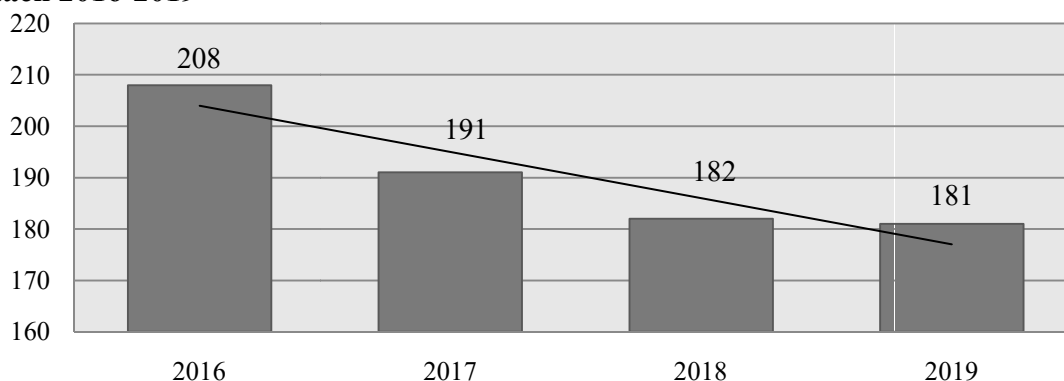
Wykres 50. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posilek w szkole i w domu” w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatku mieszkaniowych otrzymało 181 gospodarstw domowych. Od roku 2016 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 51. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019

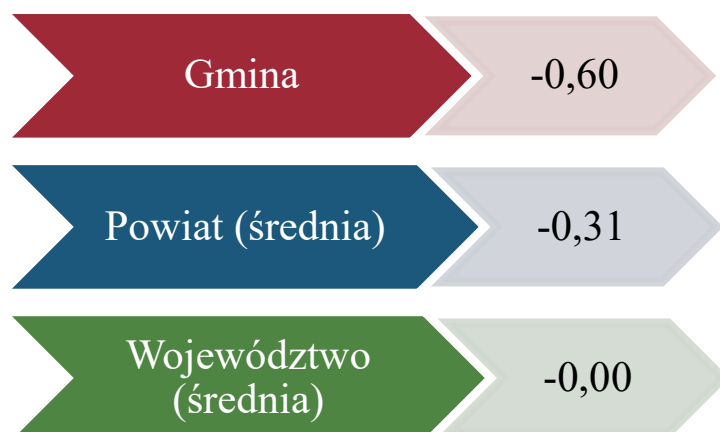

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Libiąż na niższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu jak i województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Libiąż wynosi on -0,60, natomiast na terenie powiatu -0,31.

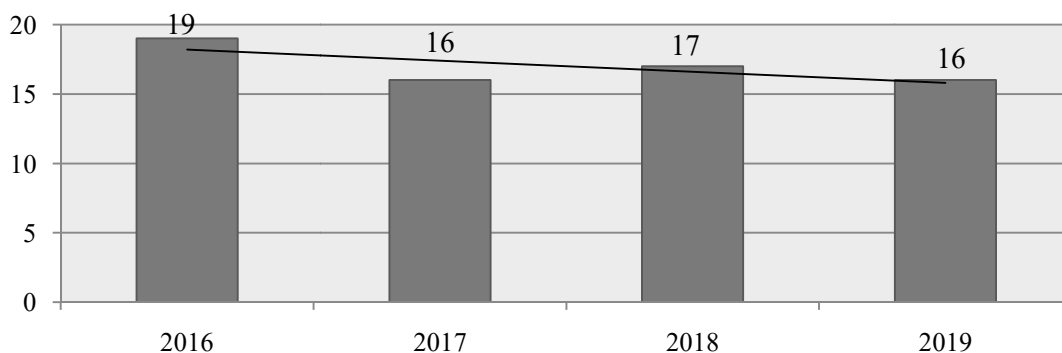
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Libiąż, powiecie chrzanowskim oraz województwie małopolskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2019 roku z tego powodu pomoc i wsparcie otrzymało 16 osób. Informacje w tym zakresie na przestrzeni lat 2016-2019 przedstawia poniższy wykres. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z OPS z powodu bezdomności pokazują niewielką tendencję spadkową.

Wykres 52. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019

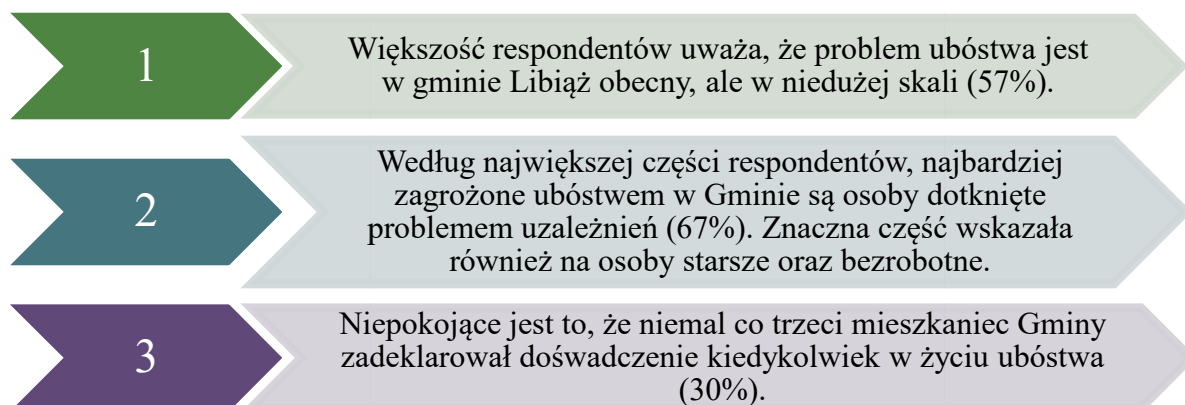

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Pomoc w postaci schronienia i noclegu świadczona jest dla bezdomnych mężczyzn z gminy Libiąż w Chrzanowie. Mężczyźni z gminy Libiąż kierowani są na podstawie porozumienia międzygminnego nr 1/2018 z dnia 2 stycznia 2018 roku w sprawie prowadzenia Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn oraz zasad określenia i udziału w kosztach jego utrzymania.

WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z UBÓSTWEM

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności;
- deklaracje doświadczenia ubóstwa znacznej części mieszkańców Gminy.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy, a ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych;
- **niepełnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem;
- **wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci jako członkowie rodzin. Niezależnie od niższej niż w pozostałych przedziałach wiekowych częstotliwości zagrożenia ubóstwem, szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji

materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych;

- **wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest (niskie) wykształcenie, kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1- zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa poprzez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
2	Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.	Liczba osób objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa.
3	Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problem ubóstwa.	Liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i osób biorących w nich udział.
4	Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.
5	Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Liczba działań inicjujących współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.
6	Budowa mieszkań socjalnych oraz mieszkań chronionych.	Liczba mieszkań socjalnych, liczba mieszkań chronionych.

Strategia realizacji celu

Dla osiągnięcia celu, działania zostaną skoncentrowane na umożliwieniu wyjścia z trudnej sytuacji finansowej osobom i rodzinom za pomocą aktywności wspieranej. Wspieranie polegać będzie na inicjowaniu, ukierunkowaniu i podtrzymaniu aktywności osób i rodzin dotkniętych oraz zagrożonych problemem ubóstwa, za pomocą zadań realizowanych przez pracowników socjalnych, w tym pracy socjalnej oraz wsparcia pozamaterialnego. Szczególnie istotną rolę pełnią w tym obszarze pracownicy socjalni. Podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych beneficjentów pomocy społecznej odbywać się będzie z wykorzystaniem obecnie dostępnych usług w tym prac społecznie użytecznych i robót publicznych, usług asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej, wolontariusza, itp.

Poszukiwanie skutecznych rozwiązań o charakterze aktywizacji wspieranej warunkowane jest przede wszystkim holistycznym charakterem problemu ubóstwa – które jest zjawiskiem społecznym stanowiącym układ podlegający zasadom niedającym się wywnioskować z prawidłowości rządzących jego składnikami. W rzeczywistości często przyczyna problemu ubóstwa jest jednocześnie jego skutkiem (utrata pracy skutkuje brakiem środków finansowych prowadzących do deprivacji potrzeb, obniżenia poczucia własnej wartości i sprawczości, a w efekcie do długotrwałego pozostawania bez pracy). Dlatego też efektywna aktywność wspierana nie może dotyczyć wyłącznie jednego aspektu funkcjonowania osoby. Ponieważ działania w zakresie aktywności wspieranej mają na celu podniesienie kompetencji osób i rodzin w obszarach społecznym i zawodowym, przez bezpośredni, ukierunkowany wpływ napełnione role, dla celów niniejszej Strategii proponowany katalog usług zbudowany jest z usług dostępnych w ramach innych dziedzin planowania strategicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	UM, NGO, PUP, placówki oświatowe.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

CEL OPERACYJNY NR 2 - zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób objętych pomocą społeczną w formie świadczeń.
2	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania.
3	Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.
4	Pomoc osobom i rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Liczba osób i rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji dostępu do skutecznej pomocy o charakterze materialnym, w formie świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz na zapewnieniu skali i zakresu pomocy umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa. Dla uzyskania skuteczności udzielanego wsparcia materialnego, konieczne jest wypełnianie założeń ustawowych w zakresie udzielania pomocy finansowej, w szczególności dążenie do udzielania pomocy w wysokości stanowiącej uzupełnienie różnicy pomiędzy dochodem gospodarstwa domowego a kryterium ustawowym. Natomiast w celu zapobiegania ubóstwu skrajnemu, niezbędne jest utrzymanie rozszerzonej grupy docelowej objętej pomocą w formie dożywiania. Istotnym elementem w realizacji tego celu jest pełne wykorzystanie cechy szczególnej świadczeń pomocy społecznej, którą jest powiązanie ich otrzymywania

z obowiązkiem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej. Na realizację zadań: pomoc w formie zasiłków okresowych i w formie dożywiania, część środków pozyskiwana jest z budżetu państwa.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	NGO, UM.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

CEL OPERACYJNY NR 3 - zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym oraz zmniejszenie natężenia problemu bezdomności.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca socjalna polegająca na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.	Liczba działań polegających na aktywizacji i motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego trybu życia.
2	Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych.
3	Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy.	Liczba działań monitorujących skalę bezdomności w Gminie oraz sytuacje osób bezdomnych.
4	Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Liczba osób bezdomnych, którzy została przekazana informacja w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.
5	Wsparcie materialne osób bezdomnych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielone zostało wsparcie.
6	Działania edukacyjno-informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności oraz zmotywowanie do reagowania w przypadku, gdy osoba bezdomna znajduje się w sytuacji zagrożenia życia.	Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań edukacyjno-informacyjnych.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną nakierowane na problem związany ze społeczną bezdomnością. Wskazane jest zintensyfikowanie działań w okresie zimowym. Ważne jest również, by wszelkie działania w tym zakresie nakierowane były nie tylko na redukcję szkód, lecz na szeroko rozumianą edukację i wsparcie emocjonalne, zdrowotne, prawne i zawodowe osób bezdomnych. Tylko oddziaływania nakierowane na różnorakie płaszczyzny osób pozostających w tak trudnej sytuacji życiowej jaką jest bezdomność, mogą przynieść oczekiwane rezultaty. Istotne w pomocy osobom bezdomnym będzie również uwrażliwianie mieszkańców na problem bezdomności i solidarność z osobami znajdującymi się w bardzo trudnej sytuacji życiowej oraz współpraca międzyinstytucjonalna, stałe monitorowanie sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy i wsparcie w postaci ubrań, koców, posiłków itp.

Wdrażanie

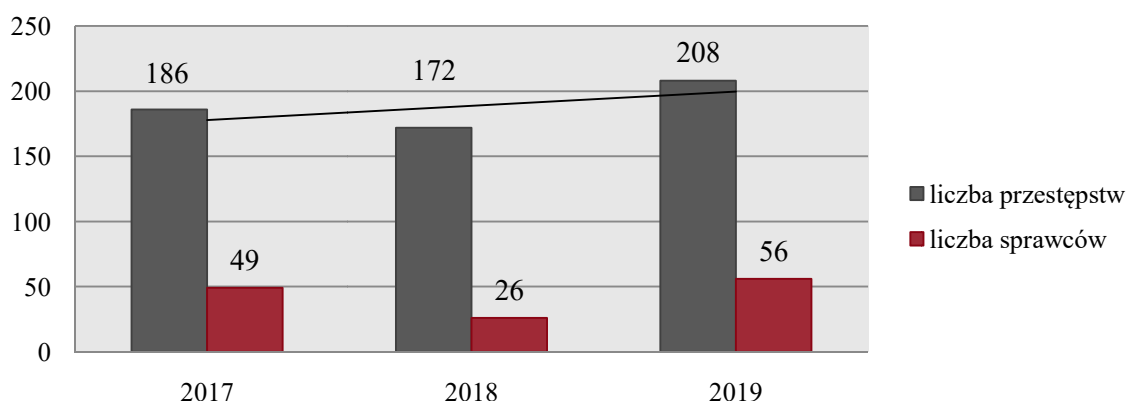
Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS.	NGO, UM, NGO, KP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Z danych przekazanych przez Komendę Policji w Libiążu wynika, że w 2017 roku na terenie Gminy stwierdzono łącznie 186 przestępstw, w 2018 roku – 172, natomiast w 2019 roku – 208. Oznacza to, że liczba wykrytych przestępstw na przestrzeni ostatnich lat w gminie Libiąż uległa w stosunku do lat poprzednich zwiększeniu – nie jest to jednak znaczny wzrost.

Wykres 53. Liczba wykrytych na terenie gminy Libiąż przestępstw na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Libiążu

Poniższa tabela przedstawia liczbę i rodzaj odnotowanych w 2019 roku na terenie Gminy przestępstw oraz wykroczeń. Najczęściej odnotowany rodzaj zdarzeń w omawianym roku to kolizje drogowe (143), kradzieże cudzej rzeczy (102) oraz prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu (64).

Tabela 30. Liczba odnotowanych w 2019 roku na terenie gminy Libiąż przestępstw oraz wykroczeń

rodzaj zdarzenie	ilość
kradzież cudzej rzeczy	21 przestępstw, 81 wykroczeń
kradzież z włamaniem	19
przestępstwa rozbójnicze	5
kradzieże pojazdów	2
bójki i pobicia	4
nietrzeźwi kierujący	29 przestępstw, 35 wykroczeń
kolizje drogowe	143
wypadki drogowe	7
ranni w wypadkach drogowych	7

Źródło: Raport o stanie gminy Libiąż 2019

Okresowe działania prewencyjne Policji prowadzone na terenie gminy Libiąż to:

- bezpieczne wakacje,
- bezpieczne ferie,
- bezpieczna droga do szkoły- powrót do szkoły,
- bezdomny bezradny samotny,
- zima,

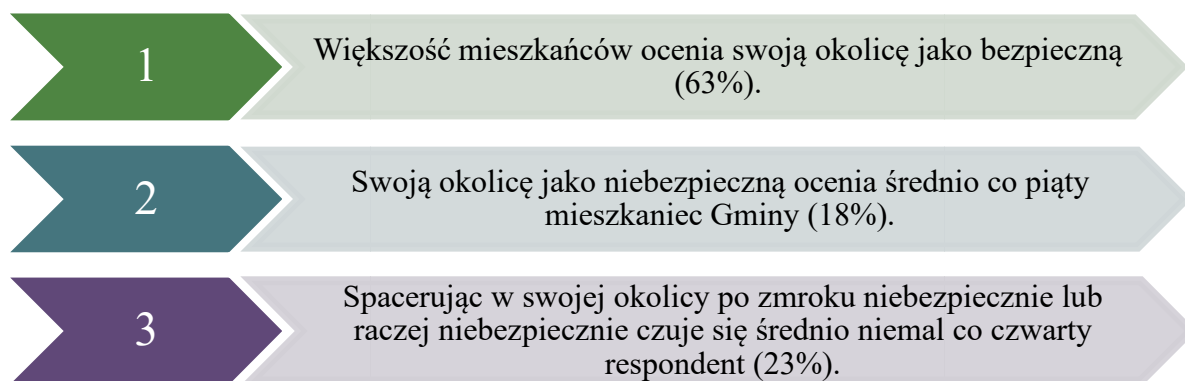

- stop wypalaniu traw,
- zwalczanie ASF,
- bezpieczeństwo nad wodą,
- stałe działania – Dzielnicy bliżej nas.

Ponadto Policja prowadzi również stałe działania, do których należą:

- Bezpieczny senior,
- Program „Razem Bezpieczniej”,
- Kręci mnie bezpieczeństwo,
- zagrożenia w sieci-profilaktyka, reagowanie,
- Program Przeciwdziałanie Przemocy w rodzinie,
- Krajowa Mapa Zagrożeń- weryfikacja i przeciwdziałanie zagrożeniom.

WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost odnotowanych przestępstw na terenie Gminy oraz brak poczucia bezpieczeństwa części mieszkańców w swojej okolicy.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem

odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje;

- **wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie;
- **przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości; przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana, utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności;
- **uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

CEL OPERACYJNY NR 1 - zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz w miejscu zamieszkania.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz edukacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w miejscach publicznych.	Ilość mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.
2	Zwiększenie liczby patroli Policji.	Liczba środków z samorządu na pełnienie służby przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Libiążu w ramach służb ponadnormatywnych.
3	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie Gminy.	Liczba punktów objętych monitoringiem wizyjnym.
4	Publikacja materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa mieszkańców oraz możliwości pomocy.	Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach dwóch głównych obszarów: wspierania aktywności lokalnej i zwiększenia czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Wspieranie aktywności lokalnej wychodzi z założenia, że wspólnota wyznająca podobne wartości i wewnętrznie spójna generuje mniej przestępców, niż wspólnota anonimowa. Zintegrowana społeczność lokalna podnosi poczucie odpowiedzialności za inne

osoby poszczególnych jednostek oraz poniekąd zmusza do liczenia się z konsekwencjami ponoszonymi za swoje czyny (potencjalny sprawca zdaje sobie sprawę, że z łatwością może być zidentyfikowany). Jest to szczególnie istotne w przypadku kierowania pojazdami w stanie nietrzeźwości. Zwiększona odpowiedzialność całej społeczności lokalnej, zmniejszy ilość osób, które będą się podejmować takich zachowań, z uwagi na mogące wystąpić z tego powodu sankcje społeczne. Zwiększanie czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne dotyczy również udostępniania mieszkańcom informacji, gdzie mogą zgłosić się w poczuciu zagrożenia. Zwiększanie czujności wiąże się również z otwartością na problemy społeczne i aktywną integracją organów bezpieczeństwa w życie społeczności lokalnej – tak, by być postrzeganym jako osoba godna zaufania. Ważne również wydaje się podnoszenie kompetencji służb (szkolenia, warsztaty). Zwiększenie czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne polegać będzie na ścisłej współpracy dzielnicowych z mieszkańcami miasta i gminy Libiąż w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas” oraz ich aktywny udział w spotkaniach ze społeczeństwem.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, KP.	NGO, OPS, placówki oświatowe, LCK, MBP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

1.10. REWITALIZACJA SPOŁECZNA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Gmina Libiąż realizuje *Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023* zatwierdzony uchwałą Nr XXVIII/192/2017 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 5 maja 2017 roku, stanowiący podstawę do podjęcia działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” - ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 802).

Obszar rewitalizacji to taki, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Głównym celem rewitalizacji miasta Libiąż jest: *„Stworzenie zintegrowanego społecznie i przestrzenie centrum Libiąża, poprzez wyeliminowanie negatywnych zjawisk, stanowiących główne bariery rozwojowe. Podniesienie jakości życia wszystkich grup społecznych zamieszkujących obszar rewitalizacji, poprzez działania mające na celu pogłębienie integracji społecznej i tworzenie więzi społecznych oraz wyeliminowanie przede wszystkim kluczowych zidentyfikowanych problemów społecznych, a także pozostałych tj. gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Proces rewitalizacji koncentruje się w znaczącym stopniu na sferze społecznej tj. wsparciu osób starszych, rodzin z dziećmi poprzez działania wspierające i integracyjne. Poza tym istotna jest poprawa estetyki przestrzeni publicznych w centrum miasta oraz wzmocnienie funkcji centrotwórczych miasta. Celem rewitalizacji Libiąża jest stworzenie zdrowej i estetycznej przestrzeni, w której następuje pełne wykorzystanie potencjałów mieszkańców.”*

Do celów szczegółowych, ściśle powiązanych z celem głównym należą:

1. wspieranie osób potrzebujących, wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem,
2. budowa trwałego kapitału społecznego poprzez działania edukacyjne i kulturalne,
3. tworzenie atrakcyjnego i funkcjonalnego i tętniącego życiem centrum miasta, stwarzającego warunki dla szerokiej aktywności społecznej i gospodarczej.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w sferze społecznej zidentyfikowano następujące problemy:

1. problem depopulacji – emigracja ludzi młodych w celach zarobkowych, edukacyjnych, deficyt usług przeznaczonych dla dobrze wykształconych i zmotywowanych do działania osób;

2. problemy alkoholowe – część osób jest stale monitorowanych i znanych, natomiast znaczna część znajduje się poza ewidencją i jest trudna do zidentyfikowania;
3. dziedziczenie negatywnych wzorów funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie – brak dobrych wzorów zachowań pogłębia i zakorzenia negatywne zjawiska społeczne;
4. brak integracji społecznej, w szczególności integracji międzypokoleniowej, a także deficyt instytucji, których głównym działaniem jest integracja społeczna;
5. pomoc społeczna – zjawisko przyzwyczajania beneficjentów pomocy społecznej do świadczeń oraz słaba możliwość wpływania na zmianę tej postawy;
6. niepełnosprawność – bariera aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, przede wszystkim techniczne i infrastrukturalne;
7. kultura – deficyty w zakresie działalności instytucji kultury²¹.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- problemy depopulacji, alkoholizmu, dziedziczenia negatywnych wzorów funkcjonowanie w rodzinie, brak integracji społecznej, zjawisko wyuczonej bezradności, występujące bariery dla osób starszych, deficyty w zakresie działalności kultury.

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej przy uwzględnieniu wszystkich dziedzin planowania strategicznego.

---

²¹Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023 (uchwała nr XXVIII/191/2017 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 5 maja 2017 roku).

Cele operacyjne

Cel operacyjny nr 1-wspieranie osób potrzebujących, wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym oraz ich społeczna aktywizacja.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, którym udzielone zostało wsparcie. – Liczba wyremontowanych obiektów służących osobom starszym. – Liczba porad udzielonych przez punkt informacji seniora. – Liczba osób korzystająca z dziennego domu pobytu dla osób starszych i schorowanych.
2	Wpieranie rodzin z dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodziców objętych działaniami terapeutyczno – edukacyjnymi. – Liczba dzieci objętych działaniami terapeutyczno – edukacyjnymi. – Liczba zgłoszeń problemów wychowawczych w szkołach. – Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS.
3	Ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych tj. bezrobocie, alkoholizm.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem. – Liczba osób, która podniosła kompetencje psychospołeczne. – Liczba osób, która uzyskała doświadczenie zawodowe.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023

Strategia realizacji celu

Realizacja celu nastawiona będzie na inicjowanie i promowanie działań o charakterze społecznym i lokalnym integrujących mieszkańców Gminy. Ważne wydaje się aktywne wspieranie rozwoju więzi sąsiedzkich, rozwój integracji międzypokoleniowej oraz budowanie tożsamości lokalnej osób młodych, co jednocześnie pozytywnie wpłynąć może na ich decyzję o podjęciu zatrudnienia na terenie Gminy. Działania podejmowane w tym obszarze powinny być organizowane w oparciu o koncepcje społeczeństwa samopomocowego. Podejmowanie w społeczności lokalnej działań aktywizujących i integrujących mieszkańców wpływa pozytywnie na inne obszary życia społecznego. Pozwala zwiększyć komfort i zadowolenie z życia, zwiększa poczucie bezpieczeństwa oraz buduje motywację mieszkańców do

przedsiębiorczego działania na rzecz rewitalizacji Gminy. Wraz z rozwojem więzi społecznych i zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców często obserwuje się spadek przestępczości, co spowodowane jest między innymi tzw. „monitoringiem społecznym” oraz większym poczuciem odpowiedzialności i rozpoznawalności potencjalnego przestępcy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
UM, OPS.	NGO, PUP, GKRPA, LCK, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa/europejski.

2. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

(wewnętrzne czynniki pozytywne)

to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

SŁABE STRONY

(wewnętrzne czynniki negatywne)

to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.

SZANSE

(zewnątrze czynniki pozytywne)

to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.

ZAGROŻENIA

(zewnątrze czynniki negatywne)

to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY

1. Dogodne położenie komunikacyjne Gminy.
2. Wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
3. Rozwinięta działalność kulturalna prowadzona przez Libiąskie Centrum Kultury.
4. Rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna.
5. Działalność klubów sportowych.
6. Funkcjonujące na terenie Gminy organizacje pozarządowe o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
7. Spadek udziału osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w ogólnej liczbie ludności.
8. Funkcjonowanie licznych jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
9. Rozwinięta działalność Ośrodka Pomocy Społecznej (CAL, PAL, Punkt Mediacyjny, Klub Wolontariusza, specjalistyczne poradnictwo).
10. Funkcjonowanie na terenie Gminy miejsc wsparcia dla seniorów – Libiąski Klub Seniora 50+, Uniwersytet Trzeciego Wieku).
11. Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (Świetlica Środowiskowa).
12. Działalność Grupy Samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi oraz Grupy Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

SŁABE STRONY

1. Utrzymujący się na przestrzeni lat - ujemny przyrost naturalny.
2. Stopniowy spadek liczby ludności w Gminie.
3. Wydatki Gminy w 2018 i 2019 roku przewyższające jej dochody.
4. Systematyczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.
5. Brak działających klubów samopomocowych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
6. Wzrost wskaźnika deprivacji lokalnej.
7. Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności.
8. Wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu.
10. Uznawanie uzależnień za najważniejszy problem w Gminie przez znaczną część mieszkańców.
11. Znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w ich szkole problemu przemocy oraz doznanie cyberprzemocy.
12. Wzrost odnotowanych interwencji Policji związanych z przemocą w rodzinie.
13. Nieocenianie jednoznacznie negatywnie stosowania kar fizycznych wobec dzieci przez co piątego dorosłego mieszkańca Gminy.
14. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.
15. Wzrost udziału zarejestrowanych w PUP osób niepełnosprawnych oraz posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia w ogólnej liczbie wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.

13. Prowadzenie licznych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach zarówno dotyczących uzależnień, jak i przemocy.
14. Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy.
15. Spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
16. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezdomności.
17. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
18. Usługi opiekuńcze dla chorych i niepełnosprawnych, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
19. Funkcjonowanie Miejskiej Biblioteki Publicznej.
20. Rozwinięta oferta edukacyjna, w tym szkoły podstawowe, przedszkola, żłobki.
21. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Libiąż.
22. Pomoc prawna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców.
23. Centrum Aktywności Lokalnej, Punkt Aktywności Obywatelskiej – integrowanie społeczności lokalnej.
24. Funkcjonowanie Klubu Wolontariusza.
25. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, Telefonu Zaufania oraz Punktu Mediacyjnego.
16. Spadek liczby ofert pracy wpływających do Urzędy z terenu gminy Libiąż.
17. Znacznie niższa wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym, w porównaniu do wartości w całym powiecie oraz województwie.
18. Wzrost liczby przestępstw na terenie Gminy.

26. Wspieranie rodzin w postaci asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej oraz asystenta rodziny.
27. Funkcjonowanie na terenie gminy Libiąż Dziennego Domu „Senior+”

SZANSE

1. Rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy Gminy.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
4. Promocja Gminy w całej Polsce.
5. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.
6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
11. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Odływ ludzi młodych z terenu Gminy.
2. Migracje zarobkowe mieszkańców Gminy.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
5. Niewystarczająca (biorąc pod uwagę szybki wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności) ilość miejsc wsparcia seniorów.
6. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
7. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
8. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.
9. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
10. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
11. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
12. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
13. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
14. Nasilanie się zjawiska alkoholizmu.
15. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
16. Zwiększająca się liczba osób starszych i samotnych.
17. Skutki społeczne wynikające z sytuacji zagrożenia epidemią.

15. Spadek problemu wykluczenia społecznego na terenie Gminy.

18. Niewystarczająca dostępność do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy Libiąż.

3. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Libiąż została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Libiąż dążąca do niekonfliktowego rozwiązania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne. Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż jest – uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności gminy Libiąż jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;

- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Gminy z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

5. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie, jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest OPS.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest gmina Libiąż.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Plan komunikacji społecznej dokumentu

Obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania instytucjom i organizacjom na terenie gminy Libiąż, które pracują w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Po uchwaleniu go przez Radę Miejską zostanie umieszczony na stronie internetowej Gminy.

6. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Ramy finansowe określone zostały odrębnie dla pięciu obszarów wskazanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Ujęto w nich poziom wydatków w 2017, 2018 i 2019 roku dla poszczególnych adresatów działań. Wykazano środki finansowe pochodzące z działów klasyfikacji budżetowej – 852 (Pomoc społeczna), 853 (Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej) i 854 (Edukacyjna opieka wychowawcza) w odniesieniu do pomocy materialnej dla uczniów i wydatków na organizację wycieczek letniego dla dzieci i młodzieży. Z działu 851 (Ochrona zdrowia) uwzględniono koszty zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Wysokość środków finansowych wskazano tożsamo jak w ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2017, 2018 i 2019. Przyjmuje się, że pułap wydatków na adresatów pięciu obszarów zadaniowych w okresie realizacji Strategii pozostanie co najmniej utrzymany. Dla szczególnie istotnych działań uznanych za kluczowe w realizacji celów Strategicznych niniejszego dokumentu przedstawiono symulację wydatków w latach 2021-2026. Finansowanie działań przewidzianych do realizacji w okresie obowiązywania Strategii zależeć będzie w dużym stopniu od możliwości pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych. Dofinansowanie takie z reguły odbywa się w trybach konkursowych nie dających gwarancji otrzymania wnioskowanej wysokości środków, pewności uruchomienia procedury konkursowej w latach kolejnych oraz niesie ryzyko zmiennych warunków i kryteriów uczestnictwa. Wpływ na koszty realizacji wybranych działań i ich pożądaną skalę mieć będą także inne regulacje ustawowe z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej np. zapotrzebowanie na opiekę nad dzieckiem w wieku 0-3 jest bezpośrednio zależne od możliwości uzyskania płatnego urlopu przez jednego z rodziców dziecka.

O ile finansowanie pomocy materialnej dla rodzin na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych w całości finansowane jest z budżetu Państwa i obejmuje także wzrost wartości świadczeń i liczby uprawnionych, to inne świadczenia pieniężne finansowane są z udziałem dochodów własnych Gminy. Ponadto cały szereg wydatków i kosztów będzie ściśle uzależniony od niezależnych od Strategii uregulowań dotyczących: kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń, ich gwarantowanej ustawowo wysokości, zapowiadanych zmian w polityce podatkowej mających wpływ na poziom dochodów i liczbę osób uprawnionych do określonych form pomocy i wsparcia.

Obok kosztów zadań, które w klasyfikacji budżetowej są ściśle wyodrębnione istnieją także te, których tak łatwo wyodrębnić nie można, szczególnie gdy chodzi o koszt specjalistycznych usług i działań na rzecz wybranego typu adresata. W materiałach planistycznych i sprawozdawczych są one bardzo często ujmowane łącznie z innymi kosztami (np. poradnictwo specjalistyczne dla rodzin w koszcie działań poradni psychologiczno-pedagogicznych czy działania interwencyjne na rzecz rodzin z dziećmi w ramach interwencji kryzysowej). Istnieje również zakres usług społecznych oferowany odpłatnie przez podmioty o charakterze gospodarczym i podmioty III sektora w ramach odpłatnej działalności pożytku publicznego. Ich zakres i dostępność regulowane są głównie poprzez poziom zamożności korzystających i możliwości wspierania tych usług systemem ulg i dotacji.

Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzone zapisami w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych.

Wydatki zaplanowane na kolejne lata realizacji Strategii w poszczególnych jej obszarach przedstawione są na tle kosztów zrealizowanych zadań w latach 2017-2019. Dane te są zamieszczone w poniższych tabelach.

OBSZAR I: Polityka wobec rodziny

Tabela 31. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru I

Faktycznie poniesione wydatki w:	Kwota
2017 r.	16 922 549
2018 r.	17 307 844
2019 r.	22 805 415
Przewidywane wydatki na rozwój działań i nowe działania w Obszarze I:	Kwota
2020 r.	23 261 523
2021 r.	23 726 753
2022 r.	24 201 288
2023 r.	24 685 313
2024 r.	25 179 019
2025 r.	25 682 599
2026 r.	26 196 250

OBSZAR II: Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych**Tabela 32. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru II**

Faktycznie poniesione wydatki w:	Kwota
2017 r.	4 150 419
2018 r.	4 480 627
2019 r.	5 407 355
Przewidywane wydatki na rozwój działań i nowe działania w Obszarze II:	Kwota
2020 r.	5 515 502
2021 r.	5 625 812
2022 r.	5 738 328
2023 r.	5 853 094
2024 r.	5 970 155
2025 r.	6 089 558
2026 r.	6 211 349

OBSZAR III: Profilaktyka uzależnień**Tabela 33. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru III**

Faktycznie poniesione wydatki w:	Kwota
2017 r.	323 212
2018 r.	324 459
2019 r.	314 903
Przewidywane wydatki na rozwój działań i nowe działania w Obszarze III:	Kwota
2020 r.	321 201
2021 r.	327 625
2022 r.	334 177
2023 r.	340 860
2024 r.	347 677
2025 r.	354 630
2026 r.	361 722

OBSZAR IV: Polityka wobec osób bezrobotnych**Tabela 34. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru IV**

Faktycznie poniesione wydatki w:	Kwota
2017 r.	490 581
2018 r.	432 325
2019 r.	555 384
Przewidywane wydatki na rozwój działań i nowe działania w Obszarze IV:	Kwota
2020 r.	500 392
2021 r.	510 399
2022 r.	520 606
2023 r.	531 018
2024 r.	541 638
2025 r.	552 470
2026 r.	563 519

OBSZAR V: Polityka wobec służb socjalnych w gminie Libiąż**Tabela 35. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru V**

Faktycznie poniesione wydatki w:	Kwota
2017 r.	2 372 710
2018 r.	2 616 195
2019 r.	2 963 922
Przewidywane wydatki na rozwój działań i nowe działania w Obszarze V:	Kwota
2020 r.	3 023 200
2021 r.	3 083 664
2022 r.	3 145 337
2023 r.	3 208 243
2024 r.	3 272 407
2025 r.	3 337 855
2026 r.	3 404 612

7. MONITORING

Proces monitoringu wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komisarjatu Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez OPS przy ścisłej współpracy z gminą Libiąż w formie raportów rocznych. Raport roczny może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Monitoring będzie dokonywany w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania Strategii, który będzie corocznie przekazywany Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady Miejskiej. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

8. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów Strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań Strategii oraz rozwiązywanie problemów.

8.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

8.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

8.3. NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

8.4. OKRES EWALUACJI

Raz do roku, może być też zastosowana przed rozpoczęciem realizacji interwencji publicznej, w trakcie i po zakończeniu - zwłaszcza w odniesieniu do nowych zadań.

9. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

IV. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Libiąż jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Libiąż i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gminy – Obywatel,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu jest to, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Libiąż, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

V. BIBLIOGRAFIA

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Libiąż na 2021 rok (uchwała NR XXII/167/2020 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 listopada 2020 roku).
2. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
3. <https://bdl.stat.gov.pl/>
4. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Libi%C4%85%C5%BC_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Libi%C4%85%C5%BC_(gmina))
5. <https://poradnik.ngo.pl/>
6. <https://www.google.com/maps/>
7. J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
8. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
9. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
10. Lokalny Program Rewitalizacji miasta Libiąża na lata 2016-2023 (uchwała nr XXVIII/191/2017 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 5 maja 2017 roku).
11. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
12. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
13. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017-2020 (uchwała nr XXVII/187/2017 z dnia 31 marca 2017 roku).
14. Program współpracy Gminy Libiąż z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok (uchwała Nr XIII/102/2019 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 22 listopada 2019 roku).
15. Raport o stanie gminy Libiąż za 2018 rok.
16. Raport o stanie Gminy Libiąż za 2019 rok.
17. Statut Libiąskiego Centrum Kultury (uchwała Nr XV/95/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku).
18. Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Libiążu (uchwała Nr XV/94/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku).

19. Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu (uchwała nr XV/92/2012 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 27 marca 2012 roku).
20. Strategia rozwoju gminy Libiąż na lata 2014-2020 (uchwała nr III/16/2014 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 18 grudnia 2014 roku).
21. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).
22. www.psychiatriapolska.pl

VI. SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

1. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenia gminy Libiąż na mapie Polski	14
Rysunek 2. Położenie gminy Libiąż na mapie powiatu chrzanowskiego	15
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Libiąż według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	20
Rysunek 5. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Libiąż, powiecie chrzanowskim oraz województwie małopolskim w 2019 roku.....	131

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019.....	17
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2016-2019 (w procentach)	18
Tabela 3. Wykonanie budżetu Gminy związane z projektami realizowanymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w latach 2016-2019 (w złotych)	22
Tabela 4. Stan liczbowy mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż w latach 2017-2019	27
Tabela 5. Zorganizowane przez Libiąskie Centrum Kultury imprezy w 2019 roku.....	30
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Libiąż w porównaniu do powiatu w 2018 roku.....	37
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2016-2019	47
Tabela 8. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2016-2019 w podziale na płeć	47
Tabela 9. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku – liczba rodzin.....	48
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2016-2019	48
Tabela 11. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2019 roku.....	54
Tabela 12. Liczba rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia „Dobry Start” w latach 2018 i 2019.....	56

Tabela 13. Liczba rodzin i dzieci korzystających z Karty Dużej Rodziny na przestrzeni lat 2017-2019.....	56
Tabela 14. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i prawnym w latach 2017-2019	60
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2016-2019.....	67
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2016-2019.....	67
Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2016-2019	68
Tabela 18. Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w podziale na płeć na przestrzeni lat 2017-2019.....	68
Tabela 19. Ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	68
Tabela 20. Środki finansowe przekazane w 2019 roku poszczególnym organizacjom pozarządowym realizującym zadanie w zakresie promocji zdrowia psychofizycznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym – zajęcia dla osób niepełnosprawnych umysłowo i ruchowo.....	70
Tabela 21. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu w latach 2017-2019	82
Tabela 22. Liczba rodzin dotkniętych przemocą, w tym liczba kobiet, mężczyzn i dzieci na przestrzeni lat 2017-2019	97
Tabela 23. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2019.....	97
Tabela 24. Liczba osób w sędziwym wieku, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2017-2019	109
Tabela 25. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019.....	112
Tabela 26. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Libiąż w latach 2017-2019 z podziałem na wiek.....	119
Tabela 27. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Libiąż będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2017-2019	120

Tabela 28. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Libiąż biorących udział w formach aktywizacji zawodowej na przestrzeni 2017-2019	121
Tabela 29. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2016-2019.....	128
Tabela 30. Liczba odnotowanych w 2019 roku na terenie gminy Libiąż przestępstw oraz wykroczeń	138
Tabela 31. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru I	154
Tabela 32. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru II	155
Tabela 33. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru III	155
Tabela 34. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru IV	156
Tabela 35. Wydatki zrealizowane oraz zaplanowane na kolejne lata dla realizacji Obszaru V	156

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Libiąż w latach 2016-2019.....	16
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019.....	16
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Libiąż według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.....	17
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019	19
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2016-2019.....	19
Wykres 6. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)....	21
Wykres 7. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych).....	22
Wykres 8. Stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	23

Wykres 9. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019.....	23
Wykres 10. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy według danych Narodowego Spisu Powszechnego	24
Wykres 11. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	25
Wykres 12. Wykaz jednostek oświatowych w gminie Libiąż oraz liczba uczniów do nich uczęszczających w 2019 roku	26
Wykres 13. Stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy Libiąż pod koniec 2018 roku (w procentach)	28
Wykres 14. Liczba czytelników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Libiążu w latach 2016-2019.....	36
Wykres 15. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną na przestrzeni lat 2016-2019.....	38
Wykres 16. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2016-2019.....	45
Wykres 17. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Libiąż w latach 2016-2019.....	46
Wykres 18. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach)	46
Wykres 20. Wskaźnik pracy socjalnej w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2016-2019	49
Wykres 21. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2016-2019	55
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2017-2019.....	55
Wykres 23. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2016-2019.....	56
Wykres 24. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016-2019.....	57
Wykres 25. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2016-2019.....	58
Wykres 26. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2016-2019 (w złotych).....	59

Wykres 27. Liczba miejsc w Świetlicy Środowiskowej oraz liczba osób korzystających w latach 2017-2019	61
Wykres 28. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2016-2019	67
Wykres 29. Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju w latach 2017-2019	69
Wykres 30. Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2016-2019	74
Wykres 31. Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi w podziale na płeć na przestrzeni lat 2016-2019.....	75
Wykres 32. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2016-2019.....	81
Wykres 33. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2016-2019.....	81
Wykres 34. Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu w latach 2017-2019 z podziałem na wiek	82
Wykres 35. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Libiąż na przestrzeni lat 2017-2019	85
Wykres 36. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze problemy społeczne gminy?.....	87
Wykres 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2016-2019	96
Wykres 38. Liczba interwencji Policji i działań związanych z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019	98
Wykres 39. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Libiąż, powiecie chrzanowskim, województwie małopolskim i Polsce na przestrzeni lat 2016-2019 (w procentach).....	108
Wykres 40. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2016-2019	109
Wykres 41. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2016-2019 (liczba świadczeń).....	110
Wykres 42. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, w tym liczb osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2017-2019.....	110
Wykres 43. Liczba opiekunów osób starszych na przestrzeni lat 2017-2019.....	111

Wykres 44. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2016-2019	118
Wykres 45. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019	119
Wykres 46. Liczba ofert pracy wpływających do Urzędu z terenu gminy Libiąż w latach 2017-2019.....	121
Wykres 47. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2016-2019.....	122
Wykres 48. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym na przestrzeni 2016-2019.....	122
Wykres 49. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2016-2019	128
Wykres 50. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016-2018 (liczba osób)	129
Wykres 51. Świadczenia pieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku	130
Wykres 52. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2016-2019.....	130
Wykres 53. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2016-2019	131
Wykres 54. Liczba wykrytych na terenie gminy Libiąż przestępstw na przestrzeni lat 2017-2019.....	138

**OFICYNĄ
PROFILAKTYCZNA**

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

